

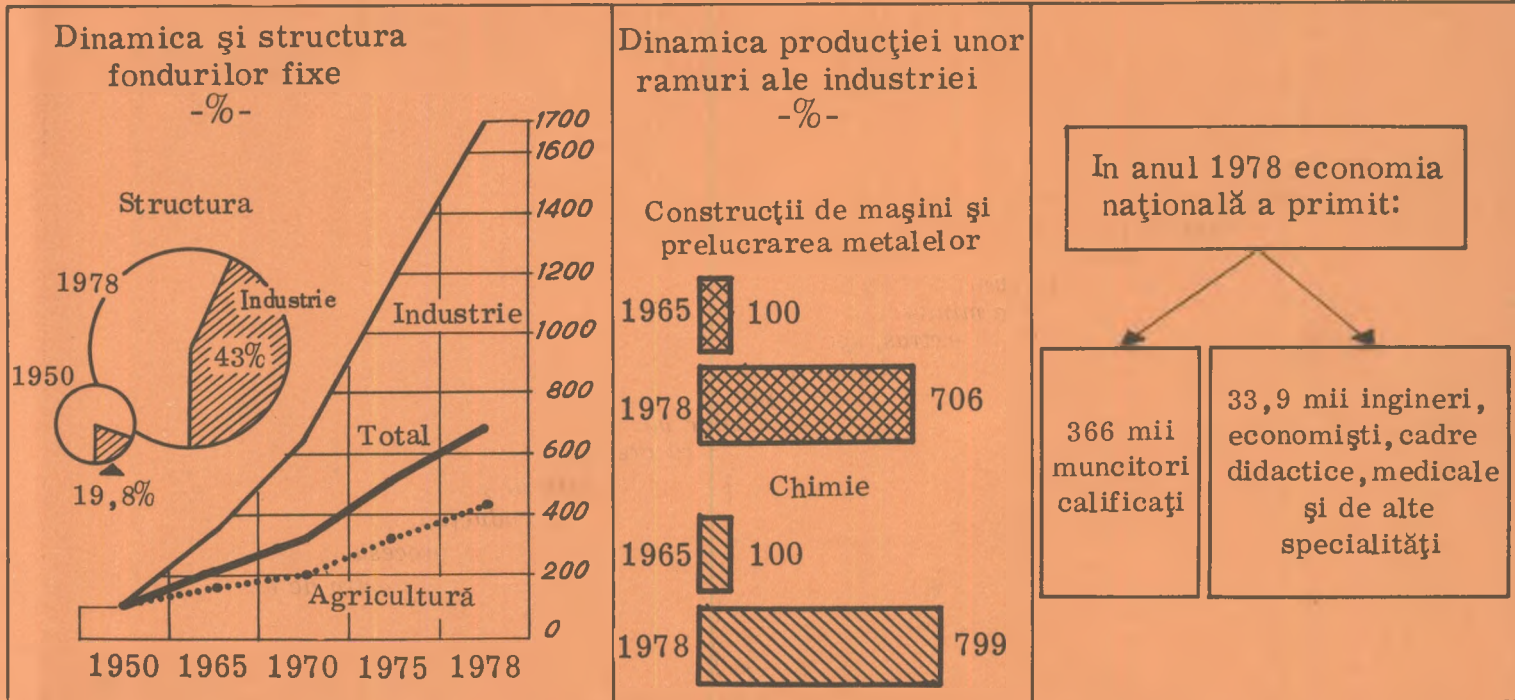
Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

PROCESUL CIRCULAR ACTIV

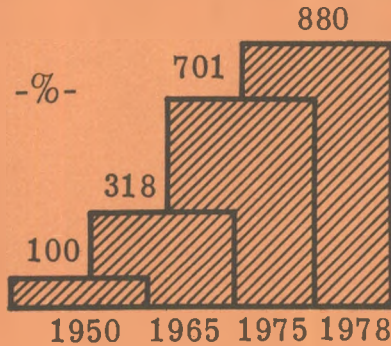

CREȘTEREA CAPACITĂȚII TEHNICE A ECONOMIEI NAȚIONALE

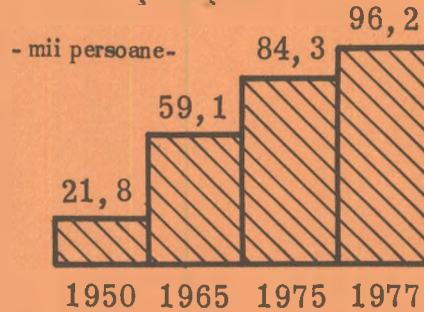

DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚII DE CERCETARE

Dinamica cheltuielilor de la bugetul de stat pentru știință -%-

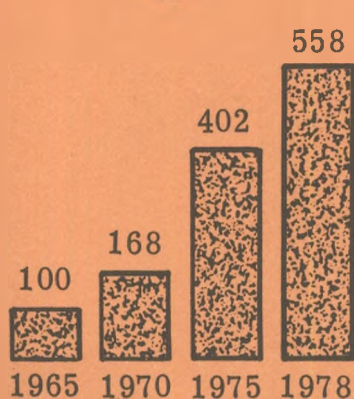

Creșterea numărului mediu al personalului muncitor din ramura știință și deservire științifică - mii persoane-

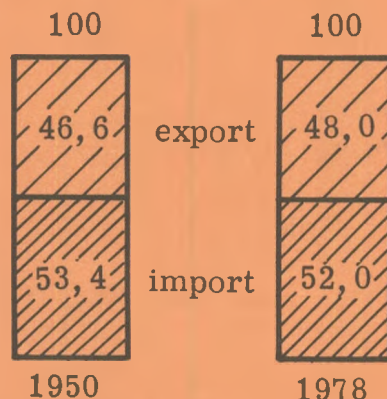

- In anul 1978
- S-au încheiat lucrările la 648 obiective
  - Au fost asimilate în producție peste 2300 tipuri de mașini, utilaje, instalații și aparate
  - S-au pus în fabricație peste 1000 materiale și bunuri de consum

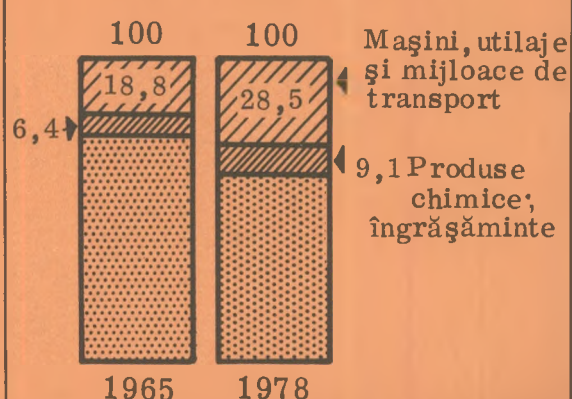
Dinamica exportului total de mărfuri -%-

Structura comerțului exterior -%-

Creșterea ponderii unor grupe de mărfuri în total export -%-

PRODUCȚIA MINIERĂ – LA NIVELUL SARCINILOR CANTITATIVE ȘI CALITATIVE ALE PLANULUI

DEZVOLTAREA în ritmuri înalte a întregii economii naționale solicită lărgirea continuă a bazei de materii prime și pune, din acest punct de vedere, sarcini însemnate în fața industriei miniere. Identificarea și punerea în valoare în grad înalt a unor noi zăcăminte miniere, creșterea producției de cărbune și minereu extras, sporirea productivității și a eficienței muncii în abataje sînt cerințe majore în activitatea productivă desfășurată în acest sector, adevărate condiții vitale pentru creșterea economică accelerată și înscrierea mai viguroasă a țării pe coordonatele bunăstării și progresului.

Statul nostru socialist a făcut și face în continuare un efort deosebit pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a producției miniere, pentru dotarea activității de extracție a cărbunelui și a minereurilor cu

utilaje moderne, complexe, cu grad înalt de mecanizare și automatizare, cu parametri situați la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial, care fac munca mai productivă, mai ușoară, asigură condiții de lucru îmbunătățite, siguranță mai mare în exploatare.

Avînd în vedere puternicul potențial material și uman existent în acest sector, cerințele economiei naționale și faptul că pe plan mondial prețurile principalelor materii prime și energetice au sporit și continuă să crească substanțial, se impune amplificarea preocupărilor tuturor factorilor implicați pentru sporirea continuă a producției, concomitent cu preocuparea de a gospodări, în procesul prelucrării, cît mai rațional materiile prime, respectiv de a micșora consumurile specifice.

UNA DIN ORIENTĂRILE DE BAZĂ în dezvoltarea industriei extractive este sporirea într-un ritm accentuat a producției de cărbune. Creșterea continuă a ponderii cu care participă cărbunele la asigurarea cu resursele energetice necesare (la peste 50% după anul 1980, față de numai 36% în 1973) permite micșorarea corespunzătoare a ponderii combustibililor superiori (petrol și gaze) în balanța energetică. În acest context, eforturile sînt îndreptate în direcția creșterii ponderii cărbunelui din țară la producția de cocs și semicocs, atragerii mai active în circuit economic a minereurilor autohtone chiar dacă ele sînt mai sărace în substanțe utile.

Esențial pentru noi este însă faptul că industria are nevoie de tot mai mult cărbune și minereu care trebuie extras și livrat de către unitățile miniere la nivelul sarcinilor cantitative și calitative ale planului și, pentru aceasta, nu trebuie precupețit nici un efort. Cu atît mai mult cu cît există încă însemnate rezerve în procesul extracției, pentru a căror valorificare completă și operativă este necesar să de desfășoare acțiuni mai eficiente îndreptate spre utilizarea pe scară mai largă a unor tehnologii noi, moderne, de mare randament, introducerea mai viguroasă a mecanizării lucrărilor, grăbi-

rea punerii în funcțiune a noilor capacități de producție planificate.

Progresul tehnic la baza creșterii producției

ÎN REALIZAREA sarcinilor de plan un rol important revine introducerii progresului tehnic, sub forme specifice industriei miniere. La loc de frunte, în acest cadru, se situează promovarea de tehnologii noi atît în exploatare cît și în prepararea minereurilor.

1 Una din tehnologiile noi de extracție, utilizate cu pondere însemnată în producția de lignit, este metoda de exploatare în carieră cu mijloace de mecanizare complexă, integrală de la carieră pînă la unitatea de consum, respectiv termocentrală (complexe de descoperțare, excavatoare de mare capacitate, benzi transportoare, unități mecanizate de măcinare și depozitare etc.) care se aplică la zăcămintele de lignit din bazinul Olteniei. În anii următori, procedeul urmează să se extindă și la exploatarea de minereuri cuprifere de la Moldova Nouă din Banat, Roșia Poieni din Munții Apuseni, precum și la exploatarea de sulf din Călimani. De o atenție deosebită s-au bucurat și introdu-

cerea și extinderea metodelor de exploatare și susținere, tăiere și încărcare mecanizată. Ambele procedee permit viteze ridicate de înaintare, producții sporite și consumuri materiale și energetice reduse.

Practic, în marea majoritate a abatajelor se aplică în prezent tehnologii cu operații mecanizate, sistem de lucru care se va amplifica în continuare în 1980 (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Extinderea tehnologiilor cu operații mecanizate în abataje

	Număr de abataje		
	1978	1979	1980
Cu mecanizarea complexă din care :	80	114	148
— la Combinatul minier Valea Jiului	17	34	47
— la Combinatul minier Oltenia	43	60	79
— la Combinatul minier Ploiești	20	20	22
Cu susținere individuală și tăiere cu combine	23	29	34
din care :			
— la Combinatul minier Valea Jiului	19	24	29
— la Combinatul minier Ploiești	4	5	5

2 Pentru creșterea calității, respectiv a valorii produselor miniere, s-au introdus, totodată, și se prevede să se extindă

tehnologii noi de preparare a minereurilor complexe sărace în instalații dotate cu linii tehnologice de mare capacitate și cu reglarea automată a unor operații; la Flotația centrală din Baia Mare, această tehnologie a condus la dublarea capacității de producție, la reducerea consumului de energie electrică cu circa 30% și la creșterea concomitentă atât a calității concentratelor, cât și a randamentelor de extracție. Pe baza rezultatelor obținute tehnologia se extinde și la uzinele de preparare de la Baia Borșa, județul Maramureș și Târnița, județul Suceava.

3 În scopul valorificării zăcămintelor sărace se introduc tehnologii specifice pentru obținerea de produse noi (sulf tehnic granulat cu 99,5% sulf, bioxid de mangan electrolitic, concentrate cu minerale de titan și cu zirconiu, cu pământuri rare, pulberi de aluminiu), pentru recuperarea unor metale rare și disperse (seleniu, indiu, telur, cadmiu și altele) din subprodusele reziduale ale metalurgiei neferoase pentru extragerea elementelor utile din materii prime secundare (hălzi miniere și sterile, din iazurile de decantare de la uzinele de preparare).

Creșterea gradului de mecanizare ocupă, la rândul său, un loc important în mărirea eficienței în industria minieră. În dotarea minelor noastre au intrat o serie de utilaje noi, cu performanțe tehnice ridicate.

Dotarea unităților miniere cu utilaje și instalații noi a permis, pe de o parte, realizarea unor pro-

Tabelul nr. 2
Productivitatea muncii în industria minieră

Productivitatea fizică la extracție (t/om/an)	1978	1980
Huilă	324,3	347,5
Lignit subteran	446,3	616,0
Lignit carieră	7 986,0	15 776,0
Minereuri neferoase	254,0	347,0

ductivității fizice (tabelul nr. 2) superioare anilor precedenți, și pe de altă parte, atacarea unor obiective miniere noi, cum sînt cele de la Călimani (minereuri de sulf), Anina (șisturi bituminoase), Moldova Nouă (minereuri cuprifere). În continuare Programul de dotare și mecanizare a lucrărilor din industria extractivă minieră în perioada 1978—1980 prevede asimilarea în fabricație a unor tipuri de utilaje la nivelul tehnicii mondiale, încadrate în sisteme de mașini, care să permită creșterea gradului de mecanizare a operațiilor succesive din fluxul tehnologic general, începînd de la extracția în abataj, pînă la obținerea concentratelor de substanțe utile în uzinele de preparare.

Măsurile complexe pentru recuperarea restanțelor

DEȘI INDUSTRIA MINIERĂ înregistrează o creștere continuă, de la an la an, a productivității fizice, totuși, la unele produse, și în special la cărbune, nu s-au realizat sporurile prevăzute. Cele mai mari rămîineri în urmă în anul 1978 și trimestrul I din 1979 se localizează la Combinatul minier Oltenia.

Principalele cauze se regăsesc în: nepunerea în funcțiune la timp a unor importante capacități de producție la care, pe lângă întîrzierile în asigurarea unor utilaje conducătoare în fluxul producției, au contribuit atît deficiențele în organizarea activității constructorului (Întreprinderea de construcții și montaje miniere — Oltenia) cît și folosirea necorespunzătoare a dotării tehnice existente la unitățile de producție ca de exemplu: Roșia și Peșteana, unele dintre principalele cariere din bazinul Olteniei. Se impune în aceste cazuri ca, atît constructorul cît și exploatarile în cauză, să urmărească îndeaproape programele și graficele stabilite pentru a lua măsuri imediate și eficiente pentru realizarea capacităților prevăzute și recuperarea oricăror întîrzieri.

nerealizarea integrală a programului de dotare și mecanizare pentru sectorul extractiv minier. În mod sintetic stadiul îndeplinirii acestuia se prezintă astfel: dintr-un total de 172 de tipuri de utilaje prevăzute în anul 1978 s-au realizat integral doar 59 și parțial 82. Numai la mecanizarea operațiilor de tăiere și încărcare la exploatarea în subteran a cărbunilor, de exemplu, rămîinerea în urmă față de prevederi era de 4,2% în trim. I a.c., ceea ce corespunde unei producții nerealizate de circa 300 mii tone cărbune. Dintre utilajele nerealizate sau la care s-au înregistrat întîrzieri, pro-

Vasile SCRIPĂȚ
director în M.M.P.G.

(Continuare în pag. 26)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Reducerea costurilor de producție

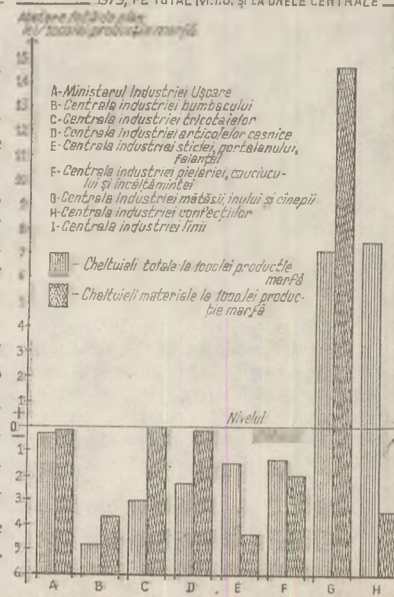
PE ANSAMBLUL Ministerului Industriei Ușoare, în trimestrul I/1979, cheltuielile totale s-au situat sub plan cu 0,2 lei/1000 lei producție marfă, obținîndu-se reducerea costurilor cu peste 12 mil. lei iar cheltuielile materiale cu 10,1 lei/1000 lei producție marfă. Rezultate bune au obținut în special Centrala industriei bumbacului (economii de peste 19 mil. lei la cheltuieli materiale) și Centrala industriei pielăriei, cauciucului și încălțămintei (economii totale de peste 6 mil. lei, respectiv economii de peste 9 mil. lei la cheltuieli materiale). Rezultatele obținute pe total minister ar fi putut fi și mai bune

dacă toate centralele și întreprinderile subordonate și-ar fi îndeplinit planul de cheltuieli. Din păcate trei mari centrale au înregistrat substanțiale depășiri ale costurilor totale (Centrala industriei lînii — peste 58 mil. lei; Centrala industriei confecțiilor — peste 33 mil. lei; Centrala industriei mătăsii, inului, cînepii — peste 17 mil. lei), iar două din aceste centrale au depășit și nivelul costurilor materiale.

Printre cauzele principale ale acestei situații menționăm, în primul rînd, depășirea unor norme de consum (la fire bumbac; și tip bumbac; fire groase de in,

cînepă, iută; piei fețe ș.a.), ceea ce a făcut ca cheltuielile cu materiile prime și materialele directe să înregistreze o depășire de 31 mil. lei, localizate în special la centralele: industriei lînii, industriei mătăsii, inului și cînepii, industriei confecțiilor. Pentru eliminarea deficiențelor semnalate, pentru punerea în valoare a rezervelor de care dispun, centralele și unitățile lor componente trebuie să acorde o atenție sporită urmării stricte a consumurilor pe produs, respectării disciplinei tehnologice, exercitării unui control preventiv de calitate, menținerii în stare de bună funcționare a utilajelor etc.

REALIZAREA PLANULUI PRIVIND COSTURILE DE PRODUCȚIE ÎN TRIMESTRUL I/1979, PE TOTAL M.I.U. ȘI LA UNELE CENTRALE

PILONI AI CREȘTERII EFICIENȚEI

TIPIZAREA ȘI SPECIALIZAREA PRODUCȚIEI

— Un studiu (la care și-au dat concursul 49 institute de cercetare și proiectare) atestă faptul că numărul sortotipodimensiunilor tipizate din metal poate fi redus cu peste 60 la sută. Efectele unei asemenea măsuri: economisirea și valorificarea superioară a metalului —

IN ECONOMIA MODERNĂ, gospodărirea rațională și valorificarea într-un grad înalt a materiilor prime și materialelor, utilizarea la parametrii ridicați a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, promovarea consecventă a progresului tehnic constituie cerințe de bază pentru sporirea eficienței economice, a rentabilității fiecărei unități productive. Căile pentru atingerea acestor

obiective sînt multiple și variate. Una dintre acestea, care a căpătat o largă extindere în economia românească, soldîndu-se cu rezultate pozitive, este tipizarea și specializarea producției.

În prezent, în toate ramurile productive ale economiei — cu preponderență în metalurgie, construcția de mașini, chimie — acțiunile de tipizare și specializare a producției se situează la cote

ridicate, cercetările, studiile întreprinse și măsurile luate pe această linie soldîndu-se cu reale efecte economice. În articolul de față ne propunem să prezentăm acțiunile desfășurate în ramura metalurgică pe linia tipizării și specializării producției, precum și unele probleme a căror soluționare este menită să contribuie la sporirea mai accentuată a eficienței acestei acțiuni.

Opțiunea de bază în tipizare : utilizarea rațională a metalului

INDUSTRIA METALURGICĂ, dezvoltată puternic în anii socialismului, ocupă în prezent un loc fruntaș în economia noastră. Producția a înregistrat creșteri spectaculoase, iar numărul sortimentelor s-a lărgit an de an.

Este de subliniat însă faptul că diversificarea producției în raport cu cerințele beneficiarilor a condus, în decursul anilor, la creșterea neeconomică a sortimentației, ajungîndu-se ca în anul 1976 să figureze în standarde și în alte norme de calitate circa 850 mii sortotipodimensiuni. În scopul înlăturării tendinței de diversificare exagerată a mărcilor de oțel solicitate de beneficiari conducerea de partid și de stat a trasat sarcina trecerii la tipizarea mărcilor de oțel, a tipodimensiunilor de produse laminatate și trase, a produselor neferoase etc., ținînd seama de nevoile reale ale economiei și de asigurarea unei eficiențe sporite în prelucrarea și utilizarea metalului.

În baza acestor sarcini, lucrările de tipizare a produselor metalurgice au pornit de la analiza și inventarierea prevederilor din standarde și din alte norme de calitate în vigoare, aplicîndu-se criterii de clasificare diferențiate, în funcție de natura produselor și de specificul diferitelor sectoare de activitate, stabilîndu-se în acest mod, pe grupe, familiile de produse, seriile unitare și tipurile de bază. Prin acest sistem de clasificare folosit unitar în lucrările de tipizare la nivelul economiei, s-a determinat numărul de sortotipodimensiuni pe fiecare grupă de produse din nomenclatorul industriei metalurgice. Întreaga acțiune s-a desfășurat pe parcursul citorva etape. Din analizele și studiile efectuate în prima etapă (1976) a rezultat posibilitatea restrîngerii numărului total de sortotipodimensiuni de produse metalurgice (feroase, neferoase, refractare, carbunoase etc.) de la circa 850 mii la 440 mii. În continuare, s-a trecut la adîncirea lucrărilor de tipizare (etapa 1977—1978), prin care s-a realizat o nouă restrîngere de la 440 mii sortotipodimensiuni la circa 367 mii.

În aceste etape, pe baza anchetelor și analizelor aprofundate efectuate de Institutul de cercetări metalurgice și alte 49 institute de cercetări și proiectări din toate ramurile economiei, precum și cu consumatorii de produse metalurgice, sub îndrumarea Consiliului de coordonare al profilării, specializării și cooperării din industria constructoare de mașini și industria metalurgică, s-au elaborat și aprobat un număr de 12 normative de tipizare care acoperă domeniul variate de producție și de utilizare. Principalul normativ de tipizare, cu o sferă largă de cuprindere, îl constituie nomenclatorul catalog de produse laminatate și trase din oțel, care însușează aproximativ 50% din totalul tuturor categoriilor de sortotipodimensiuni de produse metalurgice, prin definitivarea căruia s-a reușit o restrîngere de

67% față de situația inițială (179 mii sortotipodimensiuni tipizate față de 548 mii inițial).

Prin lucrările de tipizare elaborate s-a urmărit în principal : — asigurarea de condiții ca ponderea ansamblelor, subansamblelor și elementelor ce se realizează la consumatorii de metal să crească continuu și să permită o largă diversificare a producției prin utilizarea intensivă a elementelor comune tipizate ;

— obținerea unei eficiențe maxime pe ansamblul ramurilor producătoare și beneficiare, care să determine, în acest cadru, reducerea cheltuielilor de producție, mărirea seriilor de fabricație și organizarea mai bună a proceselor de producție ;

— îmbunătățirea calității produselor prin tipizarea materialelor superioare care condiționează modernizarea producției și tehnologiilor la consumatori, precum și prin promovarea progresului tehnic în economie ;

— reducerea consumurilor de materiale scumpe și deficiente și extinderea soluțiilor de înlocuire a acestora ;

— renunțarea la fabricarea produselor învechite, cu parametri tehnico-economici și calitativi depășiți sau a produselor solicitate în cantități mici și într-o gamă variată, care nu justifică cheltuielile de realizare a producției etc.

Eficiență ridicată la producător și la beneficiar

EFACTELE economice pozitive se regăsesc alît la producătorul de metal, cît și la beneficiari. În primul caz, tipizarea producției permite o mai bună utilizare a instalațiilor și agregatelor în unitățile metalurgice și, deci, sporirea pe această cale a producției de metal, datorită, în special, reducerii frecvențelor schimbări ale unor condiții tehnologice de lucru, omogenizării calității etc. Cîteva exemple ilustrează concret modul în care s-au îmbunătățit indicii de utilizare a timpului disponibil de lucru la unele agregate, datorită măsurilor tehnico-organizatorice, cît și tipizării :

	1976	(%)	1978
Laminoare pentru profile	83,73		91,23
Laminoare pentru produse plate	80,84		83,61
Mașini de tras bare	85,54		88,58

Este deosebit de important de a sublinia ce efecte pozitive are asupra nivelului producției obținute micșorarea schimbărilor de sortimentație la o linie de laminoare. În cazul laminorului de 650 mm de la C.S. Hunedoara, de pildă, schimbarea cilindri-

lor de lucru, a armăturilor de ghidare, a roletelor la mașinile de îndreptat profile (acțiune necesară pentru fiecare nou sortiment pus în lucru), timpul de staționare se situează între 2—4 ore, perioadă în care se pierde, de obicei, o producție de 150—320 tone laminate. Dacă frecvența schimbărilor de sortimentație este mare, pierderile de producție într-o singură lună se situează, numai la un agregat de laminare, la mii de tone.

De asemenea, prin tipizarea produselor s-a urmărit și s-a reușit **eliminarea unor sortotipodimensiuni al căror necesar centralizat la nivel de economie era redus**, dar pentru care s-au găsit posibilități de înlocuire cu alte profile de calitate similară și cu dimensiuni apropiate, încât să satisfacă cerințele beneficiarului. Eficiența economică a unor astfel de soluții s-a concretizat în eliminarea unor cheltuieli de investiții pentru achiziționarea unor utilaje și scule specifice. Bunăoară, pentru realizarea la laminorul de 650 mm de la Hunedoara a unui singur sortiment din gama dimensională superioară a profilelor mijlocii, seturile de cilindri, armăturile de ghidare și roletele pentru mașinile de îndreptare etc. costă circa 3 milioane lei. O asemenea investiție devine eficientă numai în cazul când cu setul respectiv de scule se realizează o producție de 20—25 mii tone laminate în cel mult 2—3 ani. Dar în condițiile unor solicitări anuale de 500—1 000 tone de asemenea profile (așa cum s-a constatat în mai multe cazuri), cheltuiala respectivă se recuperează într-o perioadă foarte lungă, respectiv în circa 20 de ani.

Tipizarea are, așa cum am arătat, multiple efecte pozitive și pentru consumator. Pe de o parte, ea **simplifică activitatea proiectanților**, care, urmărind din cataloage grupele de metal cu caracteristicile, lungimile și grosimile ce le posedă, pot ușor să le prevadă în documentațiile pe care le fac pentru diferite produse, având astfel posibilitatea ca, încă din această fază, să asigure un consum rațional de metal; pe de altă parte, **tipizarea permite o mai reală aprovizionare tehnico-materială**, înlăturându-se riscul de a se stoca poziții de profile cu mișcare lentă etc. — stocări pasibile de penalizări care afectează eficiența unităților respective.

Sigur, acțiunea nu se desfășoară încă la cotele posibile. Sînt încă unele obstacole, mai ales în domeniul proiectării produselor la beneficiarii metalului. **Se concep și se proiectează încă produse cu sortimente de metal ce nu sînt tipizate; apoi, în virtutea unei practici, unele întreprinderi solicită înainte de perioada de plan sortimente care, la nominalizarea producției, nu-și găsesc justificarea.** La fabricația de autoturisme, de pildă, se solicită un număr prea mare de sortotipodimensiuni de tablă subțire laminată la rece, respectiv de peste 200. Prin realizarea de formate destinate croirii combinate, numărul sortotipodimensiunilor ar putea scădea la circa 50, întreprinderile putîndu-se astfel încadra integral în dimensiunile tipizate. Ca urmare, s-ar simplifica operațiile de urmărire a produselor la producător și la beneficiar, crescînd, totodată, posibilitatea beneficiarului de a-și acoperi „elastic” necesarul de formate croite la dimensiunile pieselor pe fluxul propriu. Acest exemplu de croire combinată este valabil pentru toate întreprinderile care au producție de serie. Cîtă economie de metal s-ar putea realiza în acest mod, cît metal în plus, cu cheltuieli reduse, s-ar putea obține astfel de către furnizori? Calculele atestă cu prisosință că o astfel de măsură, la nivelul economiei, s-ar concretiza în economii materiale de milioane de lei.

Însemnate economii de metal ar putea să aducă și **restrîngerea gamei încă largi de tipodimensiuni**. Prin lucrările efectuate în acest sens s-a avut în vedere stabilirea unor game raționale, care să asigure o producție și un consum în limite eficiente pentru fiecare sortotipodimensiune. Această practică este folosită, de altfel, în multe țări ca, de exemplu, Franța unde standardele prevăd game dimensionale împărțite în 3 categorii: A) dimensiuni pentru consum în limite eficiente; B) dimensiuni care trebuie evitate, întrucît consumul este redus; C) dimensiuni la care consumul este foarte mic și pe viitor vor fi eliminate, nemaifiind recomandată folosirea lor.

În acțiunea de tipizare din țara noastră, s-a adoptat, în general, o viziune similară, gamele de produse fiind, practic, comparabile cu dimensiunile de categoria A din normele franceze. Pentru anumite cazuri concrete, în tipizare au fost cuprinse și dimensiuni de categoria B și C care însă, temporar, pot fi livrate cu aprobarea M.I.M. Prin restrîngerea sortotipodimensiunilor beneficiarii sînt obligați, în unele cazuri, să apeleze la trepte superioare de produse tipizate, ceea ce determină un consum mai mare de metal. Această problemă a fost analizată de specialiști, găsindu-se diferite soluții rezonabile. În cazul respectiv, de pildă, beneficiarii au posibilitatea de a alege mărci de oțeluri superioare, care le permit să se aprovizioneze cu laminate mai ușoare. Costurile vor depăși însă, într-un procent nu prea mare, pe cele inițiale, dar prin economia de metal realizată, prin calitatea ridicată a produselor pe care le obțin, cheltuielile suplimentare sînt compensate pe deplin.

Prin tipizare — la adîncirea specializării

ÎN MOD CURENT, problemele specializării producției în industria metalurgică se rezolvă, în cea mai mare măsură, încă din faza de proiectare a întreprinderilor. Și totuși, așa cum dovedește practica, **prin acțiunea de tipizare a produselor s-au desprins noi posibilități de adîncire a specializării unităților**. Iată un caz concret: țevile pentru instalații care, anterior, se executau atît la Combinatul metalurgic Iași (în varianta sudată), cît și în București la întreprinderea „Republica” (în varianta fără sudură), se realizează în prezent, prin acțiunea de tipizare, la același nivel calitativ și cantitativ numai la întreprinderea din Iași în varianta sudată, cu efecte pozitive economice.

Cazul nu este singular. Am putea exemplifica adîncirea specializării producției, ca urmare a tipizării, prin mai buna ordonare a grupelor și familiilor de produse la nivelul centrelor industriale. Centrala industrială siderurgică Galați, prin unitățile sale (Combinatul siderurgic și întreprinderea „Laminorul” din Galați) concentrează în prezent fabricația grupelor și familiilor de produse plate laminate la cald; Centrala industrială de prelucrare metalurgică București, prin unitățile sale componente (întreprinderile de țevi „Republica” din București, din Roman și Iași) s-a specializat pe producerea de țevi sudate, nesudate, precum și pe produse de sîrmă (întreprinderile din Buzău, Cîmpia Turzii etc.); Centrala industrială siderurgică Hunedoara concentrează producția de profile și laminate grele din oțeluri carbon de calitate și altele, fiind furnizor unic specializat în oțeluri pentru sape de foraj cu role, axe pentru locomotive, semifabricate pentru tuburi de foraj etc.

Concentrarea produselor pe grupe și familii, la care tipizarea își are aportul ei, creează, de asemenea, premisele stabilirii profilului și specializării noilor capacități care se realizează în cadrul programului de dezvoltare a ramurii. Desigur, toate opțiunile și deciziile ce se iau ca urmare a acțiunilor care au loc pe linia tipizării și specializării producției au la bază studii și cercetări ample, ele punînd în evidență atît posibilitatea de a spori și diversifica producția cu cheltuieli cît mai reduse, cît și aceea de a satisface cît mai bine solicitările cantitative și calitative ale economiei naționale. Acțiunea în sine nu este statică, ci ea se îmbogățește sau se modifică în funcție de progresul tehnic, de asimilarea de produse noi la beneficiar, de alți factori obiectivi impuși de cerințele dezvoltării economiei naționale.

Ținînd seama de stadiul atins pînă în prezent în privința tipizării și specializării producției, pentru a se ajunge la materializarea deplină a cercetărilor și studiilor întreprinse, la realizarea unui cît mai ridicat grad de gospodărire și valorificare a metalului, specialiștii în materie consideră necesar ca:

- **institutele de cercetări și proiectări să fie obligate prin sistemul de aprovizionare tehnico-materială să aplice integral prevederile de tipizare din nomenclatorul-catalog al metalului în toate proiectele de execuție atît pentru produsele noi, cît și în cazul modernizării produselor existente în fabricația curentă;**

- **să se adapteze cît mai operativ proiectele și tehnologiile existente la nomenclatorul de produse metalurgice din cataloagele elaborate, astfel încît acțiunea pe ansamblu să se poată finaliza încă în acest an;**

- **să se organizeze, prin sondaj, de către Consiliul de coordonare a profilării, specializării și cooperării în industria construcțiilor de mașini și industria metalurgică — prin colective de specialiști din ministerele care au activitate de construcții de mașini și metalurgică — acțiuni de analiză și control asupra modului în care se aplică prevederile de tipizare;**

- **să se admită producerea și folosirea de sortotipodimensiuni necuprinse în nomenclatorul-catalog completat numai pentru cazurile temeinic justificate tehnic și economic și cu avizul Ministerului Industriei Metalurgice prin Institutul de cercetări metalurgice.** În asemenea situații, de la caz la caz, se va pune problema ca beneficiarii să suporte cheltuielile necesitate de procurarea sculelor de laminate, sau cote corespunzătoare de suprapreț.

Colaborarea strînsă între furnizorii de materiale și beneficiarii lor în determinarea consumului optim, a calității și tipodimensiunilor de aprovizionare constituie o cale rațională de acțiune, un mijloc de ridicare a gradului de gospodărire și valorificare a materiilor prime, de creștere a eficienței economice și rentabilității fiecărei întreprinderi.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

CONSILIILE AGROINDUSTRIALE

în plin proces de afirmare

a potențialului lor organizatoric și operațional

- ORGANIZAREA SUPERIOARĂ A CAMPANIEI DE PRIMĂVARĂ
- OPERATIVITATE SPORITĂ ÎN EXECUTAREA LUCRĂRILOR
- PREGĂTIREA ATENTĂ A ETAPELOR IMEDIAT URMĂTOARE
- REPERE ALE ACTIVITĂȚII VIITOARE

INFIIINȚATE în urmă cu aproape trei luni — pe baza hotărârii Plenarei C.C. al P.C.R. din 1 februarie a.c. — **consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste** au trecut imediat la materializarea practică a menirii și valențelor lor de organizatoare și coordonatoare efective ale activității productive din unitățile agricole componente.

Primul test important de verificare a capacității organizatorice și funcționalității organismelor nou create l-au constituit **pregătirea și derularea efectivă a campaniei agricole din această primăvară**. Acționând cu competență, fermitate și continuitate, marea majoritate a consiliilor agroindustriale au trecut cu succes acest examen dificil, dovedindu-și viabilitatea și confirmând justetea inițiativei înființării lor. Prin modul superior de pregătire a campaniei în raport cu anii anteriori (superioritate marcată de: evidențierea clară a tipului, volumului și succesiunii lucrărilor ce trebuiau executate; asigurarea cantitativ și calitativ corespunzătoare a factorilor de producție necesari; întocmirea de programe și grafice judicioase privind mișcarea mijloacelor mecanice pe întreaga arie a consiliului: responsabilități precise pentru cadrele de conducere și specialiști) și, mai ales, prin coordonarea net superioară a desfășurării în teren a lucrărilor campaniei, s-a pus un jalon de bază pentru obținerea unor producții sporite — însuși scopul esențial al înființării consiliilor.

Faptul că desfășurarea lucrărilor s-a înscris în perioadele agrotehnice optime, că ele s-au executat în intervale de timp mai scurte decât în trecut și la cote de

calitate superioară, atestă din plin capacitatea organizatorică și operațională a consiliilor unice, proba fiind cu atât mai revelatoare cu cât condițiile climaterice au fost neprielnice față de anii anteriori.

Activitatea prezentă și cea prevăzută pentru perspectivă a consiliilor din județul Ilfov — județ cu o agricultură puternică — ne permite să degajăm câteva fapte, tendințe și exigențe semnificative, cu valabilitate ce poate depăși hotarele județului respectiv.

CELE 33 de consilii agroindustriale din județul Ilfov coordonează și îndrumă activitatea economico-productivă a 217 C.A.P.-uri, 20 I.A.S.-uri, 25 asociații economice intercooperatiste, 44 de ferme I.P.I.L.F., C.L.F. și sere și 7 alte unități cu specific divers. De subliniat complexitatea suplimentară indusă de variabila teritorial-administrativă, cele 33 de consilii „acoperind” 129 de comune și 417 sate (o medie de 4,2 comune și 12,7 sate pe un consiliu), cu consecințele ce decurg din aceasta pentru rezolvarea sarcinilor.

Imediat după constituirea consiliilor s-a trecut în mod operativ la preluarea mijloacelor fixe mecanice (tractoare, mașini, piese de schimb etc.) de la I.A.S.-uri și alte unități de stat, în evidența și coordonarea S.M.A.-urilor (ca sectoare unice de mecanizare) — asigurându-se astfel principala premisă materială de acțiune unitară în ce privește executarea mecanizată a lucrărilor în toate unitățile agricole ale consiliilor.

Concomitent cu aceasta, încă de la sfârșitul lunii februarie, consiliile au acționat prompt și hotărât pe linia asigurării cantităților de

semințe și îngrășăminte necesare tuturor unităților agricole, ca și a carburanților, lubrifiantilor și pieselor de schimb de care aveau nevoie sectoarele unice de mecanizare; totodată, s-au reparat și pus în stare de funcționare toate tractoarele și mașinile agricole necesare în campanie, pentru a se putea acționa cu forțe integrale în fiecare zi bună de lucru. În decursul campaniei propriu-zise, majoritatea consiliilor din județ au acționat cu toate forțele disponibile, în funcție de cerințele specifice din unități și de starea vremii din fiecare zi: s-a folosit fiecare „fereastră” bună de lucru, s-a muncit în schimburi prelungite, „glisînd” continuu tractoarele și mașinile acolo unde era front favorabil de lucru, în cadrul consiliului respectiv sau în alte consilii învecinate.

Centralizarea mijloacelor mecanice și coordonarea unică a repartizării lor operative, întrajutorarea între unități și consilii au reprezentat punctul cheie pentru obținerea de rezultate net superioare la executarea lucrărilor de primăvară în județul Ilfov (fapt valabil, de altfel, pentru toate județele), ceea ce a făcut, de exemplu, că însămintarea porumbului — lucrarea cea mai importantă a campaniei — să se încheie în numai opt zile (perioada optimă) la nivelul întregului județ, și chiar 5—6 zile în unele consilii.

Folosirea mult îmbunătățită a tractoarelor și mașinilor reiese pregnant și din faptul că, în zilele normale de lucru, indicele de folosire a tractoarelor a fost cu peste 15% superior indicelui din primăvara trecută. Totodată, după evaluări provizorii, se constată și o reducere a consumului de car-

buranți și lubrifianți pe hectarul lucrat și pe tipuri de lucrări.

Așa cum o probează faptele și o subliniază cu deplină aprobare și satisfacție specialiștii, lucrătorii și cadrele de conducere, ideea înființării sectoarelor unice de mecanizare s-a dovedit foarte bună, o măsură cu adevărat revoluționară, capabilă să contribuie substanțial la sporirea producției și a eficienței în agricultură.

IN JUDEȚ, rezultate remarcabile în pregătirea și desfășurarea campaniei au obținut consiliile unice Gîrbovi, Vede, Frăsinet, Grădiștea și Fierbinți, celorlalte lipsindu-le foarte puțin pentru a fi în rînd cu cele citate — dar și ele au depus eforturi sporite și au obținut rezultate, în ansamblu, bune. Dacă unele consilii nu au valorificat integral cadrul superior creat, aceasta s-a datorat mai ales unei insuficiente încrederi în forțele proprii, neavînd suficientă inițiativă și curaj, așteptînd încă îndrumări și „delegări” de la centru, respectiv de la direcția agricolă județeană.

În unele cazuri s-au resimțit și alte obișnuințe mai vechi, ca de exemplu conducerea „din birou” a lucrărilor din unități, estimîndu-se că vremea e nefavorabilă iar realitatea din teren fiind exact pe dos, ceea ce a dus la pierderea de timp de lucru prețios, din care au rezultat anumite întârzieri și necorelări de eforturi.

De asemenea, unele I.A.S.-uri au terminat însămințările în urma cooperativelor, fapt ce atrage atenția asupra necesității instaurării unui cadru mai precis și corect de conlucrare între sectoarele unice de mecanizare și unitățile agricole de stat, astfel încît consiliul să fie cu adevărat un garant al organizării unitare, care să stimuleze toate unitățile componente, să nu defavorizeze pe nimeni, catalizator al unei cooperări sănătoase în producție între unitățile agricole de stat și cele cooperatiste.

Desigur, activitatea, inițiativa consiliilor unice este permanentă și, dacă într-o perioadă sau alta nu s-a acționat la o cotă înaltă de exigență, aceasta nu poate fi decît un motiv în plus pentru a se analiza stilul de muncă și a se lua măsuri pentru prevenirea și eliminarea neajunsurilor în perioadele imediat următoare.

Consiliile din județul Ilfov acționează în prezent cu toată com-

petența și mijloacele (mecanice și manuale) în rezolvarea corespunzătoare a două sarcini de anvergură ale sezonului: **recoltarea furajelor și întreținerea culturilor.** Se impune o mobilizare exemplară a tuturor lucrătorilor ogoarelor pentru strîngerea la timp și fără pierderi a furajelor și o întreținere a culturilor așa cum prevăd tehnologiile, pentru a se garanta obținerea de recolte cît mai mari în acest an. O atenție specială trebuie acordată prășitului, urmărindu-se în special asigurarea unor densități optime ale plantelor la hectar, element de tehnologie agricolă hotărîtor pentru nivelul producțiilor ce se vor obține.

TOTODATĂ, consiliile unice se preocupă de pe acum de pregătirea corespunzătoare a sistemelor de irigații — care să poată intra în funcțiune la momentul oportun, fără cea mai mică întârziere sau reducere de capacitate — ca și de repararea și verificarea mașinilor necesare în campania de seceriș, ce va începe peste o lună.

Conducerile consiliilor este necesar să demonstreze că pot obține rezultate superioare și în îndeplinirea sarcinilor etapei actuale, perfecționîndu-și activitatea „din mers”, și că nu așteaptă pauze pentru întruniri și ședințe de analiză ale căror concluzii să fie transpuse în practică abia anul viitor.

Centrul de greutate al activității consiliilor din județ constituindu-i munca operativă în teren, pentru realizarea de producții mari în acest an, nu sînt neglijate nici acțiunile ce privesc viitorul lor, atît ca structuri organizatorice și de conducere, cît și ca titulare de plan, calitate din care decurg importante sarcini pe linia dezvoltării, investițiilor, gestiunii și eficienței.

Se au în vedere, cu precădere, problemele **concentrării și specializării** producției, **cooperarea** în producție, **consolidarea unităților mai slab dezvoltate**, conducerea științifică a activității, corelarea judicioasă a planului unităților cu cel al consiliului în ansamblul său etc., căutîndu-se răspunsuri cît mai realiste, fezabile în timp relativ scurt și cu minimum de cheltuieli. Astfel, încă din lunile mai-iunie ale anului curent, cu sprijinul și îndrumarea direcției agricole județene, consiliile unice au sarcina de a întocmi schițele de

amplasare a culturilor pentru 1980, introducîndu-se cele mai avantajoase asolamente atît pe fiecare consiliu în parte, cît și între consilii. Este o acțiune deosebit de importantă și eficientă, care poate conduce la sporuri de 10—15% ale producției agricole pe județ, fără a se cheltui practic nici un leu în plus.

În aproape toate consiliile județului — și în special în cele din proximitatea Capitalei — se studiază și se schițează variante ale integrării unor activități industriale, de prelucrare a materiilor prime agricole în cadrul consiliilor, pentru a se putea oferi de lucru cooperativelor în tot cursul anului și, prin aceasta, să se ajungă la o anumită stabilizare a forței de muncă, cerință necesară a etapei actuale parcursă de agricultura noastră. Astfel, la consiliul unic Frăsinet s-au studiat deja posibilitățile pentru organizarea unei răchitării, amplasarea unei brînzării a I.C.I.L. (care va fi în continuare proprietatea acestuia) în perimetrul consiliului, pentru a utiliza forța de muncă de aici, înființarea unor secții anexe în funcție de condițiile concrete din diverse unități cooperatiste etc.

O problemă deosebit de importantă privește construirea centrelor de chimizare, unități ce vor fi amplasate pe raza unui consiliu dar care au sarcina să deservească fiecare cîteva consilii (3—5). În județul Ilfov s-a început investiția pentru primul asemenea centru (cel din consiliul Sărulești), ce va fi dat în funcțiune în prima parte a anului 1980; în prezent se studiază și analizează posibilitățile și eficiența variantelor de amplasare a celorlalte 7—8 centre de chimizare ce se vor înființa pe teritoriul județului.

Evident, toate problemele enumerate au importanță deosebită, dar în special pentru anii următori; consiliile se concentrează acum exclusiv spre rezolvarea tuturor problemelor puse de anul agricol 1979, rezultatele de producție ce se vor obține fiind singurele care vor putea da certificatul de calitate a muncii și capacității acestor organisme noi din agricultura țării noastre, netezind calea pentru următoarea etapă, de conturare și stabilire a unor atribuții noi și de asigurare a mijloacelor necesare pentru îndeplinirea lor.

M. SAVU

EXPRESIE A ANTRENĂRII TOT MAI LARGI A ROMÂNIEI

ÎN CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL

DUPĂ NOUĂ ZILE de intensă activitate comercială manifestările expoziționale internaționale devenite tradiționale în primăverile Capitalei României s-au încheiat cu un bilanț rodnic. Înscrise pe agenda manifestărilor economico-comerciale cu frecvență anuală, Tîrgul internațional de primăvară și Salonul internațional al chimiei s-au bucurat încă de la primele ediții de un deosebit interes, atît din partea întreprinderilor producătoare și de comerț exterior românești, cît și a firmelor de peste hotare.

În atmosfera de înaltă competitivitate tehnică a ofertei prezentate de firme din 31 de țări, din care 20 cu pavilioane oficiale, România a fost reprezentată de 150 de centrale și întreprinderi industriale, institute de cercetări și proiectări, care și-au expus programul de export pe profil — în standurile a 27 de întreprinderi de comerț exterior.

Interesul crescînd pentru dezvoltarea comerțului și cooperării cu întreprinderile românești, lărgirea sferei de atracție exercitată de tîrgurile și expozițiile internaționale organizate la București sînt oglindite de creșterea, de la o ediție la alta, a numărului de țări participante. Subliniem, în acest sens, prezența pentru prima oară la Tîrgul internațional de primăvară și Salonul internațional al chimiei a cinci țări, cu pavilioane oficiale — și anume: Algeria, Maroc, Sudan, Chile și Zair.

De asemenea suprafețele de expunere au crescut pînă la aproape dublu față de prima ediție a TIBCO — de la 18500 mp în 1974, la 36000 mp în 1979. Și, cum este și firesc, corolarul acestei participări mult amplificate este un volum al tranzacțiilor comerciale perfectate în cadrul celor 2 manifestări, mult superior edițiilor precedente și cu 25% mai mare față de ediția 1978.

REFERINDU-NE mai întii la operațiunile de export încheiate de întreprinderile românești de comerț exterior, trebuie remarcate cele 3 caracteristici

esențiale ale ofertei din acest an: calitatea și finisajul superior al bunurilor de consum, parametrii tehnici superiori ai mașinilor și utilajelor și gama mult extinsă, sortimentul bogat la toate grupele de produse expuse de participanți.

Calitatea, bunul gust și rafinamentul execuției sînt argumentele, prin care s-au impus, de altfel, pe piața internațională firme cum sînt Tehnoforestexport, Romanoexport, Confex etc. Mobila românească a fost reprezentată printr-o colecție de noutăți selectată cu grijă, începînd cu piesele de mic mobilier și pînă la garnituri complete, în majoritate prototipuri, cum sînt: garniturile de hol „Versailles” și „Granata”, camera de zi stil colonial „Arizona”, sufrageria în stil gotic, camere de tineret, bucătării moderne, multifuncționale etc. Încă din primele zile au fost purtate tratative fructuoase privind livrarea de genuri variate de mobilă și instrumente muzicale, fiind încheiate chiar în perioada tîrgului contracte cu firme din U.R.S.S., Franța, R. F. Germania, Olanda.

Tîrgul internațional de primăvară a prilejuit firmei Romanoexport, una din cele mai cunoscute în domeniul exportului de textile, o reîntîlnire cu parteneri invitați din peste 100 de țări, dornici să cunoască noutățile ofertei românești; țesăturile diverse din lînă, bumbac și amestecuri pentru îmbrăcăminte și decorațiuni interioare, de o înaltă calitate, într-o foarte bogată gamă sortimentală, țesături de mătase, covoare, mochetă urmînd îndeaproape linia modei s-au bucurat, ca întotdeauna, de buna apreciere a partenerilor externi, fiind încheiate importante contracte cu firme din Austria, Danemarca, R.F. Germania, Norvegia, U.R.S.S., etc.

Producția de confecții, bazată pe tehnologii moderne, poate răspunde azi cu promptitudine oricărei comenzi externe, indiferent de stilul și preferințele clienților, asigurînd livrarea unor produse de cel mai ridicat nivel calitativ.

Centrul de creație al centralei industriale de resort urmărește totodată crearea de noi modele, proprii, dovedind multă imaginație, bun gust, un design de calitate. Printre ultimele creații de o factură originală se numără confecțiile avînd la bază motive folclorice românești, bine cunoscute și apreciate în lunca întregă.

Diversitatea ofertei industriale românești de azi a fost elocvent demonstrată prin exponatele din standurile industriei chimice, respectiv ale întreprinderilor de comerț exterior Danubiana, Chimimportexport, Industrialexport etc.

La această manifestare specializată, Danubiana a ținut să prezinte aproape întreaga paletă a celor peste 200 de grupe de produse și 6500 de sortimente de produse chimice din nomenclatorul său actual, între care s-au remarcat numeroase noutăți, în special în domeniul anvelopelor, fibrelor sintetice, îngrășămintelor complexe, maselor plastice. Pentru aceste grupe de produse au fost încheiate contracte cu firme din Bulgaria, Canada, Columbia, Cehoslovacia, Grecia, Franța, India, Irak, R. F. Germania, Siria, U.R.S.S. Prin Chimimportexport și Petrol-export se vor livra, de asemenea, o serie de produse ale petrochimiei cum sînt: cauciuc sintetic, uleiuri minerale, benzine superioare, ca și o serie de produse chimice de bază cum sînt: carbid, amoniac, sodă caustică și calcinată, în țări ca Austria, Brazilia, Polonia, R. F. Germania, U.R.S.S.

PREOCUPĂRI de diversificare și înnoire a nomenclatorului de export au fost evidente și în sectorul echipamentului menajer. Amintim, din oferta Electroexportimport, cele 5 variante ale frigiderului cu compresie „Arctic” și cele 4 variante ale frigiderului cu absorbție „Fram”, apoi cele 6 modele ale mașinii de spălat rufe „Alba-Lux”, noile tipuri de mașini de cusut „Veronica”, „Corina” și „Sanda”, noi modele de aspiratoare de praf, plite electrice, radiatoare, roboți de

MĂSURI PENTRU STIMULAREA CREȘTERII PRODUCȚIEI UNOR BUNURI DE CONSUM ALIMENTAR

bucătărie, mixere. Apoi mașinile de gătit cu combustibil lichid, solid și gazos, vasele emailate din inox și fontă, articolele din sticlă și ceramică fină prezentate în standul Romsit. Contracte de export pentru articole electrocasnice și de menaj s-au încheiat cu parteneri din : R. F. Germania, Gabon, Israel, Italia, S.U.A., Ungaria, dovedind capacitatea produselor românești de a se impune și în aceste sectoare de piață mult disputate.

În standul întreprinderii Tehnoimportexport, întreprinderea de aparate de măsură electronice și industriale, specializată în producția de aparatură medicală, a expus o serie de noi realizări tehnice ca : sterilizator rapid, incubatorul clinic pentru noii născuți prematuri sau cu afecțiuni, aparate portabile de anestezie, alături de aparatele exportate curent, cum ar fi : electrocardiografe, generatoare de impulsuri de joasă frecvență, aparat de măsură pentru hemoglobină etc. Dintre grupele de produse ale industriei electrotehnice și electronice la care s-au perfectat tranzacții în cadrul târgului amintim : televizoarele și radioreceptoarele, componentele electronice, echipamentul electric de joasă tensiune, echipamentul pentru centrale telefonică, mașinile electronice de facturat și contabilizat — cu beneficiari din Cehoslovacia, R.D. Germană, Polonia, Ungaria, U.R.S.S., Grecia, Italia, Turcia, S.U.A.

ÎN SFÎRȘIT, în domeniul mașinilor și utilajelor pentru industria ușoară, pentru industria chimică și petrochimică au fost realizate o serie de tranzacții importante cu parteneri tradiționali din Bulgaria, R. P. Chineză, R. P. D. Coreeană, R. S. Vietnam.

Contractele de import încheiate în cursul celor două manifestări privesc fie aprovizionarea procesului de producție cu unele materiale, semifabricate sau cu mașini și utilaje, fie diversificarea gamei de bunuri de consum pe piața internă.

Din prima categorie amintim contractele privind importul de azbest fibră, apatită, fosfați, plăci de plută cauciucate din Algeria, Austria, Egipt, S.U.A., de mașini și utilaje pentru industria ușoară din Cehoslovacia, Elveția, Franța, Italia, U.R.S.S., mașini, echipamente și aparatură de măsură și control din Austria, Franța, R. D.

RECENT a fost dat publicității Decretul privind măsuri pentru rentabilizarea unor bunuri de consum alimentară. Prin elaborarea acestui act normativ s-a urmărit creșterea eficienței întregii activități productive, lărgirea gamei produselor alimentare, îmbunătățirea calității acestora și satisfacerea nevoilor mereu crescânde ale populației cu astfel de mărfuri. Este de relevat că majorările de prețuri nu afectează realizarea integrală a Programului de ridicare a nivelului de trai al populației, adoptat la Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, de creștere în acest cincinal a retribuțiilor reale cu circa 32 la sută.

Corecturile aduse prețurilor unor bunuri alimentare (unele sortimente de conserve și semiconserve de pește și produse din pește, la conserve de legume și fructe, la unele sortimente de produse zaharoase, la plante și ceaiuri medicinale și aromatice, la nuci în coajă) influențează numai cu 0,3 la sută indicele prețurilor cu amănuntul și al tarifelor pe anul 1979.

În condițiile în care în primii trei ani ai cincinalului **indicele prețurilor cu amănuntul s-a situat sub limita planificată, iar actuala creștere este minimă**, iese pregnant în evidență caracterul de **stabilitate** a prețurilor practicate în relațiile cu populația în țara noastră. Așezarea pe baze economice a producției tuturor bunurilor de consum alimentară va crea condiții pentru stimularea unităților economice în producerea și satisfacerea cât mai deplină a cerințelor populației cu produse de cea mai bună calitate și pentru eliminarea pierderilor ce se înregistrează la unele produse de natura celor menționate mai sus.

Actuala corectare a prețurilor este pe deplin justificată din punct de vedere economic. După cum se știe, ca urmare a majorării repetate a retribuției și a prețurilor plătite de stat producătorilor agricoli la cumpărarea materiilor prime, s-a ajuns la situația ca la desfacerea produselor respective la vechile prețuri cu amănuntul — **stabile cu mulți ani în urmă** — unitățile producătoare să înregistreze pierderi însemnate. Or, în condițiile în care prin prețurile încașate din vânzarea produselor nu se acopereau decât în parte costurile de producție necesare pentru obținerea bunurilor respective,

unitățile în cauză nu erau interesate în producerea acestor mărfuri și nici în diversificarea gamei sortimentale cu noi produse din categoria celor executate în pierdere. Măsura de majorare a prețurilor la unele produse alimentare înlătură anomalia realizării acestora în pierdere, constituind în același timp un stimulent puternic pentru colectivele de oameni ai muncii din unitățile producătoare de a-și intensifica eforturile pentru creșterea calității produselor, pentru lărgirea gamei de sortimente la o serie de produse oferite populației, pentru obținerea de beneficii și eliminarea pierderilor.

O asemenea orientare se integrează în măsurile privind corelarea ce trebuie să existe între prețurile cu care se desfac mărfurile și costurile de producție efective ale acestora, urmărindu-se, în concordanță cu cerințele mecanismului economic-financiar perfecționat, dezvoltarea producției pe baza creșterii continue a eficienței.

Totodată, prin decretul mai sus amintit, au fost majorate substanțial — în medie cu 80 la sută — prețurile de recuperare de la populație a borcanelor din sticlă folosite la ambalarea unor produse alimentare. În felul acesta va fi stimulat spiritul gospodăresc al tuturor cetățenilor pentru manipularea cu grijă și repunerea cât mai rapidă în circuitul economic a borcanelor devenite disponibile. Creșterea prețurilor de recuperare a borcanelor din sticlă de la populație reprezintă o măsură avantajoasă atât pentru cetățeni cât și pentru economia națională în ansamblul ei, interesată în recircularea ambalajelor din sticlă, produse care se realizează cu mari consumuri energetice.

Pentru creșterea puterii economice a patriei noastre, a nivelului de trai al întregului popor, este necesar, așa cum subliniază documentele de partid, să se acționeze permanent în fiecare întreprindere pentru reducerea costurilor de producție și îndcoșebii a celor materiale, economisirea energiei și combustibililor, sporirea productivității muncii, creșterea eficienței economice, pentru realizarea exemplară a tuturor indicatorilor de plan pe anul 1979, an hotărâtor în actualul cincinal.

N. SÂNDULESCU

Ministerul Finanțelor

Germană, R.F. Germania, Ungaria, U.R.S.S.

Importurile de bunuri de consum privesc achiziția unor articole de genul : radioreceptoare, magnetofone, picupuri, biciclete pentru adulți și copii, ceasuri, țesături pentru mobilă și amenajări interioare, băuturi și răcoritoare, în majoritate din țări socialiste.

Putem aprecia, în final, că prin volumul angajamentelor comerciale încheiate, cea de-a șasea ediție a Târgului internațional de pri-

măvară și cea de-a treia ediție a Salonului al chimiei au adus o contribuție însemnată la creșterea volumului de export și import pe anul în curs și pe cei viitori, în cadrul lor antamându-se, de asemenea, numeroase alte tranzacții ce se vor definitiva în perioada următoare. Un bilanț rodnic, deci, ce va fi completat cu noi realizări la ediția din această toamnă a Tehnoexpo-București (4—13 octombrie 1979).

dr. Ion STOIAN

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI AL UNITĂȚILOR ECONOMICE

— Ce arată analiza pe bază de bilanț la sfârșitul primului trimestru —

ANALIZA bilanțurilor contabile pe trimestrul I a.c., care cuprind, pentru prima dată, și modul de realizare a bugetului de venituri și cheltuieli, scoate în evidență faptul că perfecționările aduse mecanismului economico-financiar au îmbogățit în conținut activitatea economico-financiară din întreprinderi, centrale industriale și ministere.

În acest cadru se înscriu și rapoartele de bilanț și de îndeplinire a bugetelor de venituri și cheltuieli ale unităților economice din industria extractivă și din ramura energie electrică și termică. Ele reliefează, în principal, eforturile sporite ce se depun de colectivele de oameni ai muncii din aceste sectoare de activate pentru compensarea unor influențe ocazionale de factori naturali (industria extractivă), pentru funcționarea cât mai economică a sistemului electro-energetic în condițiile extinderii producției de energie pe bază de combustibili solizi și a unui consum cât mai rațional de energie. Caracteristic pentru activitatea colectivelor de oameni ai muncii din industria extractivă și din ramura energie electrică și termică este că ea asigură valorificarea crescândă a rezervelor naturale de care dispunem și în conformitate cu interesele economiei naționale în ansamblu; această orientare, necesară și favorabilă la nivelul întregii țări, are însă unele efecte contradictorii în ce privește eficiența economică a activității, realizată la nivelul unităților din aceste sectoare.

Pornind de la această situație se impun, după părerea noastră, acțiuni și orientări mai hotărâte pentru întărirea în continuare a autogestunii economico-financiare a unităților din aceste sectoare de activitate.

Realizarea veniturilor prevăzute în bugetele de venituri și cheltuieli

LA ADOPTAREA actelor normative pentru aplicarea perfecționărilor aduse mecanismului economico-financiar s-a urmărit să fie soluționate într-un mod particular — ținând seama de specificul activității — unele probleme legate de creșterea inițiativei și răspunderii colectivelor de oameni ai muncii din industria extractivă și a energiei electrice și termice, în utilizarea cât mai eficientă a părții din avuția națională ce le-a fost încredințată spre administrare. În principal, aceste reglementări se referă la modalități specifice de legare a veniturilor oamenilor muncii de rezultatele pe care le obțin în activitate și care depind direct de munca lor.

De exemplu, Legea nr. 29/1978 pri-

vind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor prevede că, la unitățile de producere, transport și distribuție a energiei electrice și termice și gazului metan, **beneficiile nerealizate ca urmare a nelivrării cantităților economisite nu afectează constituirea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii**, aprobat prin bugetul de venituri și cheltuieli, cu **condiția încădrării în normele de combustibili, energie, materii prime și materiale**. Rezultă deci că (așa cum s-a reglementat pentru acest sector și modul de eliberare a fondului de retribuție planificat, care nu este condiționată de realizarea valorii producției nete) legea nu condiționează dreptul de constituire a fondului de participare la beneficii de factori care nu depind de activitatea colectivelor de oameni ai muncii din unitățile electro-energetice, dar în același timp stabilește pârghii de cointerese în economisirea combustibililor pe baza cărora se produce energia electrică și termică, în reducerea consumurilor proprii tehnologice de energie electrică precum și a celorlalte consumuri materiale.

La sfârșitul trimestrului I a.c. beneficiile nu s-au realizat pe ansamblu unităților electroenergetice ca urmare, în principal, a economisirii unor importante cantități de energie electrică și termică de către beneficiari, dar în cazul unităților din Centrala de producere a energiei electrice și termice s-au depășit normele de consum tehnologic de combustibili și energie și s-au înregistrat perisabilități la cărbunele depozitat, peste normele admise legal. Dacă în perioadele următoare nu se vor recupera depășirile de consumuri arătate și nu se vor lua măsuri de încadrare în consumurile normate, unitățile respective riscă să nu beneficieze în viitor de drepturile acordate de lege în legătură cu participarea oamenilor muncii la beneficii.

Cerințele întăririi autogestunii economice în unitățile de producere a energiei electrice și termice impun luarea și a altor măsuri care să compenseze efectele arătate în legătură cu nerealizarea veniturilor din încasări ca urmare economisirii energiei. Este vorba, în primul rând, de **aplicarea efectivă a măsurilor de funcționare la capacitate a unor grupuri electro-energetice** pentru a asigura permanent puterea necesară, efectiv utilizabilă, pusă la dispoziția sistemului electroenergetic național și a evita importurile neplanificate de energie electrică, care sînt foarte costisitoare. De fapt și această cauză a fost determinantă în ce privește nerealizarea beneficiului planificat pe trim. I a.c. la Centrala industrială de producere a energiei electrice și termice. Ea a afectat în final atât forma-

rea veniturilor centralizate ale statului, cât și formarea fondurilor proprii.

În întreprinderi, la nivelul centralei industriale și al ministerului de resort sînt elaborate programe cu măsuri tehnice și organizatorice atît în ce privește economisirea combustibilului și energiei, cît și pentru asigurarea funcționării corespunzătoare a grupurilor electroenergetice; s-a organizat mai bine urmărirea și aplicarea lor efectivă, s-au obținut și unele rezultate. Totuși, aceste două laturi ale activității impun o angajare mai hotărîtă — pentru soluționarea lor definitivă — a compartimentelor tehnice, a institutelor de cercetare și proiectare, a unităților de construcții-montaj din sistemul electroenergetic și al unităților producătoare.

Fondurile la dispoziția unităților economice sînt exprimate sub formă bănească prin resursele de constituire, dar ele au și o formă materială. Din acest ultim unghi de privire, fondurile din care se finanțează investițiile se referă nu numai la lucrările de investiții propriu-zise, ci și la achiziții de utilaje cu montaj care rămîn în stoc la finele perioadei în funcție de durata normată de staționare și de montaj. Primele (lucrările de investiții) sînt prevăzute în planul național unic și în funcție de sarcinile respective se raportează modul de realizare a planului de investiții (din fondul de dezvoltare economică; din fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social; din fondul pentru finanțarea investițiilor la întreprinderile noi și dezvoltări importante). Achizițiile de utilaje care necesită montaj și care rămîn în stoc la finele perioadelor de plan nu sînt prevăzute în planul național unic. Ele sînt luate însă în considerare la dimensionarea, prin bugetul de venituri și cheltuieli, a cheltuielilor care se finanțează din fondurile de investiții susmenționate și în funcție de aceasta se asigură resursele necesare. Din practica elaborării lucrărilor de planificare financiară pe anul 1979 și din realizările pe trimestrul I a.c. rezultă că este **necesar un control mai riguros prin plan asupra dimensiunilor și evoluției stocurilor de utilaje care necesită montaj**. În frecvente cazuri abaterile față de prevederi sînt deosebit de mari la stocurile de utilaje înregistrate la 31 martie a.c. În cazul unităților din industria extractivă și din ramura energiei electrice și termice, stocurile sînt, de regulă, mai reduse decît cele prevăzute — ca imobilizări planificate de resurse — prin bugetele de venituri și cheltuieli. Dar în multe cazuri, reducerea stocurilor nu este o urmare a accelerării ritmului de montaj, ci în principal a nerealizării achizițiilor planificate de utilaje, în trimestrul I a.c. Totodată, deși pe total stocurile de utilaje cu

montaj se situează sub volumele planificate, în componența lor sînt utilajele de valori însemnate la care termenul de montaj este depășit, ceea ce, din punct de vedere al eficienței utilizării fondurilor, constituie o imobilizare ce poate afecta simțitor capacitatea de a face față plăților, cu resurse proprii, în momentul sosirii acelor utilaje, care, în prezent, sînt restante la livrări.

Credit bancar — numai pe măsura necesităților

EXECUȚIA BUGETULUI de venituri și cheltuieli pe trimestrul I a.c. scoate în evidență cazuri în care creditul bancar se acordă fără ca acesta să fie necesar. În tabelul nr. 1 se prezintă si-

Tabelul nr. 1

	Diferențe față de plan (mil. lei)	
	la resurse	la cheltuieli
Fonduri proprii (total fond de dezvoltare)	+10,7	
Credite	+75,4	
Total (1+2)	+86,1	
Cheltuieli		+1,8
Disponibil la finele perioadei		+84,3

tuația fondului de dezvoltare economică al unităților din Centrala industrială de rețele electrice. Depășirea creditelor bancare nu se datorește decât în cazuri izolate lipsei de resurse, cauza principală constituind-o angajările de credite fără o verificare prealabilă a situației resurselor proprii. Unitățile economice trebuie să manifeste mai multă prudență în angajarea de credite bancare, deoarece independent dacă se utilizează sau nu, odată acordate ele sînt purtătoare de dobinzi, care vor afecta fondul de dezvoltare economică în perioadele următoare.

Situația acestui trimestru arată, totodată, că trebuie acordată mai multă atenție **încheierii corecte a lucrărilor de bilanț**, regularizării în prealabil a unor vărsăminte, corectării operațiunilor eronate etc., în așa fel ca prezentarea realității bugetului de venituri și cheltuieli în partea privind fondurile proprii, creditele și destinația acestora să fie cât mai reală. (Se arc în vedere că în raportările făcute de unități apar și alte situații, care practic nu au bază legală, cum sînt: evidențierea unor credite interne la fondul de investiții pentru întreprinderi noi și dezvoltări importante, deși există disponibil de resurse proprii; alocații de la buget pentru investiții, mai mari decît cele prevăzute în bugetele de venituri și cheltuieli etc.). Este, de asemenea, de analizat dacă este indicată sau nu **practica unor întreprinderi de a face vărsăminte la fondurile proprii din amortizări și beneficii înainte de termenele legale de vărsare** (pentru a evita angajarea de credite).

Mijloacele circulante trebuie mai bine gospodărite

ÎN CONDIȚIILE aplicării perfecționărilor aduse mecanismului economico-financiar s-a lărgit sfera mijloacelor

circulante planificate prin bugetul de venituri și cheltuieli (în afara celor determinate pe baze de norme și normative se iau în calcul și alte elemente de natura mijloacelor circulante). Totodată, deși dimensionarea necesarului se face separat pentru cele normale (pe baza normelor și normativilor cunoscute) și separat pentru alte elemente, creșterea de finanțat a mijloacelor circulante se face pe total din beneficii și din credite bancare (proporția de participare a acestor două surse la finanțarea creșterilor de mijloace circulante se stabilește anual). Crescînd sfera elementelor de mijloace circulante planificate, a crescut și aceea a resurselor atrase care se iau în considerare la finanțarea creșterilor (aceste resurse nu se referă numai la pasive stabile, ci și alte resurse).

O problemă care necesită atenție sporită din partea întreprinderilor este cea referitoare la raportul dintre mijloacele circulante și alte resurse decît cele care constituie fondul mijloacelor circulante. Mai precis este vorba de **raportul dintre totalul mijloacelor circulante** (activul curent al întreprinderii) și **obligațiile de plată din pasiv** (credite bancare, furnizori, creditori, deconturi, alte obligații). Practic, acest raport echivalează cu solvabilitatea generală a unei unități economice și el trebuie menținut la un anumit nivel care să-i dea siguranță în desfășurarea activității, în primul rînd pe baza resurselor proprii. Iată cum se prezintă el potrivit bilanțului, în cazul a patru centrale industriale (tabelul nr. 2).

La toate centralele a crescut ponderea creditelor bancare, iar în cazul primelor două a crescut mai ales ponderea furnizorilor interni. Pe de altă parte, la centralele din ramura energiei electrice a scăzut sensibil ponderea mijloacelor din contul curent în totalul activului curent. Dacă ar fi să raportăm sumele din contul curent (la 31 martie a.c.) la obligațiile de plată către furnizori, creditori și alte obligații (exclusiv creditele bancare) capacitatea de plată imediată este precară, disponibilul reprezentînd, față de obligațiile respective, numai 7% la Centrala de producere a energiei electrice și 2% la Centrala de rețele electrice. La Combinatul minier Oltenia raportul dintre disponibil și obligații este sub 1%. Cauza principală a acestei situații constă în imobilizările de fonduri în mijloace circulante. Este de luat în seamă și situația că principalele imobilizări la unitățile energetice sînt temporare (după natura lor), constînd în principal în produse, lucrări și servicii facturate și mărfuri expediate precum și din debitori interni, dar faptul că, în unele perioade, sînt probleme cu încasarea lor afectează solvabilitatea imediată a întreprinderilor. Aceasta și explică, de altfel, înregistrarea în pasivul bilanțului Centralei industriale de rețele electrice, la 31 martie a.c., a unor credite acordate de bancă pentru refacerea capacității de plată, precum și creșterea obligațiilor către furnizorii interni, la ambele centrale.

O situație cu totul nedorită apare la unele mine din cadrul Combinatului minier Oltenia, care au imobilizat resursele din fondul mijloacelor circulante în stocuri supranormative de cărbune, în timp ce la termocentralele electrice stocurile de cărbune se situează sub cele normale.

Tabelul nr. 2

	Total mijloace circulante (Grupa B Activ)	
	La 31 dec. 1978	La 31 martie 1979
Credite + alte obligații (Cap. II + III + IV. Pasiv)		
Centrala industrială de prelucrare a energiei electrice și termice	3,3	2,6
Centrala industrială de rețele electrice	1,2	1,2
Centrala minierilor Deva	2,5	2,1
Combinatul minier Oltenia	1,2	1,1

Utilizarea eficientă a fondului de mijloace circulante se reflectă și în structura stocurilor pentru care se cheltuiesc resursele. Fiecare element de mijloace circulante se diminuează (ca necesar) după anumite criterii și metode strîns legate de asigurarea continuității producției. Depășirea stocurilor normale la un anumit element afectează posibilitățile de finanțare normală a stocurilor pentru celelalte elemente. Dar sînt și situații în care unele stocuri nu pot fi formate la nivelul maxim normal din cauze care țin de activitatea furnizorilor. O asemenea situație s-a creat la unitățile Centralei de prelucrare a energiei electrice și termice, cu stocurile de cărbuni energetici (care așa cum s-a arătat n-au fost livrați în cantitățile planificate de către unitățile din industria carboniferă). Aceasta a afectat funcționarea economicoasă a sistemului electro-energetic reflectată într-un consum suplimentar de hidrocarburi, deși termocentralele au consumat și din stocurile de siguranță de cărbune. Dacă pentru situația creată în acest domeniu vina principală o au furnizorii de cărbune, unitățile producătoare de energie electrică pe astfel de combustibili poartă răspunderea pentru utilizarea în alte scopuri a resurselor alocate la fondul mijloacelor circulante pentru formarea stocurilor de cărbune.

După părerea noastră, cadrul actual al bugetului de venituri și cheltuieli și al bilanțului contabil corespunde în ansamblu cerințelor de bază în acest domeniu. Ar fi însă necesare:

— **precizări mai detaliate de elaborare a bugetelor de venituri și cheltuieli și de întocmire a rapoartelor în legătură cu realizarea lor, cu ocazia încheierii bilanțurilor;**

— **preocupări sporite pentru cunoașterea și valorificarea experienței pozitive din unitățile economice în domeniul utilizării bugetului de venituri și cheltuieli pentru conducerea curentă a activității financiare;**

— **punerea la îndemîna organelor de conducere colectivă, a specialiștilor din unitățile economice și din toate organele interesate, a unui buletin informativ sau a unei rubrici permanente în cadrul unor publicații de specialitate din care să rezulte preocupările și realizările concrete din unitățile economice în legătură cu folosirea bugetului de venituri și cheltuieli ca instrument de conducere.**

Nicolae SAVOIU
Ministerul Finanțelor

„R. E.“ militează pentru generalizarea analizei valorii

**EXPERIENȚE
ȘI PERSPECTIVE
ÎN UNITĂȚILE
ECONOMICE DIN
JUDEȚUL BIHOR**

**Acțiune organizată, program coordonat
de extindere a domeniilor de aplicare**

ÎNFĂPTUIREA OBIECTIVELOR politicii economice a partidului și statului nostru presupune și valorificarea tot mai bună a resurselor umane și materiale pe plan local, prin unirea și orientarea eforturilor colectivelor de muncă din unitățile din aceeași zonă teritorială — indiferent de subordonarea lor departamentală — către obiectivele comune vizînd sporirea eficienței întregii activități.

Modul cum a fost inițiată și se dezvoltă acțiunea de generalizare a analizei valorii în județul Bihor constituie, din acest punct de vedere, un exemplu elocvent.

**Un puternic detașament
de specialiști în A.V.**

ÎNCĂ DIN 1975 au fost inițiate, de către cabinetul județean de organizare economico-socială, propaganda metodei și instruirea de analiști; pe terenul astfel pregătit, la scurt timp după aprobarea programului special la nivel național, în cadrul unei plenary a organului județean de partid cu activul din economie, au fost stabilite responsabilități pentru consiliile oamenilor muncii și organizațiile de partid, în ce privește crearea condițiilor necesare implementării.

Analiza făcută la începutul acestui an, asupra rezultatelor obținute în intervalul 1977—1978 (vezi tabelul), a permis desprinderea unor concluzii pe care s-au fundamentat noi măsuri pen-

banecare, inspectorate tehnico-economice ș.a., pentru a înlesni intervenția lor competentă în elaborarea unor măsuri concrete de reducere a costurilor de producție și a consumurilor de materii prime și materiale în cadrul unităților productive.

S-a îmbunătățit structura cadrelor de analiști, ponderea celor pregătiți prin cursuri de specializare la Academia „Ștefan Gheorghiu“ sau la centrele departamentale de perfecționare evoluînd de la 8% la 16% din total.

Potrivit prevederii din programul special, referitoare la învățămîntul tehnic și de specialitate, în actualul an universitar s-au introdus ore de curs pentru prezentarea metodei A.V. studenților (anul III) de la secția de subingineri a Institutului de învățămînt superior din Oradea, urmînd ca în 1979—1980 să se realizeze și aplicații practice, eventual proiecte. De aseme-

din județ — întreprinderi constructoare de mașini, chimice, ale industriei lemnului, materialelor de construcții, ușoare, metalurgice, precum și din ramuri care nu fuseseră prevăzute în programul special: industrializarea produselor agricole, minerit, trustul de construcții și institutul de proiectare ale consiliului popular județean. Creșterea numărului proiectelor elaborate a fost însoțită de mărirea ponderii celor aplicate (care a ajuns la 67,7%), de ridicarea calității soluțiilor, exprimată printr-o eficiență economică prezumată de aproape 1,1 milioane lei anual, în medie, la fiecare proiect întocmit.

Proporțiile extinderii metodei și efectele obținute situează Bihorul, din acest punct de vedere, înaintea unor județe cu o economie mai puternică. Cu toate acestea, încă nu se poate vorbi de o generalizare în sensul și la nivelul dorit. Referindu-ne la situația de la începutul anului, existau încă 2 unități unde lipseau cadre specializate în A.V., alte 5 unde nu fuseseră stabiliți responsabili de colectiv și coordonatori din partea conducerii; în 11 unități cuprinse în acțiune nu fusese încă elaborat nici un proiect, deși unele dintre ele — cum ar fi „Infrățirea“ și „Solidaritatea“, din Oradea — dețin un loc important în economia județului sau în programul de înnoire și modernizare a produselor.

Rezultatele obținute în județul Bihor în aplicarea programului special de generalizare a analizei valorii

	dec. 1976	dec. 1978	creștere în %
Nr. specialiști inițiați	100	249	149
din care prin:			
- Academia „Ștefan Gheorghiu“	2	18	9 ori
- Centre de perfecționare departamentale	6	22	266
- Cabinetul județean de organizare	92	209	127
Nr. unități cuprinse	28	50	78
Proiecte de A.V.			
- în curs de elaborare	7	46	557
- elaborate	4	59	15 ori
- eficiență economică (mii lei)	3 572	63 799	18 ori
- aplicate	1	40	40 ori
- eficiență economică (mii lei)	312	12 185	39 ori

tru extinderea și perfecționarea aplicării metodei.

O primă constatare: numărul specialiștilor pregătiți în A.V. a crescut de circa 2,5 ori. Majoritatea lor covârșitoare — peste 4/5 — au fost inițiați prin cele 9 cursuri organizate de către cabinetul județean, atît la Oradea cît și în alte centre industriale (orașul Dr. Petru Groza, Marghita), în care au fost cuprinși — pe lingă cadre din unități economice — activiști ai consiliului județean de control muncitoresc, lucrători de la organele județene de statistică,

nea, prin presa locală și alte mijloace de informare s-a acționat pentru sensibilizarea oamenilor muncii din economia județului asupra avantajelor metodei.

**1,1 milioane de lei economii
la fiecare proiect elaborat**

ÎN PREZENT, analiza valorii și-a cîștigat aderenți și își demonstrează avantajele în 50 de unități economice

**În desfășurarea acțiunii se trece
de la cantitate la calitate**

APRECIIND că cei aproape 64 milioane de lei anual, cît reprezintă eficiența economică antecalculată a proiectelor întocmite, sînt departe de a reprezenta posibilitățile reale, Comitetul județean Bihor al P.C.R. a adoptat un program de măsuri vizînd eliminarea neajunsurilor de ordin organizatoric și intensificarea preocupărilor pentru aplicarea curentă a metodei, în mod prioritar în unitățile care dispun de condițiile necesare ținînd seama de: cerințele prevăzute în standardele de analiza valorii; existența unor filiale ale institutelor de cercetări și proiectări; cadre de specialiști cu pregătire corespunzătoare pentru coordonarea colectivelor multidisciplinare.

Reconsiderarea și clasificarea unităților cuprinse în acțiune au în vedere faptul că nu în toate întreprinderile există condiții pentru aplicarea metodei cu un grad egal de intensitate, apărînd îngrădiri determinate de unele stan-

darde învechite, condiții speciale la unele produse destinate exportului sau fabricate pe bază de licențe. Ideea promovată — și perfect logică — este că și în aceste cazuri, A.V. nu trebuie exclusă; ea își poate găsi domeniu de aplicare în activitatea de autoutilare, de modernizare a utilajelor, în producția pieselor de schimb ș.a., domenii care antrenează importante consumuri de resurse materiale și financiare și care trebuie dezvoltate pe baza unei concepții axate pe funcționalitate.

Consiliile oamenilor muncii din unitățile economice au fost îndrumate pentru a preciza la care din produsele și tehnologiile prevăzute în planurile anuale de asimilare și modernizare, proiectarea sau reproiectarea să se realizeze prin analiza valorii, pentru stabilirea colectivelor de specialiști; în mod deosebit s-au urmărit formularea temelor și întocmirea programelor de desfășurare a proiectelor de A.V. în acest an la unitățile unde încă nu s-a trecut la aplicarea metodei. Astfel, la ora actuală există, la nivelul județului, un tablou detaliat al modului în care se va desfășura acțiunea în 1979, deci și posibilitatea de a se urmări respectarea termenelor, de a se lua măsuri pentru regularizarea abaterilor.

Programul de măsuri pune în continuare accent și pe conștientizarea lucrătorilor din economia județului asupra a ceea ce înseamnă și ceea ce poate aduce analiza valorii. Se prevede popularizarea în toate unitățile a noii metodologii unitare (STAS 11272/79); cabinetul de organizare a primit sarcina de a elabora o broșură destinată cadrelor de conducere tehnice și economice din unitățile productive, precum și de a deschide un curs de inițiere pentru cadrele didactice din învățământul liceal de specialitate, care la orele de curs și în cadrul practicii tehnico-productive să-i poată familiariza pe elevi cu identificarea funcțiilor unui produs, cu aprecierea corespondentului acestora în costul lui.

Intervenții necesare pe plan departamental

DIRECTORUL cabinetului județean de organizare economico-socială, T. Veselenyi, apreciază: „Desigur, nu toate unitățile la care s-a extins acțiunea au rezultate acceptabile, nu toate proiectele elaborate și aplicate se încadrează în noile standarde — dar ceva totuși s-a făcut, preocupările noastre n-au fost în zadar“.

În opinia sa, care corespunde de altfel cu cea a multor specialiști consultați de către redacție, pragul între experiment și practica de fiecare zi, între extindere și generalizare, între o aplicare benevolă și una imperativă a metodei nu poate fi netezit fără concursul ministerelor economice și al centrelor industriale, care — poate cu excepția Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcție — au făcut prea puțin pe linia programului special. Realitatea este că încă destul de mulți conducători de unități nu acționează fără „dispoziții de sus“, nu au înțeles caracterul instrumental al metodei și nici măcar esența ei (optimizarea relației valoare de întreținere/costuri, la nivel social, mai este privită de unii ca o problemă de domeniu financiar-contabil), resping formula colectivelor de specialiști multidisciplinare, ad-hoc, considerând A.V. ca o activitate aparte ce necesită posturi în plus — ceea ce înseamnă neglijarea posibilităților create prin hotărârea Congresului Consiliilor Oamenilor Muncii, din iulie 1977, referitoare la folosirea a până la jumătate din timpul de lucru al personalului de specialitate din compartimentele funcționale, în muncă de cercetare, proiectare și producție.

Realitatea din unitățile bihorene evidențiază necesitatea ca ministerele și centralele să intervină în mod organizat pentru aplicarea generalizată a metodei și în cadrul filialelor institutelor

de cercetări și proiectări (îndeosebi din rețeaua M.I.C.M. și M.I.U.), pentru orientarea unităților spre anumite produse prioritare care să fie supuse analizei valorii, pentru controlul aplicării unor măsuri de ordin organizatoric — numirea unui membru al conducerii care să controleze întreaga activitate de A.V., a unui specialist care să sprijine activitatea colectivelor de pe o poziție de stat major etc.

Ar fi util dacă și organele centrale de sinteză și control — Ministerul Finanelor, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Forțurilor Fixe, Ministerul Muncii, Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor ș.a. — ar îndruma organele lor locale pentru susținerea aplicării metodei, ca o modalitate de prim ordin pentru reducerea cheltuielilor materiale, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor.

De asemenea, apare necesar ca instituțiile și colectivele care se ocupă de teoria analizei valorii (metodologii și tehnici de studiu și calcul) să abordeze cu mai multă fermitate problemele legate de aplicarea A.V. la procese tehnologice, la prestări de servicii și alte activități care se pretează la perfecționări pe această cale.

REVISTA NOASTRĂ (care prin zeci de articole și informații, publicate pe parcursul a aproape trei ani, a realizat un amplu schimb de experiență și de idei privind elemente metodologice, de organizare, procedee și tehnici specifice) își propune ca, în perioada ce urmează, să investigheze și aceste aspecte la nivel macro-economic. Interesul larg pe care metoda l-a trezit în rindul celor ce au venit în contact cu ea trebuie transformat într-o acțiune realmente de masă, de pe urma căreia economia națională să înscrie, în contul eficienței, miliarde și zeci de miliarde de lei.

Dan CONDREA

Aplicarea A.V. în Polonia

Acțiunea de introducere organizată a analizei valorii a fost declanșată în R.P. Polonia în martie 1973, printr-o hotărâre a guvernului, care a formulat sarcini concrete pentru fiecare minister economic. În decursul celor 6 ani s-a acumulat o experiență interesantă, din care reținem elemente privind două sectoare economice în care aplicarea metodei prezintă un specific aparte.

● **INDUSTRIA CHIMICĂ.** În urma analizei făcute în consiliul științifico-tehnic al Ministerului Industriei Chimice, s-a încredințat Institutului de economie a industriei chimice sarcina de a coordona munca de introducere a metodei în cadrul ramurii. Acesta a elaborat metodologii specifice pentru diversele subramuri, a organizat un seminar în cadrul cărui cadre de conducere și specialiști au inventariat experiența existentă și au dezbătut orientările de perspectivă. Cursurile pentru pregătirea de analiști au fost absolvite de aproape 1400 de specialiști. Printr-un ordin din 1977, ministerul a aprobat un program vizând extinderea ariei de aplicare și creșterea eficienței economice obținute.

Dacă în intervalul 1969—1976, economiile rezultate la produsele și tehnologiile proiectate prin A.V. au însumat, în

INFORMAȚII DE PESTE HOTARE

medie anuală, 35,7 mil. zloti, în 1977 ele s-au triplat, eficiența economică medie a fiecărui proiect aplicat crescând de la 2,8 la 4,5 mil. zloti. O deosebită amploare a cunoscut aplicarea metodei în cadrul unităților industriale „Organika“, „Plastofarb“, „Metalchem“, „Petrochemia“ și „Nicorganika“.

Institutul de economie a industriei chimice a elaborat, în cadrul programului de extindere a A.V. în anii 1977—1980: instrucțiuni privind utilizarea metodei la produsele ce se realizează prin cooperarea mai multor întreprinderi, precum și la nivel de subramură; un algoritm de selecție a temelor pentru studiile A.V.; propuneri pentru folosirea metodei în sistemul indicatorilor de evaluare a activității unităților și întreprinderilor; un studiu în legătură cu relația dintre A.V. și alte metode de determinare a valorii de întreținere, a tehnologiilor optime etc. În prezent se desfășoară cercetări pentru elaborarea metodologiilor specifice de aplicare a A.V. la instalații complexe (de exemplu în petrochimie), în proiectarea investițiilor, a proceselor tehnologice, în domeniul organizării.

● **CONSTRUCȚII.** În 1973, Ministerul construcțiilor și industriei materialelor de construcție a însărcinat Institutul de organizare, direcționare și economie construcțiilor — ORGBUD — cu elaborarea unui studiu privind aplicarea metodei în proiectarea obiectivelor de investiții, în realizarea acestora și în producția de materiale. În 1974 ORGBUD a întocmit un normativ în acest domeniu (dar ministerul a emis o directivă pentru implementare) și a organizat o bancă de date privind analiza valorii, care pune la dispoziția compartimentelor de documentare din institute și întreprinderi informații asupra noilor elemente metodologice, studii-proiecte și rezultate. Metodiștii institutului au sprijinit, de asemenea, organizarea unor cursuri de specializare, absolvite până în prezent de peste două mii de cadre din proiectare și execuție; la formarea analiștilor a contribuit și editarea, în 1970, a manualului „Analiza valorii în industria construcțiilor“.

La finele anului trecut, numărul proiectelor de A.V. elaborate se ridica la 339, cu o eficiență economică anuală medie de 1,9 milioane de zloti. Ele au abordat probleme din

domeniul producției de construcții, gestiunii materialelor, proiectării, organizării și direcționării. Cele mai bune proiecte au fost distinse cu premii și mențiuni, în valoare de 15—70 mil de zloti, în cadrul unui concurs național organizat de către minister în colaborare cu ORGBUD, Organizația centrală a tehnicienilor și redacția săptămânalului „Fundamenty“. O amplă sinteză a rezultatelor obținute a prilejuit-o simpozionul „Rolul metodei analizei valorii în realizarea sarcinilor de progres tehnic în industria construcțiilor (1978)“.

Congres național de A.V. în Franța

La sfârșitul lunii martie a.c. a avut loc la Paris primul congres național francez de analiza valorii. În raportul introductiv, obiectivele metodei au fost caracterizate astfel: a concepte produse bine adaptate la cerințele pieței (utilizatorilor), în urma unei definiri riguroase a funcțiilor paralel cu o determinare pertinentă a valorii lor; a valorificarea uriașului potențial de capacitate creatoare a personalului întreprinderii, prin introducerea lucrului în echipă și asigurarea unui climat receptiv. În cadrul congresului au fost abordate probleme legate de metodele și tehnicile utilizabile pentru A.V. și au fost prezentate numeroase aplicații.

Conducerea prin costuri și analiza valorii

METODA CONDUCERII PRIN COSTURI¹⁾ își propune, ca obiectiv principal, fundamentarea strategiilor de conducere și urmărirea realizării lor având în vedere costul pe care îl generează desfășurarea fiecărei acțiuni. Aplicarea ei se bazează pe metode evaluate de calculație a costului producției, cum sînt metoda costurilor normate sau standard. Promovarea eficienței economice fiind indisolubil legată de cost, introducerea în practica economică a metodelor evaluate de calculație a costurilor este menită să asigure creșterea calității tuturor activităților, ca urmare a procesului de integrare a conducerii prin costuri în conducerea previzională (prin plan). Normele (standardele) de cost pentru cheltuieli directe și bugetele de cheltuieli pentru cele indirecte sînt instrumente principale ale aplicării conducerii prin costuri în practica unităților economice productive. Introducerea conducerii prin costuri afectează pozitiv nu numai organizarea și conducerea activităților, ci și posibilitățile de aplicare în condiții îmbunătățite a metodelor de studiu al producției și al muncii. În acest sens, **conducerea prin costuri creează un cadru adecvat aplicării cu eficiență sporită a analizei valorii.**

METODA ANALIZEI VALORII își propune îmbunătățirea sau formularea soluțiilor tehnice, organizatorice, economice etc., vizînd creșterea efectelor utile în condițiile menținerii sau reducerii efortului (muncă trecută și muncă vie) deșus în realizarea unui produs, executarea unei lucrări sau prestarea unui serviciu. Acțiunea de generalizare a aplicării ei este însoțită de completarea metodologiei de lucru în conformitate cu cerințele practicii. Institutul central pentru conducere și informatică, în colaborare cu alte instituții specializate au elaborat norme și normative privind modalitățile de aplicare a tehnicii și unității economice.²⁾

Aplicarea analizei valorii în condițiile introducerii conducerii prin costuri necesită unitate de gândire și acțiune. Dat fiind faptul că decizia finală în analiza valorii este rezultatul determinărilor și al consultărilor de grup, realizarea procesului decizional implică **elaborarea de modele operaționale, bazate pe teoria utilității, care să concure la formularea și alegerea soluției celei mai eficiente pentru utilizator și producător, în condițiile menținerii echilibrului cost-valoare de întrebuintare.**

LUIND ÎN CONSIDERARE fiabilitatea produsului final analizat, specialiștii participanți la soluționarea problemei definesc și determină parametrii tehnici de caracterizare a funcțiilor produsului. Fiecare specialist (grup de specialiști) i , ca decident individual, va estima parametrii j cuantificabili. Mărimile a_{ij} ($j = 1, m$) rezultate semnificative dimensionare tehnice a funcțiilor produsului în varianta constructivă definită de decidentul i . Pentru n decidenți participanți, vor rezulta n variante (soluții) de dimensionare. În scopul comparabilității mărimilor a_{ij} , este necesar ca acestea să fie grupate astfel: o grupă de mărimi, pentru parametrii la care micșorarea mărimii lor semnifică îmbunătățirea valorii de întrebuintare — și grupa a doua de mărimi, pentru parametrii la care creșterea mărimii lor înseamnă îmbunătățirea valorii de întrebuintare. Pentru două variante constructive, definite de decidenții e și t , rapoartele

$\frac{a_{ej}}{a_{tj}}$ ($j = \overline{1, s}$) pentru prima grupă de parametri, și rapoartele

$\frac{a_{tj}}{a_{ej}}$ ($j = \overline{(s+1), m}$) pentru grupa a doua de parametri, exprimă

variația relativă a valorilor de întrebuintare și uniformizează, în calcul, mărimi nominale foarte diferite ale parametrilor produsului final analizat.

Parametrii calitativi urmează a fi evaluați prin atribuire de note la scara 0—1: valoarea 0 pentru mărimea a_{ij} semnifică faptul că decidentul i apreciază parametrul j nerealizabil; valoarea 1 înseamnă că este mai mult ca sigură realizarea funcției exprimate prin parametrul respectiv, iar valorile cuprinse între 0 și 1 exprimă aprecierea probabilităților de realizare pentru funcțiile măsurate. Notificațiile rezultate aparțin grupei a doua de mărimi.

Definirea completă a dimensiunilor tehnice necesită stabilirea ponderii K_j a fiecărui parametru j în exprimarea funcțiilor valorii de întrebuintare, ca un coeficient de estimare medie a aprecierilor asupra importanței parametrului. Cum cei m parametri definesc o entitate — produsul final analizat — suma coeficienților de importanță rezultați trebuie să fie egală cu unitatea.

Ponderarea rapoartelor dintre a_{ej} și a_{tj} cu coeficienți de importanță aferenți face posibilă însumarea mărimilor.

Dacă e este varianta de produs existent în fabricație sau o altă variantă considerată ca bază de comparație, iar t este varianta de test, atunci indicele valorilor de întrebuintare (I_{vi}) calculat după relația:

$$I_{vi}(t, e) = \left(\sum_{j=1}^s \frac{a_{ej}}{a_{tj}} K_j + \sum_{j=s+1}^m \frac{a_{tj}}{a_{ej}} K_j \right) \cdot 100; t = \overline{1, n}; i = \overline{1, s}$$

exprimă variația globală a valorii de întrebuintare t față de valoarea de întrebuintare e . Cînd $I_{vi} > 100$, valoarea de întrebuintare a produsului în varianta t este mai bună față de varianta de bază.

NORMELE (STANDARDELE) de cost și bugetele de cheltuieli servesc decidenților pentru dimensionarea economică a produsului. Pe baza lor, decidenții determină expresia bănească a consumurilor producției, generale de realizarea funcțiilor produsului. Rezultatele finale ale analizei fiind materializate în decizii pe termen mediu și lung privind producția, la determinarea costului normal al produsului pentru fiecare variantă constructivă (C_i) trebuie luate în considerare atît cheltuielile variabile, cît și cele fixe. Cum reducerea costului marchează creșterea eficienței economice, indicele costului

(I_c) pentru două variante $I_c(t, e) = \frac{C_e}{C_t} \cdot 100$ exprimă evo-

luția cheltuielilor pentru cele două valori de întrebuintare comparate. Cu cît indicele este mai mare ($I_c > 100$), cu atît varianta de test necesită cheltuieli de producție mai reduse, față de varianta de bază. Calculul analitic al costului pe funcții elementare, care concură la formarea costului, asigură legătura între dimensionarea tehnică și cea economică. Fiecare funcție va avea o anumită pondere în formarea costului, ceea ce permite calculul disproporțiilor și revizuirea variantelor constructive.

Integrarea analizei funcțiilor și a costului în stabilirea variației raportului valoare de întrebuintare-cost pe variante constructive se realizează prin calculul **indicei de analiză a valorii** (I_{AV}) pe baza relației:

$$I_{AV}(t, e) = \frac{I_{vi}(t, e) \cdot I_c(t, e)}{100}$$

Dintre cele n variante constructive, va fi reținută aceea pentru care indicele are valoarea mai mare, adică soluția cea mai eficientă față de varianta de bază. Prin urmare, **indicele analizei valorii asigură selectarea variantei optime, care face posibilă realizarea produsului cu cea mai bună valoare de întrebuintare și cu costul cel mai redus.**

Aplicarea analizei valorii în condițiile conducerii prin costuri asigură realizarea unor produse de vîrf sub aspectul utilității sociale și al eficienței economice. Extinderea sferei de aplicare a informaticii în unitățile economice face posibilă aplicarea tehnicii analizei valorii pentru toate produsele aflate la începutul sau la apogeul perioadei lor de viață. Formalizarea procedurii de lucru și prelucrarea automată a datelor permit luarea în calcul a unui număr sporit de parametri și creșterea gradului de obiectivitate în aprecierea rezultatelor aplicării analizei valorii.

drd. Dumitru OPREAN
Universitatea „Babeș-Bolyai”
Cluj-Napoca

1) Supliment la Revista economică nr. 14 (35) 1978.
2) Revista economică, nr. 16 și 18, 1979.

Procesul circular activ

ECONOMISIREA ENERGIEI — CRITERIU FUNDAMENTAL ÎN APRECIEREA CREȘTERII EFICIENȚEI ECONOMICE (I)

La dezbateri au participat: dr. ing. Aurel CONSTANTINESCU, director în Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, ing. Adrian LEUCUȚIA, director adjunct, Comitetul de Stat al Planificării, ing. Aurelian MANILICI și dr. ing. Titus RUSIN, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, ing. George FILIPAȘ, directorul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, dr. ing. Radu NEGRU, director general adjunct, Institutul central de cercetare, proiectare și directivare în construcții, dr. ing. Liviu DUMITRESCU, inspector general la același institut, dr. ing. Emil COSTIN, Institutul de Studii și Proiectări Energetice, dr. ing. Mircea GURAN, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, prof. dr. Gheorghe SICLOVAN, Academia „Ștefan Gheorghiu”, dr. arh. Mircea ENACHE, Institutul de arhitectură „Ion Mincu”, ing. Violeta COCOȘATU, Centrala industriei articolelor casnice; din partea „Revistei economice” au participat dr. Maria POPESCU și dr. Dan POPESCU.

Reconsiderarea parametrilor de funcționalitate, durabilitate, adaptabilitate și produselor în funcție de restricțiile energetice

Maria Popescu — Dezbateri organizată de „Revista economică” în colaborare cu C.N.S.T. referitoare la necesitatea adaptării aparatului productiv al țării la restricțiile ce decurg din criza energetică și de materii prime, axată îndeosebi asupra metodei de concepere și organizare a complexelor de producție cu finalități multiple denumită de noi proces circular activ — își propune astăzi să abordeze cu ajutorul dv., al specialiștilor modul nou în care se prezintă problemele înțelegerii, evaluării și calculării eficienței economice prin prisma restricțiilor energetice.

În primul rând, țin să reamintesc apelul pe care președintele țării noastre l-a adresat în repetate rânduri și cu foarte multă insistență la Adunarea oamenilor muncii de la uzinele „23 August” din Capitală, de a se ține seama de implicațiile crizei de energie pentru țara noastră care a devenit mare importatoare de petrol și alți combustibili. În acest context se subliniază necesitatea reconsiderării structurilor economiei naționale, a producției și produselor în funcție de consumul specific de energie necesar fabricării și funcționării lor. Pentru a răspunde apelurilor adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu de a se realiza produse competitive pe plan internațional, care să includă cantități cât mai mici de materie și energie, să antreneze un consum minim de energie și o cantitate cât mai mare de inteligență este necesară o amplă mobilizare a creativității specialiștilor, a cadrelor din proiectare, cercetare și din întreg aparatul productiv al țării. În cadrul dezbaterii vă invităm să răspundeți acestei chemări încercând să evaluați căile, soluțiile, posibilitățile de care dispune economia noastră pentru a se adapta la restricțiile impuse de criza energetică, la condițiile noi care au apărut în viața economică a lumii.

După cum se știe în economie funcționează încă, în virtutea inerției, o serie întreagă de noțiuni, categorii economice, de indicatori, de metodologii concepute și fundamentate în alte condiții economice, în perioada de avânt a industrializării, perioadă în care predomină aprecierea, destul de naivă, că resursele naturale sînt inepuizabile, iar de la progresul tehnic se așteptau numai sporuri de productivitate a muncii și nicidecum economisirea resurselor. În acele condiții au apărut tehnologii și tehnici orientate în special spre creșterea parametrilor de productivitate care erau însă mari consumatoare de energie și de materii prime. În economia țării noastre — ca de altfel în economia lumii — funcționează încă asemenea tehnici și tehnologii,

iar modul de organizare a producției se bazează încă, în cea mai mare măsură, pe criterii de specializare, care, în afară de efectele pozitive bine cunoscute în legătură cu creșterea productivității muncii, își dovedesc și efectele negative concretizate în irosirea de materii prime și materiale sub formă de reziduuri, în antrenarea unor consumuri energetice mari prin transportul produselor, materiilor secundare și reziduurilor.

În condițiile actuale se impune o regîndire, o reconsiderare a relației dintre om, tehnică și mediu, ținînd seama de noii parametri ai dezvoltării economice, de faptul că, devenind conștienți de caracterul limitat al rezervelor, îndeosebi al celor energetice neregenerabile, putem evalua mai corect și faptul că prejudiciile aduse naturii prin poluare se răsfrîng asupra condițiilor economice și sociale ale oamenilor. Este necesar să amintim că, din păcate, numai o parte din materialele care provin din mediu sînt luate în considerație în calculele economice: materiile prime, terenul, dar celelalte elemente de la natură — apa, aerul etc. nu intră în calculele noastre, deși efectele nocive ale industrializării asupra naturii implică cheltuieli care sînt considerate cheltuieli ecologice dar în realitate sînt cheltuieli ale societății, pentru repararea a ceea ce se mai poate repara atunci cînd s-au produs dezechilibre. Or, practica dovedește că — de cele mai multe ori — substanțele ce se aruncă sub formă de reziduuri poluante pot fi recuperate și transformate în produse utile. În aceste condiții apare necesitatea de a găsi soluții, modalități noi de orientare a progresului tehnic, de orientare a organizării și funcționării producției, a structurii economiei care să corespundă mai bine realităților și restricțiilor determinate de criza de energie și de materii prime.

Noi am supus dezbaterii o ipoteză de organizare mai eficientă a economiei, conceptul de „proces circular activ” care se bazează în special pe ideea că în natură nimic nu se pierde, totul se transformă și deci în conceperea platformelor industriale ori a complexelor de producție este necesar să se plece nu atît de la criteriul de specialitate, ci de la o analiză atentă a tuturor componentelor materiilor prime și materialelor care intră în procesele de producție și pe această bază să se realizeze o îmbinare de fluxuri tehnologice, de tehnologii cât mai raționale care să permită valorificarea — pe cît posibil pe loc — a tuturor componentelor acestora și transformarea lor fie în produse, fie în servicii energetice sau de altă natură furnizate altor unități productive sau neproductive, dar care să aducă folos societății.

Dezbaterile despre procesul circular activ se publică în revista noastră de mai mult de un an de zile. De aceea nu vom insista acum nici asupra conceptului, nici asupra direcțiilor și domeniilor de aplicabilitate sau a aplicațiilor care există. Subliniem numai faptul că această metodă nouă de concepere a fluxurilor productive permite o structurare și funcționare care în final conduce la o sporire a eficienței producției pe termen lung, la valorificarea integrală și superioară a resurselor și la evitarea prejudiciilor pe care dezvoltarea industrială le aduce mediului natural.

Și pentru că am ajuns la acest cuvânt magic de care ne lovim în viața de toate zilele care este **eficiența**, supunem atenției dumneavoastră necesitatea de a reflecta asupra însuși conținutului acestei categorii care se bazează pe teoria valorii și se concretizează în anumite calcule și anumiți indicatori. Nu ne propunem ca în discuția noastră despre eficiența economică să ne consacram prea mult asupra realităților imediate și a metodologiei acutale de calcul a eficienței. După cum se știe, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a făcut apel la economiști să reflecteze asupra perfecționării fundamentării conținutului și metodologiei de calcul a acestei categorii economice, în funcție de parametrii și restricțiile energetice actuale.

Avansăm în legătură cu acest lucru ideea că, în condițiile actuale, este foarte greu de făcut un calcul care să reflecte veridic eficiența economică a unui produs sau chiar a unei unități economice. Este greu deoarece o serie întreagă de indicatori sînt tributari unor concepte depășite și unor realități depășite, iar, pe de altă parte, datorită faptului că este necesar ca însuși conceptele de valoare și valoare de întrebuințare să fie confruntate cu efectele, amploarea și perspectiva crizei energetice și de materii prime. În condițiile socialismului și în situația actuală de criză de energie, conținutul conceptului de eficiență economică și socială a muncii și metodologia de calcul este necesar să ia în considerare parametrii dezvoltării pe termen lung, adică să fie privite în perspectivă, în dezvoltare. Desigur că reținem raportul clasic dintre cheltuieli și efecte, dar **problema este ce includem în capitolul cheltuieli și ce cuprindem în efecte.**

Atragem atenția asupra pericolului pe care îl prezintă în această privință magia preciziilor imaginare, rezultând din situația că unele calcule pretind că reflectă o realitate incontestabilă în timp ce de fapt ascund adevăratele costuri și consumuri energetice. Remarcăm încă o dată inițiativa Institutului de economie socialistă care a elaborat o metodologie de calcul a consumului cumulat de materii prime și energie pe produs și în felul acesta a dezvoltat cit de înșelătoare sînt aparențele de exactitate și de precizie pe care le prezintă cifrele care reflectă costuri de producție la anumite produse, în special la ciment, la fier-beton, geamuri trase etc. produse care fac, încă, obiectul comerțului nostru exterior deși se dovedește că antrenează consumuri mari de energie electrică și de materii prime atît pentru producerea lor cît și cu transportul și manipularea lor. În felul acesta apare elocvent faptul că modul actual de a calcula eficiența induce în eroare asupra eficienței reale a unor activități. De aceea în raportul dintre cheltuieli și efecte, metodologia trebuie gîndită pentru ca într-adevăr cheltuielile să reflecte nu numai cheltuielile de muncă prezentă, ci și de muncă trecută precum și cheltuielile pe care le antrenează funcționarea produsului respectiv.

În ceea ce privește efectele, lucrurile se cer gîndite, de asemenea, în complexitatea și în interdependențele lor. Ar trebui să ne întrebăm dacă economiile pe care uneori le facem — bunăoară economiile din construcții, economiile de moment, nu antrenează consumuri energetice sporite pe durate mai mari, în exploatare și să ne întrebăm în ce măsură cheltuielile de exploatare sau reducerea durabilității produselor — ca urmare a unor false economii, nu pot fi luate în calcul ca efecte nedorite ale anumitor cheltuieli. Cu multă judiciozitate se cere gîndită ecuația aceasta pentru a vedea clar ce includem în activ și ce considerăm în pasiv. Dar pentru a ajunge la stabilirea unei noi metodologii de calcul a eficienței economice, a unor noi indicatori sau pentru a stabili o ierarhie în evaluarea unor indicatori cu care lucrăm și care își păstrează și în condițiile actuale și pentru perspectivă valabilitatea, dar au o putere de influență mai mare sau mai mică în condițiile date, pentru aceasta trebuie să pornim de la reevaluarea însăși a calităților, a proprietăților valorilor materiale. **Parametrii de funcționalitate, de durabilitate, de fiabilitate, de adaptabilitate ai produsului se cer reconsiderați, regîndiți în funcție de restricțiile energetice.**

Teoria economică din țara noastră a combătut și combate teoriile consumatoriste. Chiar în Occident teoriile societății de consum tind să fie abandonate, considerate ca ruinătoare, ca antrenante de risipă. Care este însă realitatea? În practică se operează încă cu unele instrumente puse la punct în societatea de consum. Se operează cu tehnologii și cu tehnici care sînt tributare conceptelor societății de consum. Dacă nu ar fi așa nu am realiza anumite produse cu un grad de perisabilitate mare. Un exemplu minor mi se pare totuși ilustrativ: ciorapii de fibre sintetice. Vreau să amintesc că s-au cheltuit cîteva milioane de dolari în Statele Unite în anii '50 pentru a reduce durabilitatea ciorapilor de nailon care erau foarte trainici la început. S-au făcut cercetări pentru a reduce durabilitatea și a stimula consumul și producția.

Amintim și faptul că asemenea produse din care realizăm și noi mari cantități nu se degradează decît în 200—300 de ani, ele se acumulează în cantități din ce în ce mai mari, și poluează mediul. Asemenea produse, pentru care se consumă prețioase resurse petroliere, conduc la risipă pentru economia națională, pentru consumatori, la poluare. Dar în condițiile crizei nu ne mai putem permite să mergem în virtutea inerției, se impune regîndită toată gama de produse care intră în fabricație și văzut

lăcă nu cumva este mai economic să le stabilim alți parametri de funcționalitate, alte criterii de evaluare și alte condiții de producție și de exploatare.

Mi se pare instructiv în acest sens faptul că în Franța vreo cîteva fabrici s-au profilat pe un gen nou de producție și anume: preiau mașinile-unelte depășite din punct de vedere moral, le modernizează, le adaptează la performanțele la care s-a ajuns în momentul de față și în felul acesta costurile de producție se reduc cu două treimi. Întreprinderile respective fac parte din categoria întreprinderilor care prosperă vădind că această adaptare corespunde cerințelor și condițiilor actuale.

Pentru că în practică operăm nu numai cu tehnicile și cu efectele unor influențe ale teoriilor consumatoriste, ci și cu unii indicatori și unele metodologii de calcul a eficienței, ajungem uneori să ne furăm căciula — cum zice românul, considerînd că facem economii care simplist sau eronat calculate antrenează mai mult prejudicii. Dar prin această discuție revista urmărește să mobilizeze opinia publică a economiștilor și a cadrelor tehnice de concepție, de proiectare, să o mobilizeze în această campanie de luptă împotriva risipei de materii prime și de energie, risipă care este o particularitate a societății industriale din secolul XX, și care nu ne caracterizează numai pe noi în România, ci întreaga lume industrială. Din această stare de spirit trebuie să ne desprindem și să ne adaptăm la noile condiții de economie și raționalitate. De asemenea, ne propunem să mobilizăm inginerii și tehnicienii de a se preocupa mai mult de ameliorarea performanțelor energetice ale mașinilor, utilajelor, vehiculelor, ale uzinelor pe care le proiectează, să mobilizăm interesul și creativitatea specialiștilor în domeniile de geologie, geografie, energetică, tehnică, urbanistică, construcții, arhitectură, etc. pentru a concepe dezvoltarea urbană și dezvoltarea anumitor zone în mod cît mai rațional. Apare necesar să fie de o asemenea manieră articulate funcțiile — de producție, funcțiile sociale, economice ale zonelor și ale localităților respective, încît să se pornească de la resursele de materii prime și resursele umane, de la factorii geografici care — în treacă fie zis — nu sînt suficient luați în considerație și valorificați, de la condițiile și sistemul rețelei de transport și să se urmărească valorificarea potențialului de creativitate tehnică, de creativitate și de abilitate manuală a meșteșugarilor care există în diverse zone — pentru că sîntem o țară care dispune de un factor uman cu calități productive și calități estetice deosebite. Atunci cînd se apelează la asemenea elemente se ajunge la rezultate foarte bune, bunăoară dintr-o țară mare exportatoare de cherestea am devenit a treia țară exportatoare de mobilă sculptată și aceasta în timp de numai 8—10 ani. De ce? Pentru că s-a mers pe valorificarea calităților estetice și abilităților manuale ale poporului nostru care se materializează în casele de la munte și în toate obiectele din gospodărie atît de armonios realizate. Cînd acest potențial a fost valorificat rezultatele au fost bune, dar există încă foarte multe domenii în care nu s-a făcut suficient acest lucru.

De asemenea, urmărim să mobilizăm proiectanții, tehnicienii în crearea unor platforme industriale bazate pe concepția de proces circular activ care permite să se valorifice superior resursele și energia, să se combine de asemenea manieră fluxurile tehnologice încît să se evite poluarea și să se realizeze o amplasare corespunzătoare a unităților, creînd în zona respectivă o reală eficiență economică și ambianță socială cît mai rațională.

Dumneavoastră știți că există o intensă preocupare pentru reorientarea structurilor economiei naționale în lumina noilor restricții. Așteptăm contribuții prin care am putea să ne înscriem în efortul colectiv pe care întregul nostru popor este chemat să-l depună pentru asigurarea dezvoltării armonioase a economiei și societății socialiste românești.

Eficiență, economii de energie

nu numai în construcția,

ci și în exploatarea clădirilor

Radu Negru — Problema conservării energiei preocupă astăzi întreaga țară, întreaga lume. Mi-aș permite să jalonez doar cîteva din datele problemei, așa cum sîntem confrunțați cu ea noi, constructorii. Mai întîi o scurtă statistică: după o evaluare orientativă din energia consumată în economia națională circa 65 la sută revine industriei și agriculturii, 10 la sută pentru încălzirea locuințelor, 15 la sută pentru transporturi și 10 la sută pentru alte utilizări. Menționez că în cele 15 la sută ce revin transporturilor se include însă și încălzirea clădirilor pentru gări, autogări, aeroporturi ș.a. În cele 10 la sută pentru alte utilizări intră și încălzirea școlilor, spitalelor, magazinelor, birourilor. În aceste condiții ponderea energiei consumate în clădiri poate fi evaluată la circa 15% din totalul ener-

giei consumate *). Aceste valori arată cu prisosință că cei care proiectează, construiesc și exploatează clădirile au mari responsabilități pentru economisirea energiei. După părerea noastră situația de criză mondială în domeniul energetic trebuie privită sub un triplu aspect. Este în același timp o situație acută, cronică și, așa putea să spun, finală.

Ce înțeleg prin aceasta ?

1. Este o situație **acută** pentru că ne confruntăm cu ea acum, imediat și implică rezolvări imediate. Sînt necesare acțiuni drastice de reducere a consumurilor de materiale energo-intensive, de introducere a unui control strict asupra consumului de energie și combustibil, așa cum vedeți că are loc în prezent ca urmare a măsurilor adoptate printr-o serie întreagă de acte normative.

2. Este o situație **cronică** și ireversibilă pentru că decurge din plafonarea resurselor și din creșterea constantă a prețului țiteiului. După unele calcule se prognozează în prezent o creștere de 10 la sută a prețului țiteiului pe an pînă la sfîrșitul secolului ceea ce pune și mai mult într-o lumină nouă problema concepției clădirilor, accentuează mai mult aspectul proiectării acestora în strînsă legătură cu exigențele conservării energiei, implică reducerea pierderilor de căldură în exploatarea clădirilor.

3. În sfîrșit este o criză **finală** pentru că ea semnifică epuizarea hidrocarburilor. Răspunsul la această constatare nu poate fi decît căutarea activă a altor surse de energie și modele de consum, cu implicațiile sociale și economice care decurg, evident, de aici. Desigur că această latură a problemei ne implică într-un mod nou. Avem în vedere valorificarea largă a energiei solare (ca și a altor forme de energie regenerabilă) în instalațiile de încălzire și alimentare cu apă a clădirilor ce se vor construi pînă la sfîrșitul acestui secol.

Este deci vorba despre economisirea energiei încorporate în construcții, de economisirea energiei consumată în procesul de exploatare a clădirilor, după ce acestea au fost date spre utilizare, de posibilitățile de folosire a surselor neconvenționale de energie în instalațiile aferente construcțiilor. Mi-aș permite să înfățișez cîteva preocupări ale Institutului central de cercetare, proiectare și directivare în aceste trei domenii.

În ceea ce privește reducerea utilizărilor, respectiv a consumului de materiale energo-intensive, o problemă care ne-a preocupat a fost determinarea cît mai corectă a consumului de energie înglobată. A fost nevoie de o activitate foarte laborioasă a Institutului de cercetări economice pentru determinarea valorilor acestor consumuri; în paralel ne-am ocupat și noi în cadrul I.C.C.P.D.C. fără să știm de existența acestor preocupări și am constatat că problema era mult mai complicată decît ne imaginăm. În final am elaborat o listă a materialelor de construcții cu consumul de energie înglobată, începînd cu pietrișul și nisipul și mergînd pînă la oțel și mase plastice, listă pe care am difuzat-o cu puțin timp în urmă la toate institutele de proiectări din țară. Prin aceasta urmărim însăși schimbarea opțiunii în aprecierea eficienței în construcții. Se știe că pînă acum calculele de eficiență economică ale soluțiilor din proiectele de construcții puneau în evidență costurile și consumul specific de oțel; aceștia erau indicii principali care determinau eficiența sau lipsa de eficiență a unei soluții constructive. Or, în prezent, ca și în viitor, pe noi ne interesează ca fără să neglijăm acești indici, să exprimăm totul și în kilograme combustibil convențional sau kilowați/oră energie înglobată în materialele structurii respective, pentru a putea face comparație între două variante de proiect aflate în competiție. În posesia unor valori și a unei metodologii unitare, se va putea vorbi aceeași limbă, indiferent dacă unele cifre pot avea abateri în plus sau în minus de 10—15%.

Ne preocupăm în mod deosebit de folosirea pe scară mai largă a materialelor locale, acțiune mult întîrziată în prezent. Mi se pare că nu este deloc o contradicție în faptul că ne găsim în cîincinalul revoluției tehnico-științifice și că împingem și promovăm folosirea unor cantități din ce în ce mai mari de materiale locale, materiale utilizate tradițional în construcții și care — trebuie să o spunem — că dispăruseră, din păcate, de pe șantiere în ultimii 15—20 de ani. În luna aprilie s-a elaborat un număr important de normative și prescripții care fac obligatorie introducerea unor materiale și unor soluții constructive pe care noi nu le-am mai folosit de mult. De exemplu, acum 25 de ani s-au construit nenumărate locuințe pe Valea Jiului folosind sterilul ars de cărbune, materiale care după aceea au dispărut de pe șantiere. Analog este și cazul scorilor bazaltice, tufurilor vulcanice ș.a.

Cenușa de la termocentrală, în cantități de sute de mii de tone, ocupă vaste terenuri, se ridică adevărați munți de asemenea cenușă; ori acest material care se dovedește deosebit de folositor, de eficient din punct de vedere al economisirii energiei, nu se utilizează practic deloc, deși se cunoște demult calitățile lui ca material de construcție. Pot să arăt că în Franța

*) În alte țări această cifră este mult mai mare. Într-o carte care a apărut recent în Anglia — „Să construim țînînd seama de conservarea energiei” (Peter Burberry — Building for energy conservation — 1976) consumul de energie destinat clădirilor este evaluat la 50% din energia consumată în această țară.

circa 70 la sută din cenușa de termocentrală este reintrodusă în circuitul economic, iar în Finlanda chiar pînă la 80 la sută. Nu mai folosim demult nici trasul măcinat care în amestec cu varul înlocuiește cu succes cimentul în betoanele slabe. De asemenea, este ignorată folosirea luturilor stabilizate cu var, a deșeurilor de fosfogips care se ridică în halde la combinatele de îngrășăminte fosfatice. Abia spre sfîrșitul acestui an va intra în funcțiune secția de plăci pentru pereți din ipsos de fosfogips la C.I.C. Bacău, dar combinate unde acestea ar putea fi produse sînt numeroase în țară. Un alt material care mai poate fi folosit este și diatomitul de Pătirlagele. Zgura de furnal expandată nu este nici ea valorificată, deși eficiența ei este evidentă, în special în acest moment cînd ne confruntăm și cu o gravă lipsă de agregate pentru betoane.

Maria Popescu — Această lipsă de agregate este determinată de caracterul limitat al resursei sau de lipsă de dotare cu mijloace de exploatare? Mi se pare că albiile riurilor sînt pline de pietriș, nisip și alte materiale de construcții

Radu Negru — În general trecem printr-o acută carență de materiale de construcții, începînd de la pietriș și mergînd pînă la materiale termo-izolatoare. Dezvoltarea atît de impetuoaasă a construcțiilor, a surprins Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții cu o paletă săracă de materiale, departe de a satisface ramura construcțiilor, deși în această privință s-au elucrorat mai demult programe de dezvoltare. Acestea însă n-au fost urmărite și realizate în bună parte, lucru care face ca acum să fim confrunțați cu severe probleme de asigurare a volumului necesar de materiale eficiente în general și în primul rînd energetic. În ceea ce privește lipsa agregatelor pentru betoane cred că ea constituie deopotrivă o lacună de organizare și de previziune.

Cea de a doua problemă pe care o ridică este cea a consumului de energie în exploatarea clădirilor, problemă de care ne ocupăm de mai multă vreme. La sfîrșitul anului trecut am întocmit la I.C.C.P.D.C. un studiu intitulat „Reducerea consumului de energie prin îmbunătățirea protecției termice a elementelor de închidere a clădirilor”, care privește atît construcțiile de locuințe și social-culturale, cît și clădirile industriale. În studiu se arată care sînt condițiile actuale de izolare termică a pereților și teraselor clădirilor la construcțiile civile și care sînt soluțiile pe care le preconizăm să se introducă în proiectare în prima etapă pînă în 1985 și apoi pînă în 1990. Studiul conchide și asupra necesității ca izolarea termică să devină mai riguroasă la construcțiile industriale unde soluțiile de acoperișuri, de pereți, luminatoarele și ferestrele trebuie prevăzute cu o protecție termică îmbunătățită.

Abordînd această problemă, trebuie să amintesc că în 1974 după apariția primelor semne ale crizei energetice mondiale, am procedat la ameliorarea prevederilor standardului de protecție termică a clădirilor. Cu toate acestea, izolarea clădirilor se găsește la noi la un nivel inferior celui al țării dezvoltate.

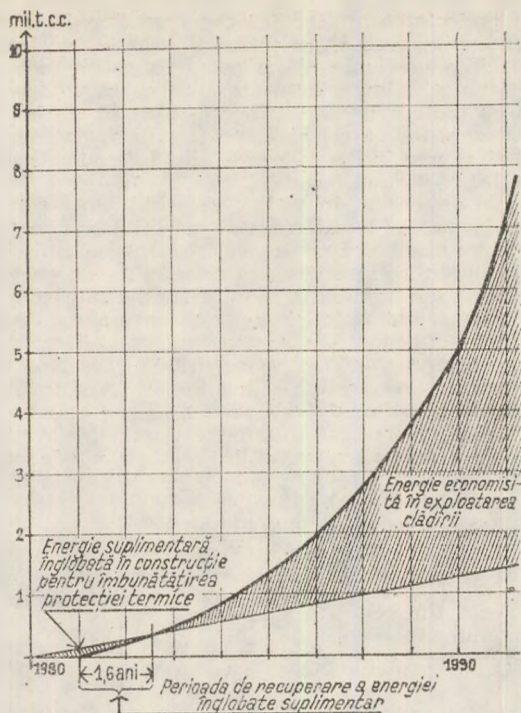
Este o ipoteză că obținerea de reduceri ale consumului energetic presupune, în prima etapă, o sporire a cantităților de materiale termoizolatoare utilizate în construcții. Există însă o mare lipsă de materiale termoizolatoare eficiente — așa cum am mai arătat — astfel încît îmbunătățirile pe care le-am preconizat sînt destul de timide.

Maria Popescu — Dar nu este posibil să realizăm mai multe asemenea materiale termoizolante? În alte țări s-a trecut la realizarea unor geamuri duble și triple pentru a asigura o mai bună izolare termică.

Radu Negru — Desigur că trebuie acordată prioritate absolută realizării de noi capacități de producție, a unor astfel de materiale. Pentru că economisirea energiei în construcții nu își are soluția în economisirea energiei înglobate în clădiri. Cantitățile de energie introduse în clădire prin intermediul materialelor de izolare termică reprezintă doar cîteva procente față de energia care se consumă într-o construcție în decursul vieții acesteia dacă nu se asigură o izolare termică corespunzătoare.

În figura din p. 17 este prezentat acest raport. La început este necesar să investim o anumită cantitate de energie suplimentară, pentru că un zid sau acoperiș mai gros necesită un consum de materiale mai mare: vata minerală sau polistirenul vor avea o grosime de 96 mm, în loc de 85 mm, deci un centimetru în plus. Ei bine, această îmbunătățire modestă a protecției termice, după numai un an și jumătate se recuperează. După aceea clădirea respectivă consumă desigur combustibil, dar în cantitate mai redusă; diferența de consum, deci combustibilul economisit ne revine gratis pe întreaga existență de 50—100 de ani a clădirii. În acest caz — ca și în altele, de altfel — pe drept cuvînd se spune că cel mai ieftin combustibil este combustibilul economisit. Iată de ce **izolarea termică o considerăm astăzi problema fundamentală**, principală, în căile economiei de combustibil din acest sector.

Dar o mai bună izolare termică economisește și metal, pentru că este nevoie de un număr mai mic de elemente de radia-toare de calorifer. Oricum în ipoteza unei creșteri a volumului construcțiilor de locuințe la un nivel de 20 milioane metri pătrați în 1980 și de 25 milioane metri pătrați în 1985, iar la construcțiile industriale de 5 milioane metri pătrați în 1980 și de

6,8 milioane metri pătrați în 1985, economia cumulată de combustibil până în 1985 se ridică la 1 356 000 tone c.c. iar până în 1990 la cca. 6,0 milioane de tone, deci niște cifre impresionante și aceasta numai prin o izolare termică superioară, efectuată imediat, cu un consum suplimentar de combustibil înglobat de numai câteva zeci de mii de tone. Această situație implică — cum bine ați remarcat dumneavoastră la începutul dezbaterii — o revizuire însăși de concepție în proiectarea construcțiilor.

O altă problemă, acum, referitoare la priorități. În ultimii ani am utilizat — îndeosebi pentru hale industriale, soluții constructive care economiseau metalul și reduceau greutatea construcțiilor, cu multe luminatoare.

Or, un inconvenient major al acestei soluții constă în pierderile mari de căldură prin suprafețele vitrate. Printr-un metru pătrat de geam, fie că este montat pe acoperiș, fie la pereți se pierde căldură cât prin 8 metri pătrați de perete opac. Lucrul acesta impune deci o reexaminare a soluțiilor. Cele actuale sînt relativ ușoare, cu un consum destul de mic de metal, dar conduc la pierderi mari de căldură. În cazul cînd se micșorează suprafața de luminatoare, ele devin mai grele, cu un consum mai mare de metal. Dar acest consum de metal se face o singură dată în construcție și asigură economii de energie în exploatarea clădirilor pe timp de 50—100 de ani. Odată ce există prioritatea vitală a economisirii energiei, aceasta predomină asupra celorlalte. Nu trebuie desigur să pierdem din vedere și celelalte obiective — economia de metal, reducerea greutății, creșterea productivității, dar obiectivul economiei de energie cred că se situează în fruntea priorităților. Aș dori să fiu bine înțeles. Nu trebuie să ne preocupăm numai de economisirea de energie în exploatare, neglijînd economia de materiale, de energie înglobate în clădire. Desigur că și acestea trebuie reduse. Ca un aspect concret nu trebuie folosit atît de mult polistiren care este o masă plastică care necesită 7 tone de combustibil convențional pe tonă. Există și alte materiale termoizolatoare cu consum mai redus de combustibil: vata minerală, împinsiturile din deseuri textile, într-o primă etapă chiar și betonul celular autoclăvizat. Noi folosim mai ales polistirenul care are desigur o izolare termică foarte bună, dar în alte țări se folosește mai mult vata minerală și alte produse ușoare. Trebuie, deci, să ne îndreptăm spre materiale cu consum de energie înglobată mai redus.

Cea de a treia problemă pe care o abordez este folosirea de noi surse de energie. INCERC-ul se preocupă intens de valorificarea energiei solare, fiind de puțin timp chiar coordonator pe țară în problema valorificării acestei forme de energie. Acesta este un domeniu care incontestabil trebuie dezvoltat rapid, indiferent de eforturile ce le implică. Dar de la început trebuie să fim conștienți că este cea mai scumpă formă de energie în momentul de față. Poate că unora li se pare că întrucît soarele este pe cer, energia aceasta este gratuită. Realitatea este că metrul pătrat de panou pentru captarea energiei solare costă astăzi 1730 lei. În socotelile noastre l-am luat în calcul începînd cu 1980 cu numai 1000 lei pe metru pătrat de panou, iar din 1985 încolo am previzionat o scădere la 600 lei. Cu toate acestea, amortizarea instalațiilor cu folosirea panourilor solare are loc în 15—20 de ani. Problemele tehnice sînt în principal stăpînite, dar mai este de cercetat, de studiat, de căutat o simplificare, o ieftinire a acestor instalații fără de care energia solară cu greu va putea căpăta extinderea pe care o dorim.

Să amintesc numai cîteva din construcțiile și instalațiile executate sau care se execută anul acesta și în anul viitor pentru valorificarea energiei solare: două case solare la Cîmpina, date deja în funcțiune, încălzite cu energie solară, inclusiv apa caldă menajeră de consum; la Mangalia la Saturn — hotelurile Alfa, Beta și Gamma, au apă încălzită cu energie solară; la Slănic-Prahova, apa la dușurile din stațiunea balneară este încălzită cu energie solară; la Jimbolia se construiește o stație de uscare a produselor ceramice cu energie solară; ferma de vaci Săftica, două stații pilot pentru uscarea lemnului la Combinatul de prelucrare lemnului Pitești și altele; la acestea se adaugă ceea ce intenționăm să realizăm de acum înainte: apa caldă pentru toate hotelurile de la Neptun; clădiri de locuit în București, la Otopeni, la Vălenii de Munte; deasemenea dorim să realizăm niște hale la care acoperișul în ședuri (în formă de dinți de ferăstrău) să posede pe o parte panouri care încălzesc apa tehnologică ș.a.m.d. Toate acestea constituie numai cîteva dintre obiectivele prin realizarea cărora considerăm că putem acumula experiența necesară pentru a face această formă de energie competitivă.

Soluții diversificate

în acoperirea necesităților de energie

Adrian Leucufia — Și eu consider problema conservării energiei ca imperativ esențial în evaluarea tehnico-economică a soluțiilor pentru noile construcții de locuințe. Uneori însă, așa cum spunea și tovarășul Radu Negru, sub imperativul cerințelor de a găsi soluții pentru reduceri de kilograme de oțel și ciment pe metrul pătrat de clădire, sîntem tentați să ignorăm anumite consecințe negative sub raport energetic în exploatarea construcțiilor. Oricum, indiferent de felul cum am face socotelile de natură economică, un lucru este pentru noi evident: comandamentul economisirii energiei în condițiile menținerii ritmului ridicat de creștere a economiei. În aceste condiții și la nivelul întregii economii intervine în mod manifest necesitatea restructurării sortimentului de producție, creșterea exponențială a valorificării în prelucrarea materiilor prime, problema esențială ridicată de partid pentru acest cincinal și analizată de tovarășa dr. Maria Popescu. La drept vorbind, resursele noastre, în afară de piatră și sare sînt limitate și, ca atare, restructurarea aceasta industrială ridică probleme foarte serioase pentru programele de dezvoltare în cincinalul următor.

Să revenim însă la problemele energetice în domeniul locuințelor și altor clădiri. Organizarea în teritoriu și amplasarea obiectivelor de construcție de toate felurile pot avea o influență deosebită în procesul de economisire a energiei. Un prim pas s-a făcut în cincinalul 1976—1980, elaborat, realizat sau încă în curs de realizare cu luarea în considerare a problemelor energetice. În această direcție s-au făcut pași serioși înainte în domeniul industrial și în construcțiile de locuințe, în ansamblurile mari orașenești, prin gruparea obiectivelor și rezolvarea unitară a folosirii energiei termice, inclusiv folosirea energiei secundare. Sute de mii de apartamente au fost trecute pe încălzire centralizată, folosindu-se cel mai adesea energia secundară, apă caldă de la procesele tehnologice de la marile unități energetice și industriale. Faptul că a fost prevăzută apropierea noilor cartiere de locuințe de zonele industriale, a favorizat dirijarea unui număr cit mai mare de locuințe spre folosirea energiei din centrale de zonă industrială. Rămîne însă ca o problemă indicii încă mari de consum, fie că sînt foarte mari din construcție, fie din exploatare. Se consumă energie peste norme ceea ce, luîndu-ne măsuri în consecință, a dus în unele situații la un anume disconfort al familiilor.

Maria Popescu — Mi se pare foarte important ca planificatorii să ia în considerare acest element pe care l-ați denumit dumneavoastră „disconfortul familiilor”. Este necesar să se țină seama de faptul că acest lucru se traduce și prin cheltuieli sociale care actualmente nu sînt luate în calcul și anume, un număr mai mare de îmbolnăviri care determină creșterea numărului de absențe nemotivate ale forței de muncă, creșterea consumului de medicamente pentru tratarea bolilor sezonului rece etc. În fond este vorba de cheltuieli pe care societatea le face, și care modifică ponderea unor elemente de apreciere a eficienței unei măsuri sau alteia. Oricum, însă, ca o preocupare esențială se impune respectarea normelor stabilite pentru încălzirea clădirilor, eliminarea oricăror neajunsuri în exploatarea acestora pentru că, în final, ele sînt supapele care conduc la pierderi de energie sub diverse forme.

Adrian Leucufia — Exact. Permiteți-mi însă să relev cîteva direcții ale preocupărilor noastre vizînd încălzirea și conservarea căldurii în exploatarea locuințelor. O chestiune este certă. Pentru viitor industrializarea rămîne în construcții un factor determinant. Resursele de muncă din acest sector, limitate, așa cum este cunoscut, nu ne vor permite să ne înțorcem numai spre case făcute din cărămidă, ca pe vremuri, ceea ce nu în-

scamnă însă că în locul materialelor energofage nu se pot folosi materialele tradiționale, economice din punct de vedere al energiei. Sistemul de lucru trebuie însă adaptat în mai mare măsură în acest sens. Mai departe, urmărind o apropiere mai accentuată decât în prezent, a ansamblurilor de locuințe de factorii energetici existenți în zonele sau pe platformele industriale pentru a utiliza mai bine energia recuperată de la procesele tehnologice sau din centrale dotate cu agregate energetice în cadrul platformelor industriale. O altă problemă este cea a orientării clădirilor pentru a obține un adaos de însoțire care înseamnă practic energie termică. Noi am cam neglijat în ultima vreme problemele legate de orientarea clădirilor, de însoțirea încăperilor.

Una dintre resursele mari de a reduce consumul de energie este, apoi, înlocuirea cazanelor cu randament scăzut pe care le avem în centralele termice de cvartal. Există peste un milion de apartamente alimentate cu căldură din centralele termice de cvartal, unele din aceste centrale lucrând cu randament extrem de scăzut, determinat fie de tipul cazanelor propriuzise, fie de capacitatea de ardere corectă a arzătoarelor cu care sînt echipate centralele. Sigur că la aceasta se adaugă problema automatizărilor, adică a noi reglaje de finețe în funcționarea acestor centrale termice, cît și a unor reglaje de finețe în consumul dinăuntru apartamentelor, urmărindu-se astfel asigurarea căldurii necesare locuințelor deopotrivă cu evitarea excesului de căldură.

Maria Popescu — S-a prevăzut în plan producerea unor asemenea elemente, instalații automate, cît la sută din numărul noilor apartamente vor fi astfel înzestrate? Întreb aceasta intrucît experiența arată că prin utilizarea lor se poate reduce consumul de combustibil pentru locuințe cu 30—40 la sută și aceasta fără micșorarea cantității de combustibil necesari pentru încălzitul locuințelor.

Adrian Leucuția — Există un plan de asimilare, asemenea elemente de mecanică fină se produc în momentul de față. În ce privește cazanele există anumite neajunsuri referitoare la cele pe lignit, și alți cărbuni inferiori, la cazanele mici de 3—5 gigacalorii. Nu le putem instala, nefiind încă terminată omologarea lor integral. În această direcție un rol esențial are C.N.S.T.-ul, acolo concentrîndu-se programele de cercetare și asimilare.

Maria Popescu — Referitor la asemenea asimilări, cred că industria noastră poate realiza mai operativ asemenea produse. Este însă necesar să i se adreseze cereri, să fie mai bine corelate pe toată filiera cerințele și capacitățile, posibilitățile de producție și organizare.

Adrian Leucuția — Este evident că trebuie realizat un efort mai mare pentru a transforma intențiile în realitate și în această direcție atît unitățile de sinteză cît și cele de producție propriuzise au un cuvînt important de spus. Mi-aș mai permite să continui discuția unei probleme. Alături de marile acțiuni pentru economisirea și conservarea energiei — prin proiectarea și realizarea unor tipuri de construcții în consecință — cred că nu trebuie neglijate, „picăturile” de energie care pot fi economisite. S-a amintit aici de o acțiune importantă cu privire la încălzirea apei cu energia solară. Alături de aceasta, de alte acțiuni asemănătoare se impune economisită fiecare „picătură” de energie electrică care tot cu energie primară se produce și pînă ajunge la consumator are niște scăderi de randament considerabile, ajungîndu-se uneori la randamente finale de numai 19—20%.

Maria Popescu — Și totuși bucătăriile sînt dotate cu aparate electrice. Este paradoxal. La întreprinderea producătoare ne-au fost relevate randamente mici dar costuri și mai ales consumuri mari în exploatare. Cred că, sub ambele aspecte, ar trebui oricum îmbunătățită situația.

Adrian Leucuția — Este evident. Mai trebuie de asemenea, ținut seama de faptul că dacă noi avem energie electrică nucleară ori din lignit sau hidroenergie și nu trebuie s-o aducem din import, atunci indiferent cît ne costă o folosim, sîntem nevoiți să o folosim. Este insuficientă abordarea problemelor eficienței numai prin prisma unor calcule comparative de costuri, la un moment dat. Îmi amintesc în acest sens că în urmă cu ani termocentralele pe cărbuni erau privite totalmente nefavorabil. Toate centralele termice dădeau gigacaloria cu 200-300 lei față de unitățile respective de combustibil lichid sau gaz metan unde gigacaloria se obținea cu 12-15 lei. Dar de unde să luăm numai asemenea resurse? Similar stau lucrurile cu încălzitul electric; posibilitățile noastre de a încălzi sînt: pentru 5—10 la sută din locuințele pe care le vom construi urmează să se meargă cu combustibili solizi la mașinile de încălzit; acoperim și cu butan cît avem. La gaze naturale nu putem avea pentru că sînt în scădere, funcționează prioritatea valorificării industriale; ca urmare restul apartamentelor urmează să prepare hrana cu energie electrică așa cum se face și în alte țări din Europa care o folosesc foarte frecvent, mai ales atunci cînd aceasta se produce din resurse primare autohtone.

Aș vrea să mai relev cîteva lucruri. În domeniul arhitecturii prezența unor balcoane ne produce practic în momentul de față un mare consum energetic în exploatarea clădirilor. Ca

urmare în proiectarea arhitecturii construcțiilor de locuințe noi trebuie urmărit în prezent, ca temă ca la logiile de la construcțiile de locuințe să se meargă și pe posibilitatea închiderii în timp de iarnă, ca o importanță surse de conservare a energiei. Ar fi fost cu mult mai bine ca aceste logii să fie închise încă din proiectare și nu de cei care locuiesc în apartamentele respective. Deci se reia în discuție problema balcoanelor și logiilor, închiderea lor pe timpul iernii.

Se are, de asemenea, în vedere reconsiderarea soluțiilor de prepararea hranei la bucătării cu mașini electrice, urmărindu-se adîncirea calculului pentru găsirea unor soluții economice care pe ansamblu să nu mărească consumul de energie primară provenită din import în primul rînd. Poate solicitînd și sprijinul Ministerului Chimiei, marele consumator de gaz metan, și avîndu-se, deopotrivă, în vedere valorificarea cîșimii aceleia care o reprezintă faclele ce ard la combinate și care constituie practic rezerve de combustibil. În preocupări nu trebuie să căutăm să absolutizăm una din soluții, întotdeauna trebuie să gîndim diversificat în funcție de condițiile geografice, de cerința de a acoperi necesitățile în raport de condițiile specifice și resursele care diferă de la o regiune la alta, de la un punct teritorial la altul.

Ca o problemă de mare actualitate se înscrie și folosirea energiei eoliene. O utilizare simplă a acesteia ar putea aduce economii de energie electrică. Am în vedere astfel asigurarea energetică a micilor alimentări cu apă în special în mediul rural. Se pot realiza, deosebit de practic și economic, mici instalații eoliene mecanice de antrenarea unor pompe pentru alimentarea cu apă, completate cu un rezervor de acumulare sau chiar cu grupuri simple electrogene cu motor Diesel de rezervă. Avantajele ar fi multiple. Pe de o parte s-ar putea elimina consumul de cupru și aluminiu din cablurile cu care energia electrică ajunge la locul de destinație, totodată s-ar putea economisi resursele epuizabile de energie primară, în sfîrșit, pierderile din transportul la distanțe atît de mari ale energiei electrice. Un alt avantaj îl va constitui faptul că pe această cale localitățile își vor putea rezolva autonom problemele legate de aprovizionarea cu apă.

Pe de altă parte în această problemă ne gîndim la utilizarea unor stăvilare pentru captări de apă din riuri, în care să fie încorporate, așa cum există la Timișoara, niște microhidrocentrale electrice. În ambele situații se asigură diminuarea consumului de energie electrică din rețea.

Efficientă din punct de vedere energetic și necesară din toate punctele de vedere se înscrie valorificarea resturilor urbane, a resturilor menajere — problemă aflată pe agenda cercetătorilor ICPET. Institutul amintit are un brevet al unui cazan capabil să transforme favorabil din punct de vedere energetic aceste resturi, să asigure crematorizarea gunoaielor care au o capacitate calorică suficientă. Pe baza lui sîntem pe cale ca să antamăm o instalație la scară industrială la Iași; sperăm ca în cincinalul următor să o utilizăm în toate orașele cu peste 150 000 locuitori, instalația respectivă permițînd și fabricarea de blocuri de zidărie.

Cu o cotă deloc neglijabilă în consumul de energie primară și de combustibil lichid se înscriu transporturile — am să mă refer la sectorul transporturilor edilitare. În acest sector problema economisirii energiei este încă deschisă: randamentul final al transportului electric se ridică la ordinul a 20% transformat în lucru mecanic, în timp ce tracțiunea cu autobuze Diesel are randament de ordinul a 35%. Sigur că tracțiunea Diesel înseamnă țitei importat și trebuie căutată soluția cea mai economică din punctul de vedere nu atît al investițiilor, — pentru că tramvaiul a fost scump ca investiție, dar s-a recuperat prin cost redus de exploatare — însă privit de data aceasta în mod prioritar sub raportul resurselor energetice, luîndu-se în considerare inclusiv șina care înseamnă metal.

Pentru activitățile comunale urmărind totodată o scădere a consumului fără a depăși pragurile minime necesare, în ce privește iluminatul public. Avem astfel în vedere extinderea în iluminatul public a corpurilor de iluminat care folosesc lumina rece cu randament mult mai bun, a corpurilor de iluminat de wataj mic. Cele de mare putere pe care le avem pe bulevardele largi nu se potrivesc pe străzile mici.

Un veritabil zăcămint de petrol — izolarea termică a clădirilor

Livia Dumitrescu — Sînt vitale astăzi reducerea consumului de energie, realizarea unor instalații mai eficiente, a unor construcții care să consume mai puțină energie. Una din căile de realizare a unor economii de energie substanțiale și pe termen lung este protecția termică a clădirilor. Tov. Radu Negru a prezentat unele aspecte legate de protecția termică. Ca specialist în probleme de instalații eu aș afirma că în momentul de față se proiectează și se realizează construcții care din punctul

de vedere al restricțiilor crizei de energie nu corespund; le facem în stil modern, cu terase și ferestre mari, casele continuând să fie mari consumatoare de energie pentru încălzire. Noi izolăm încă insuficient casele, facem desigur o serie de eforturi pentru a corecta această dar suntem limitați la **resursele disponibile** de materiale termoizolante. Așa cum s-a subliniat și înainte, aici, ar trebui acordată toată atenția. Am să dau un exemplu. Uneori au fost contestate și intitulate energofage materiale cu mare putere termoizolantă, dar nu de către specialiștii în domeniu. Eu cred că această problemă trebuie analizată cu atenție în continuare. Aceste materiale, eficiente termoizolante, trebuie privite corect în felul următor: în cât timp se economisește o cantitate echivalentă de energie înglobată în ele? Energia înglobată în materialele termoizolante se economisește prin reducerea consumului de combustibil pentru încălzire într-un an și jumătate. Izolându-le termic mai bine, noi am putea transforma clădirile în veritabile puțuri de petrol pentru că acestea după un an și jumătate încep să producă energie economisind-o. Așa trebuie văzute lucrurile, adică să se folosească materialele cele mai eficiente, pornind de la ideea care material economisește cel mai mult energie care s-a introdus în el.

Ce trebuie însă remarcat? Dacă la noi se vorbește de milimetri de materiale de protecție termică, danezii, de exemplu, vorbesc de centimetri de vată minerală. Noi mergem cu rezistența termică pentru partea opacă a clădirilor de 0,7; 0,8°C m²/W, iar în țări ca Franța, Danemarca, R.F. Germania se merge cu o rezistență termică mai mare de 4—5 ori. Nu realizăm în prezent o rezistență termică eficientă, pentru că nu găsim resurse nici la clădirile pe care le construim anual și anume 250 000 de apartamente, dar noi avem un fond locativ de 5—6 milioane de apartamente. Abordarea problemei **izolării termice** a tuturor locuințelor este foarte importantă și dacă ar fi să adăugăm milioanele de metri pătrați de clădiri din industrie se poate aprecia mai bine importanța acestei surse de economii de energie realizabile pe termen lung.

După părerea mea este esențială revizuirea tuturor soluțiilor constructive utilizate în anii trecuți, în așa fel încât de acum înainte să crească rezistența termică a clădirilor la nivelul condițiilor de climă ale țării și restricțiilor energetice.

Încă un aspect. Facem timpărie la toate elementele de închidere, facem un rînd de geam la industrie și la locuințe două rînduri de geamuri. Ei bine, am văzut în alte țări că se fac curent trei rînduri de geamuri; danezii au venit chiar cu patru rînduri de geamuri. Sînt ei oare niște gospodari slabi, nu sesizează „ineficiența” unei asemenea acțiuni? Practica, efectele salutare ale acestor orientări dovedesc, evident, contrariul.

Iată și o altă problemă. **Utilizarea combustibililor inferiori este strict necesară pentru țara noastră**, întrucît dispunem de rezerve de ordinul sutelor de ani pentru cărbuni și doar de ordinul zecilor de ani pentru combustibil lichid și gaz metan. Iată de ce ne îndreptăm toată atenția spre cărbuni. În cadrul institutului nostru s-au elaborat o serie de studii pentru folosirea cărbunilor, ajungîndu-se la 200 lei gigacaloria livrată; acest cost nu este cu mult mai mare decît cel al combustibilului lichid — 180 lei pe gigacaloria livrată, cu șanse certe de creștere în viitor. Sînt însă unele greutăți, deoarece cazanele nu sînt omologate și nu sînt gândite pentru funcționare în aer liber. De asemenea, utilizarea centralelor mici este oneroasă. De ce? Un cazan de 1 040 de tone de abur pe oră de la Rogojelu produce tot atîta energie cît cazanele din 100 de centrale împrăștiate pe tot teritoriul țării pentru 100 000 apartamente. Întrebarea este deci următoarea: de ce să se împrăștie combustibilul solid în toată țara, cu evidente implicații de transport, cînd se poate duce într-o centrală mare? De ce se arde combustibilul în termocentrale mici? Dacă se proiectează termocentrale mari se elimină și alte neajunsuri: fum, poluare, zgomot, transport, teren ocupat (pentru că cu cît este mai mare termocentrala cu atît suprafața de teren este mai mică pe gigacalorie instalată).

În același timp, în alte țări se pune problema **gazeificării cărbunelui**. În unitățile noastre folosim lignit inferior dar acesta este un combustibil cu care — în stare brută — nu pot să meargă instalațiile. Cărbunele se aglomerează pe grătare înfundîndu-le. În loc să se aducă un cărbune sortat și uscat ni se aduce în bucăți de la 0—300 mm și trebuie să se facă concasarea și sortarea la centrala termică; aici rămîne astfel o cantitate mai mare de cărbune care poate fi folosit și nu știm, nu avem unde să-l ducem. A început... să se paveze curțile centralelor termice cu el, ca la Chișineu Criș. Iată, deci, cît se pierde. Or, prin gazeificare și chiar printr-o mai bună organizare a activității de sortare și uscare aceste pierderi — pe care nu ni le putem permite — ar putea fi evitate.

Mai trebuie arătat că timpăria exterioară duce la o mare pierdere de căldură și prin felul execuției. Neetanșeitarea ferestrelor reduce la jumătate rezistența lor termică. Noi putem economisi comod 20—30 la sută din energia necesară încălzirii prin creșterea protecției termice, ceea ce înseamnă pe un apartament în medie 3—4 gigacalorii pe an. Ca să realizăm aceste economii cu energia solară ne trebuie investiție suplimentară de cca. 15 000 lei pe apartament, în timp ce pentru îmbunătățirea protecției termice costurile sînt sub 2 000 lei pe apartament. Nu

trebuie uitat că dacă am mers la aceste tipuri noi de resurse energetice, (solare, eoliene, geotermale etc.) casa trebuie să fie bine protejată pentru că toate resursele noi de energie conduc la costuri mari de investiții.

Sînt și o serie de probleme legate de **exploatarea instalațiilor** care au început să fie abordate, dar care nu s-au urmărit cu consecvență în practică. Este vorba de exemplu, de creșterea randamentelor termice ale cazanelor. Se merge curent cu randament de 0,6—0,7 și trebuie să realizăm minim 0,8. S-au introdus instalații automate de ardere și a crescut randamentul la niște cazane de tip Metalica în jur de 88—89 la sută dar și în momentul de față funcționează peste 20 000 de cazane în teritoriul și dintre acestea nu sînt automatizate decît de ordinul sutelor. Aici este o rezervă apreciabilă, de aceea trebuie luate măsuri foarte serioase în sensul producerii în primul rînd a acestor arzătoare automatizate.

Zilele trecute am fost la o ședință de omologare a unor arzătoare tranzistorizate cu circuit integrat. Ei bine, acestea trebuie realizate în producție de masă, nu 3 000 de bucăți pe an cîte face acum ICSITMEER. În momentul de față practic am automatizat punctele termice din București cu aparatură din import și de 7 ani ne străduim, dar încă nu se produce în țară, aparatură de automatizare necesară. Prin automatizarea instalațiilor din centralele și punctele termice putem sconta pe economii de energie de ordinul a 5—10 la sută din consum.

De ani de zile urmărim asimilarea robinetelor cu reglaj prestabilit care aduce economii de energie de cca. 10 la sută, costînd în plus cca. 12 lei pe fiecare robinet, diferență de cost pe care dealtfel o putem recupera într-un an și jumătate. Dar nu reușim. În condițiile actuale crize de energie **nu mai este admisibil ca acestor eforturi mici de investiții dar cu efecte mari energetice însemnate să nu li se acorde importanța cuvenită**.

Dacă nu ne schimbăm concepția în proiectare și mergem tot pe soluții tradiționale nu putem ajunge la economii importante. Totodată, instalațiile trebuie să le facem în așa fel încît să le putem contoriza pentru că altfel cetățeanul nu va economisi nici căldura, nici apa. Din păcate, adeseori, el zice: „Dacă vecinul consumă de ce să nu consum și eu”? Or, dacă este asigurată contorizarea implicit va exista o permanență grijă pentru a face economii. Iată un fapt care întărește afirmația. S-a dovedit că 100 de litri de apă la 90°C asigură necesarul pentru 3 persoane dintr-un apartament, aceasta în cazul în care se folosesc boilerule electrice. Or, dacă apa caldă de consum este preparată în centrale termice, și nu este contorizată, practica arată că sînt necesari 300—400 litri de apă pentru 3 persoane.

Trec acum la problema **defecțiunilor** — la fel de însemnată în ce privește economisirea energiei, apei. După 6 ani de exploatare am făcut remedierea instalațiilor defecte din toate apartamentele de pe 2 scări la un bloc. S-au efectuat măsurători înainte și după remedieri și s-a constatat o reducere a consumului de apă cu 20—25%. Potrivit unor calcule se poate afirma că în momentul de față se risipește numai prin armături defecte 20—25 la sută din apa consumată în gospodăria. O baterie costă 150 lei, iar garnitura 0,45 lei. Nu bateria este problema, ci garnitura care se deteriorează foarte repede. Punînd o garnitură de teflon aceasta va ține la 60 000 de rotiri. Este deci eficient să mărim costul cu 3—4 lei dacă această garnitură rezistă la 50—60 000 de rotații ceea ce înseamnă 10 ani de zile de funcționare fără defecțiuni, ceea ce conduce la economii în bugetele familiilor, dar mai ales la evitarea risipei de apă — deci economisirea energiei necesare aducerii și pompării ei. Există preocupare din partea consumatorilor, ne adresăm continuu industriei, dar nu căpătăm decît garnituri de slabă calitate. Mai trebuie spus că nici garniturile acestea nu se obțin cu ușurință.

Se observă că în prezent este neglijată **problema service-ului pentru întreținerea instalațiilor electrice, de apă și canalizare ale clădirilor**. Nu există service nici pentru arzătoarele și dispozitivele de automatizare din centrala termică, pentru instalațiile din interiorul clădirilor etc. La Casa Științei am organizat acum 20 de ani un service pentru toți beneficiarii clădirilor pe bază de contract, și cînd apăreau defecțiuni, acestea erau remediate cu maximum de urgență. În condițiile acestea instalațiile erau în perfectă stare de funcționare pentru că se efectuau revizii și reparații periodice cu eforturi mult mai mici, plus economia de energie, de apă, plus acele armături pe care le revalorificam. Or, în momentul de față nu există nimic asemănător în țară. Nu este posibil să economisim energie dacă aceste instalații care au un randament redus, sînt defecte și funcționează manual. Toată lumea știe că aparatul specializat de pe lângă I.C.R.A.L. nu asigură serviciile necesare. Să facem un calcul simplu: o armătură defectă în apartamentul fiecăruia dintre noi, dacă vrem s-o înlocuim ne costă 150 lei; operația de demontare și montare ridică acest cost la circa 200—250 lei. De aceea mulți dintre noi am lăsat să curgă apa, adeseori ani de zile, fără să reparăm instalația, datorită costului, considerat de noi ridicat, al reparației. O unitate de service ar putea asigura întreținerea în perfectă stare de funcționare a tuturor instalațiilor în schimbul unei taxe de 10 lei lună, asigurînd economii de energie și economie pentru familie.

UNITATEA DINTRE TEORIE ȘI PRACTICĂ — PRINCIPIU AL PERFECTIONĂRII MECANISMULUI ECONOMIC (1)

Conștient, planificat, științific

REALITATEA SOCIAL-ISTORICĂ atestă că edificarea și dezvoltarea orînduirii comuniste reprezintă un proces de amploare și complexitate nemaiîntîlnite, ce se înfăptuiește de către masele populare — adevărații făuritori ai istoriei, în mod **conștient, dirijat, planificat**.

În acest proces conștiința — individuală și socială — se unește cu acțiunea, idealul, scopul, aspirațiile se transformă în real, deoarece „conștiința omului nu numai că reflectă lumea dar o și creează”¹⁾. Explicația este simplă, ea se află în adevărul că în conștiința omului, a oamenilor, lumea își găsește o amplă și multilaterală reflectare: că lumea există, ca lume necesară, ca lume posibilă și, în sfîrșit, ca lume dorită voită. Deși obiectul conștiinței umane este lumea în relațiile ei cu omul și omul în relațiile lui cu lumea, relațiile dintre om și lume și relațiile dintre oameni.

Pornindu-se de la acest adevăr, uneori se crede și se susține că „reglementarea socială”, planificată, a producției sau „organizarea planificată, conștientă” sînt, prin sine însele, și științific fundamentate, în concordanță deplină cu toate legile obiective și cu totalitatea condițiilor concrete din fiecare etapă istorică. Nu este greu de observat că în aceste formule se pune semnul egalității între planificat, conștient, pe de o parte și științific pe de altă parte. Și, oricît de mult am dori să fie așa, adevărul ne face să recunoaștem că afirmațiile menționate conțin o mare încărcătură de naivitate și optimism subiectiv, că în ele dorințele și aparențele sînt prezentate drept realitate. Pentru a ne face mai bine înțelegeți ne explicăm: desigur, planificarea constituie un act sau, mai exact spus, o sumă de acte conștiente; orice activitate desfășurată planificat este conștient dirijată. Economia socialistă, prin natura sa, funcționează și se dezvoltă planificat. Indiferent dacă societatea socialistă dispune sau nu de o teorie științifică cuprinzătoare a planificării, conducerea și organizarea planificată a vieții economico-sociale în profil vertical și orizontal, la macro și microscară este obiectiv necesară. Caracterul planic al funcționării și dezvoltării economiei socialiste izvorăște din natura socială a forțelor productive și din esența relațiilor socialiste de producție și reproducție, din conținutul și natura proprietății întregului popor asupra mijloacelor de producție. Ele — caracterul social al forțelor productive și esența relațiilor economice — și nu știința ca atare și în sine, constituie baza genetică a planificării, a conducerii, organizării și desfășurării planificate a activității economico-sociale. Activitatea sau acțiunea planificată, conștient dirijată poate avea grade diferite de fundamentare științifică, ea poate fi însă și numai volitivă. Istoria și viața cotidiană oferă numeroase exemple de acțiuni conștiente, care s-au bazat sau se bazează pe experiență repetată, devenită obișnuită, pe dorințe și nu pe fundamentare și demonstrare științifică.

Înseamnă, însă, aceasta că edificarea conștientă a noii orînduirii sociale se poate realiza fără luminile științei, că este suficient pentru aceasta doar dorința și experiența constructorilor ei? Evident, în nici un caz NU. De fapt, răspunsul la această întrebare a fost dat deja de mult de către clasicii teoriei socialismului științific în știința socială și de către istoria reală, atunci cînd, înțelegîndu-se că „fără teorie revoluționară nu poate exista nici mișcare revoluționară”²⁾ socialismul ca mișcare revoluționară s-a unit cu socialismul ca știință în partidul de avangardă al clasei muncitoare. Acest răspuns are girul operei istorice de edificare a noii orînduirii în țările socialiste. Fundamentarea științifică a programului și politicii de făurire și dezvoltare a noii orînduirii, decurge cu necesitate obiectivă din complexitatea deosebită a proceselor economico-sociale ale construirii noii orînduirii sociale, precum și din conținutul concret al operei de formare a omului nou, multilateral dezvoltat în personalitatea

căruia trebuie să se unească știința cea mai înaltă cu conștiința cea mai înaintată.

Societatea socialistă multilateral dezvoltată este tocmai sinteza dialectică a revoluției sociale socialiste și revoluției științifice și tehnice actuale. „In socialism, cînd mijloacele de producție devin proprietate socialistă, cînd întreaga economie se transformă într-un organism unitar — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu —, apare, pentru prima dată în istoria societății, posibilitatea cunoașterii și utilizării conștiente a legităților sociale, organizării raționale a activității economice în conformitate cu interesele generale ale societății”³⁾. Realizarea deplină a avantajelor orînduirii socialiste depinde într-o măsură hotărîtoare de promovarea unei politici juste, științific fundamentate, corespunzătoare condițiilor și particularităților fiecărei etape de dezvoltare a societății.

Conducerea și organizarea conștientă, științifică a vieții economice, planificarea științific fundamentată a economiei naționale presupun ca premisă elaborarea științifică a categoriilor și legilor economice, sau mai corect spus, presupun elaborarea sistemului categoriilor și legilor sistemului relațiilor economice socialiste. În felul acesta se confirmă încă o dată că știința economiei politice, în sarcina căreia intră elaborarea sistemului categoriilor și legilor economice, îndeplinește nu numai funcții gnoseologice ci și funcții aplicative.

În realitățile din țara noastră, actualitatea acestui adevăr, actualitatea sarcinii menționate sînt evidențiate și accentuate de necesitatea obiectivă a ridicării nivelului calitativ al conducerii, organizării și funcționării economiei noastre naționale prin perfecționarea mecanismului economic, a autogestiuunii economico-financiare și a autoconducerii muncitorești, hotărîită de către partidul nostru din inițiativa și pe baza fundamentării date de către secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Marea complexitate a sistemului relațiilor economice socialiste și accentuarea ei pe măsura înaintării pe calea progresului, dinamismul pronunțat al vieții economice, intensificarea acțiunii legilor economice, necesitatea orientării eforturilor colectivelor de oameni ai muncii în concordanță cu scopul nemijlocit al producției socialiste, cu cerințele obiective ale etapei, fac din studierea tot mai profundă și mai cuprinzătoare a legilor economice și a condițiilor concrete în care ele acționează și se manifestă o sarcină permanentă a științei economice în general, a economiei politice în special.

Spre aceeași concluzie ne conduce și adevărul că, deși economia politică a socialismului a înregistrat realizări notabile în cercetarea și elaborarea sistemului relațiilor și legilor economice nu puține din problemele lor continuă să facă subiectul unor opinii și înțelegeri diferite, contradictorii, iar altele să rămîna insuficient studiate și, deci, incomplet soluționate. În rîndul acestora se află și mecanismul acțiunii și cel al folosirii acțiunii legilor economice în condițiile socialismului.

Prețuirea înaltă a științei

ÎN CONCEPȚIA statului major al societății românești — a Partidului Comunist Român — știința, devenită o puternică forță productivă, are o importanță cardinală pentru edificarea și dezvoltarea socialismului și comunismului. „Progresul științei — devenită astăzi o puternică forță materială de producție — are o importanță vitală pentru însuși succesul operei istorice de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre noi culmi de progres și civilizație. Construim societatea nouă în epoca celor mai mari descoperiri ale științei

1) V. I. Lenin — Opere, vol. 29, Ed. politică, București, 1966, p. 180.

2) V. I. Lenin — Opere complete, Ed. politică, București, 1961, p. 23.

3) Nicolae Ceaușescu — România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste, vol. 2, Ed. politică, București, 1968, p. 527.

și tehnicii, a desfășurării furtunoase a revoluției tehnico-științifice contemporane. Această mare operă constructivă nu se poate realiza decât pe baza celor mai avansate cuceriri ale cunoașterii umane. Societatea socialistă și comunistă trebuie să fie societatea celei mai înalte productivități, a celei mai raționale organizări a producției și a vieții sociale, a celui mai înalt nivel de civilizație materială și spirituală.⁴⁾

Avem aici o înfățișare pe cât de sintetică, pe atât de profundă a menirii științei în opera de făurire a socialismului și comunismului, când producția materială devine, la cea mai cuprinzătoare scară, un proces de aplicare a științei și aceasta din urmă o funcție internă a primei — a producției, când conducerea și organizarea vieții economico-sociale la micro și macroscară dobîndesc, în mod obiectiv necesar și într-o măsură tot mai mare, caracter științific și se întemeiază pe știință și când cunoașterea științifică a realităților economico-sociale a legilor care o guvernează devine o condiție sine qua non a înaintării societății în imperiul libertății.

Socialismul se inspiră din știință, se întemeiază pe știință și este știință. Pornind de la adevărul obiectiv și dezvăluind adevărul obiectiv, știința îl oferă în calitate de termen fundamental de referință și criteriu principal de apreciere. Socialismul nu este însă numai teorie științifică, el este **mișcare istorică revoluționară luminată și îmbogățită de știință**; el este, în sfîrșit, **orinduire socială** care se conduce și se autoconduce cu ajutorul științei.

Măsurile privind perfecționarea mecanismului economic sînt, într-un anumit sens, rodul nemijlocit al înțelegerii profunde de către partidul nostru, de către secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a rolului pe care știința îl poate și trebuie să-l îndeplinească în condițiile socialismului, a **raporturilor dialectice** dintre practica socială și teoria științifică. Fără a intra în detalii, subliniem că **fundamentarea teoretică și științifică** a măsurilor de perfecționare a mecanismului economic realizată de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, atestă **capacitatea științei de a reflecta veridic, de a reproduce și reconstrui în formă ideală** nu numai lucruri, fenomene și procese existente în realitate ci și lucruri, fenomene și procese care încă nu există, nu sînt încă realități ale practicii existente, dar care sînt necesare, posibile și rațional dorite și, deci pot deveni realități ale practicii, ale existenței viitoare. Aceasta este însă capacitatea științei, a cunoașterii umane științifice, de a devansa, de a anticipa evoluția fenomenelor, proceselor și practicii sociale.

Viitorul necesar, posibil, rațional imaginat cu ajutorul științei nu se poate defini numai prin ceea ce nu există în prezent. **Rădăcinile și cauzele** lui se află în trecut și prezent; el decurge deci logic și legitim din trecutul și prezentul realității economico-sociale și reprezintă una din stările posibile și probabile.

Legătura dintre teorie și practică

ATUNCI CÎND CUNOAȘTEREA este organic legată de realitate, de practica economico-socială trecută și prezentă, când dezvăluie legitățile obiective ale **mișcării economico-sociale, ca poate anticipa în mod veridic această practică.** Cu ajutorul științei omul construiește **modelul ideal al viitorului istoricește necesar și obiectiv posibil.** În felul acesta știința devine o importantă pîrgie a dezvoltării economico-sociale și a perfecționării mecanismului ei de funcționare, deoarece **viitorul istoricește necesar și obiectiv posibil devine viitorul dorit, scopul acțiunii sociale prezente și viitoare.** Aceasta înseamnă că dezvoltarea societății nu este numai mișcarea ascendentă de la trecut la prezent și de aici spre viitor, ci și mișcarea de la viitorul anticipat, de la viitorul necesar și posibil, ideal construit în concordanță cu legile obiective, spre viitorul real. Dezvoltarea, privită astfel, reprezintă procesul de transformare al viitorului ideal în viitor real. Într-un asemenea proces raporturile dintre știință și practică se amplifică și se îmbogățesc; practica nu este numai punctul de plecare, izvorul, baza cunoașterii și criteriu al adevărului, ci devine, după părerea noastră, într-o măsură mult mai mare decât pînă acum, obiect al cunoașterii și scop al ei. Totodată, practica devine în măsură tot mai mare **materializare a științei, știință aplicată, materializare a practicii necesare, posibile, ideal construite.** Așa cum sublinia V. I. Lenin „ideea transformării idealului în real este profundă: foarte importantă pentru adevăr (...) N. B. Deosebirea dintre ideal și material nu este nici ea absolută, „überschwenglich“.⁵⁾

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Ed. politică, București, 1974, p. 929.

⁵⁾ V. I. Lenin — Opere complete, vol. 29, Ed. politică, București, 1966, p. 98.

⁶⁾ F. Engels — F. Engels către Danielson, în K. Marx-F. Engels, Scrieri despre „Capitalul“, Editura de stat pentru literatură politică, București, 1953, p. 346.

Fără îndoială, **cauza transformării idealului în material** nu este cunoașterea științifică, știința ca atare; această cauză se află în realitatea economico-socială, în contradicțiile practicii: știința, cunoașterea și anticiparea viitorului nu se identifică nici cu procesul de transformare a idealului în realitate; acest proces este tot practică, **acțiune socială.** Aceasta însă, nu diminuează cituși de puțin rolul științei, al cercetării și cunoașterii științifice fără de care nu este posibilă orientarea conștientă, rațională, a activității economice în concordanță cu acțiunea legilor obiective, deci folosirea acestor legi în cunoștință de cauză. Perfecționarea funcționării mecanismului economic, dezvoltarea accelerată, multilaterală, echilibrată și accelerată a complexului economic național.

Cu ajutorul unei adînci și cuprinzătoare studieri a realității economice actuale din țara noastră, a modului de conducere și organizare a vieții economico-sociale și de soluționare a contradicțiilor ei interne, a cerințelor obiective prezente și viitoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a demonstrat neajunsurile unor metode de planificare și ale unor indicatori folosiți în această activitate, neconcordanța dintre cadrul organizatoric democratic dezvoltat al autoconducerii muncitorești și mecanismul economic devenit prea centralizat și rigid, contradicția dintre rolul și funcțiile întreprinderii, pe de o parte, și pîrghiile de perfecționare a mecanismului economic, a autogestiei economico-financiare și a autoconducerii muncitorești, a construit în **formă ideală, a proiectat în esență, un nou mecanism economic.**

Măsurile privind perfecționarea mecanismului economic pun pregnant în lumină că Partidul Comunist Român a înțeles în profunzimea sa legătura dialectică ce există între practică și teorie, unitatea și deosebirea dintre ele, acordînd atenția cuvenită atît teoriei cît și practicii.

Așa cum ne atestă experiența, cum ne arată istoria, ignorarea legăturii dintre teorie și practică, subaprecierea sau supraaprecierea celor doi termeni ai relației au urmări negative pentru evoluția economico-socială. În istorie au existat situații cînd teoria științifică, știința era subapreciată, considerîndu-se că **practica** prin ea însăși, dezvoltă cunoașterea științifică, este **știință nouă.** Pentru exemplificare am reaminti că în gîndirea socialistă o perioadă de timp s-a crezut și s-a susținut că legea economică fundamentală a socialismului este **dictatura proletariatului**, că statul socialist este **atoputernic** și că el poate crea sau transforma legitățile dezvoltării sociale. Așa cum avea să se demonstreze mai tîrziu, o asemenea concepție era neștiințifică din punct de vedere teoretic și păgubitoare din punct de vedere practic, generînd subiectivism și arbitrarie în materie de politică și evoluție economică. Realitatea a confirmat justetea ideii lui F. Engels potrivit căreia „toate guvernele, pînă și cele mai absolutiste sînt, **en dernier lieu, doar executorii necesităților economice** care decurg din situația țării respective. Ele își pot îndeplini în mod diferit această misiune bine, prost sau acceptabil, ele pot accelera sau încetini dezvoltarea economică și consecințele ei politice și juridice, dar, în cele din urmă tot trebuie să i se conformeze“.⁶⁾

În afară de aceasta, nu este greu de înțeles că în asemenea situații teoria este sortită să rămînă în ansamblul său în urma politicii și a practicii economice, reducîndu-se în principal la **justificarea sau comentarea** unor măsuri economice, sau, în sfîrșit, la simpla **descriere a politicii și practicii economice.**

Istoria atestă că experiența practică, oricît de bogată ar fi ea, nu duce automat, prin sine însăși, la îmbogățirea teoriei științifice; pentru aceasta ea — practica — trebuie cercetată, analizată, sintetizată. Tocmai așa procedea Partidul Comunist Român pentru care **teoria** trebuie să fie o reflectare veridică a lumii existente, a celei **necesare și posibile** și care se inspiră din știință, din cercetarea științifică a realității atunci cînd adoptă măsuri de perfecționare a acesteia.

În același timp, Programul și politica partidului nostru, scrierile tovarășului Nicolae Ceaușescu, reliefează că statului major al societății noastre îi este **străină** și concepția care rupe și separă teoria de practică, reducerea teoriei la cunoașterea „în sine“, la o cunoaștere de dragul cunoașterii, viziune care ignoră sau contestă adevărul că **misiunea finală a științei sociale este transformarea înnoitoare a societății, progresul producției materiale, ridicarea bunăstării și civilizației.**

O asemenea viziune nu poate duce decât la **dogmatism** în gîndire, la ruperea și îndepărtarea de viața reală în politică, la mecanicism, voluntarism și subiectivism, la încetinirea dezvoltării și disproporții în practica economică. Ne aduce desigur aminte despre acea perioadă în care, în ciuda evidenței, se nega existența producției de mărfuri și a acțiunii legii valorii în economia socialistă.

prof. dr. Aurel NEGUCIOIU
Cluj-Napoca

DIONISIE POP MARȚIAN — patriot revoluționar de la 1848, unul dintre primii noștri economiști. Viața lui s-a caracterizat printr-un militantism energic dedicat cauzei progresului multilateral al țării, ideal cărui îi este subordonată întreaga sa gândire și activitate „Motivul stăruințelor mele — afirma în 1859 — este un principiu, cărui mi-am propus a jertfi viața și acest principiu este: **emanciparea economică a națiunii**”. Animat de acest crez, Marțian a elaborat o operă densă, puternic ancorată în realitățile concret-istorice, operă care-l consacra ca unul din întemeietorii de școală economică în țara noastră. Ea conține numeroase teze și idei care se încadrează în valoroasele tradiții din gândirea noastră economică și a căror valabilitate a fost și continuă să fie confirmată, și pe un plan mai larg decât cel al țării noastre, de către dezvoltarea istorică. Aceasta pentru că izvorul principal al tezelor și ideilor economice exprimate de Marțian l-au constituit relațiile concret-istorice, „împrejurările locale”, cum se exprima el. Cunoașterea și aprofundarea studiului realităților constituie, după părerea lui Marțian, o condiție esențială pentru dezvoltarea teoriei economice. Pentru că, sublinia el, „economia politică nu este un teren încheiat, ci o știință ce crește în toate dimensiunile, fiindcă trebuințele poporului, prefăcându-se pe zi ce merge, dau scrutoarelor noi implicări și rezultate”. Semnalarea necesității studierii atribute a realităților concret-istorice nu se reduce însă la o simplă recomandare, ci ea este însoțită, concretizată, de exemplul personal al lui Marțian, ca cercetător, redactor și publicist.

Examinând cu atenție economia românească de atunci, el constată cu amărăciune înapoierea ei: „fabricile de mină-făptură n-avem ca să putem concura măcar cu cele mai ordinare articole ce ne vin d-afară în îndestularea mulțimei populației”. „Agricultura noastră este în primitivitatea tradiționalei”. Totodată, Marțian constată slaba dezvoltare a comerțului, lipsa unor căi de comunicație corespunzătoare cit și a unor instituții economice moderne. De aceea, el conchide că „în privința economică sîntem în pruncia cea mai fragedă”. Înlăturarea acestei situații constituie o preocupare permanent prezentă în scrierile lui Marțian. Din întreaga lui operă se degajează o concepție clară despre necesitatea dezvoltării armonioase a „forțelor productive” ale țării, precum și

Emanciparea economică a națiunii în gândirea lui D.P. Marțian

la luării celor mai potrivite măsuri pentru a impulsiona „cimpul cel vast al economiei naționale”, în care fiecare ramură a acesteia să-și ocupe locul ce i se cuvine.

Dezvoltarea economică și obținerea independenței economice sînt considerate de Marțian drept cheazășia asigurării independenței naționale pe plan politic, a păstrării și afirmării ființei naționale a poporului român. Astfel el subliniază că „**atîrnarea economică a unui popor de la altul atrage după sine și atîrnarea politică**”. Totodată, dezvoltarea economică constituie o condiție esențială pentru înaintarea neclintită a țării pe calea progresului, pentru transformarea ei rapidă într-o țară modernă. Economiei noastre trebuia să i se imprime, după părerea lui Marțian, o asemenea dezvoltare, încît să ajungem „pe calea cea mai scurtă, care e cea mai dreaptă, la înălțimea lor (a țărilor avansate — n.n.) și a duce cu noi la aceea înălțime tot ce este original sau tradițional în noi, adică a ne putea asemăna cu cei înaintați fără a ne pierde individualitatea națională...”. Pe o asemenea cale considera el posibilă realizarea deplină a aportului poporului nostru la progresul omenirii. Un alt argument adus de Marțian în sprijinul dezvoltării unei economii naționale puternice rezidă în înșeși cerințele diviziunii internaționale a muncii. Marțian subliniază existența unor legături economice ce se statomicesc în mod inevitabil între popoare, ca și preocuparea ce trebuie să existe pentru dezvoltarea economiei proprii, în așa fel încît fiecare țară să-și aducă contribuția activă la organizarea și dezvoltarea acestor legături.

În optica lui Marțian, economia puternic dezvoltată constituie baza sigură nu numai a progresului material, ci și a celui cultural al țării. Numai o „abundență materială (bunuri productive)”, arată el, poate asigura crearea unei „abundențe... de cele spirituale”. Există deci o înțelegere clară a rolului hotărîtor al factorului eco-

nomic în progresul general al societății cit și a strînse interdependențe dintre diversele laturi ale vieții sociale. Marțian arăta că „în economia socială o cauză este efectul altei cauze și toate să condiționează una pe alta în cercuit, chiar ca viața în corpul omenesc”.

Această viziune are în vedere diversele ramuri ale economiei naționale, care trebuie să se dezvolte ca un tot unitar și multilateral. În cadrul acestei dezvoltări în concepția lui D.P. Marțian — locul și rolul principal trebuie să revină industriei — imperativ susținut de el cu consecvență și cu argumente temeinice, clare și de necontestat. Combătînd cu fermitate tezele cu privire la „exclusivismul agricol al țării”, el arată că o asemenea stare are consecințe deosebit de grave. „În ziua de astăzi care este a solidarității intereselor internaționale, subliniază gânditorul amintit, existența unui popor sterp în industrie este precară”. Înțelegînd pericolul dependenței față de țările dezvoltate economic și sesizînd intențiile capitalului străin de a pătrunde în economia noastră, Marțian arată că, în lipsa industriei proprii, „**de vom scăpa de dependența politică, ni se gătește alta — economică**”.

Marțian consideră că dezvoltarea industriei proprii va asigura înlăturarea pierderilor pe care țara le înregistrează în comerțul exterior și deci relații comerciale echitabile cu străinătatea. Totodată, prin obținerea unei valori „mai potentate” ea va contribui la creșterea substanțială a produsului social. Ca umare a dezvoltării industriei aceiași efect îl vor avea creșterea ocupării brațelor de muncă și a numărului lucrătorilor productivi, precum și valorificarea mai înaltă a resurselor naturale ale țării. Se menționează că „mașinile prin productivitate și puterea lor” duc la „ieftinirea mijloacelor de viață”, la ușurarea efortului omului în lucrările cu volum mare de muncă, la suplinirea brațelor de muncă acolo unde acestea nu sînt suficiente, precum și la alte „efecte binefăcătoare” ca, de pildă, accelerarea transmiterii ideilor, generalizarea civilizației.

Dezvoltarea industriei este necesară și în vederea propășirii altor ramuri ale economiei naționale, a agriculturii în primul rînd, deoarece, arată Marțian, industria proprie reprezintă o piață sigură pentru produsele agriculturii și pune la dispoziția acesteia și a altor ramuri mijloacele tehnice necesare dezvoltării lor. Marțian formulează cu claritate și ideea că dez-

Editorii Politice — „Idei contemporane” le oferă cititorului, s-a îmbogățit prin publicarea volumului „Legea entropiei și procesul economic”, sinteză a gândirii savantului american de origine română N. Georgescu-Roegen. Specialiștii în economie și în aceeași măsură, toți cei preocupați să urmărească ampla dezvoltare teoretică referitoare la problemele majore ce confruntă sistemul economic mondial, au astfel prilejul să realizeze un contact nemijlocit cu opera unui prețuit și original cercetător, adversar declarat al dogmatismului în știință.

Prin structura sa, volumul permite familiarizarea cu ideile de bază ale lui N. Georgescu-Roegen

urmărirea îndeaproape a raționamentelor, a demersului său științific. Autorul pornește de la aprecierea faptului că deficiența majoră a economiștilor occidentali formați la școala neoclasicismului o constituie structurarea teoriei lor economice pe raționamente specifice fizicii mecanice, fapt ce a condus la o anumită viziune liniară asupra proceselor economice. Neajunsurile unui asemenea mod de gândire, amplificate totodată de creditul deplin și necondiționat acordat matematicii ca instrument de cunoaștere în economie, se manifestă atît în teorie cit și în practica economică. Or, probleme vitale ale dezvoltării cum sînt resursele naturale, protecția me-

diului, afirmarea, în ultimă instanță a sensului constant evolutiv al societății umane pot fi înțelese și explicate adecvat — apreciază autorul — prin apelul la legea entropiei care ar constitui „baza economiei vieții la toate nivelurile”.

Operă reprezentativă, de ample deschideri, „Legea entropiei și procesul economic” oferă specialiștilor numeroase prilejuri de reflecție epistemologică iar cercetării noi direcții de dezvoltare.

Eficiența socio-economică a tehnicii noi

● L. Gatovski, membru corespicient al Academiei de științe a U.R.S.S., propune, în articolul

FIȘE

IDEI
CONTEMPORANE

LEGEA
ENTROPIEI
ȘI PROCESUL
ECONOMIC

N. GEORGESCU-ROEEN

voltarea industriei fiecărei țări asigură creșterea securității ei economice, lărgirea și întărirea, pe multiple planuri, a legăturilor între popoare și întărirea respectului lor reciproc. Astfel, el scria că „este necontestabil că de când a luat zborul producția prin mașine, invențiile, științele deșteaptă în popoare dorul de siguranță, crescând schimbul produselor, ideilor și a stimei într-o popoare”¹⁾.

Exprimându-și cu tărie convingerile sale, Marțian dădea dovadă de un pronunțat simț al realității; el înțelegea greutatea care stătea în calea dezvoltării industriei noastre, dar acestea, după părerea lui, nu erau de netrecut, ci prin efort susținut și printr-o politică economică judicioasă puteau fi depășite. O asemenea politică trebuie să asigure utilizarea corespunzătoare a resurselor de care dispune România. Privită în ansamblu, opera lui conturează propuneri pentru o largă configurație industrială a țării.

Marțian subliniază că preocupările pentru edificarea unei economii puternice trebuie să fie sistematice și să vizeze un scop bine determinat. De aceea, în viziunea lui, politica economică, întemeiată pe cunoașterea legilor obiective, a realităților concret-istorice, îndeplinește un rol deosebit în înfăptuirea propășirii economice a țării. „Vreți să aveți o economie prosperă, dați de faceți o politică bună”, se adresa el în 1862 cercurilor conducătoare ale țării. O asemenea politică trebuie să se bazeze pe teza fundamentală, frecvent afirmată și apărută de Marțian, potrivit căreia depășirea mai rapidă a stării de înapoiere economică a țării nu poate fi asigurată prin intermediul jocului liber al forțelor economice, ci numai prin conceperea și întreprinderea unor măsuri coerente care să impulsioneze toate componentele economiei naționale și în primul rând industria. De aceea, el preconizează o politică economică activă, menită să apere industria națională de concurența industriei străine mai dezvoltate; aceasta „este o necesitate pentru toate statele unde presează a se îngriji de înflorirea manufacturii și fabricatelor interne”.

Determinând, de pe pozițiile burgheziei industriale, cadrul și durata intervenției directe a statului în economie, dezideratul lui Marțian, răspundea desigur intereselor ei de clasă dar și unor cerințe obiective ale economiei noastre naționale din acea vreme. Totodată, argumentele

invocate de Marțian în sprijinul acestui deziderat, ca și apelul său repetat de a spori eforturile în vederea mobilizării capitalurilor interne pentru a crea întreprinderi industriale erau îndreptate și împotriva pătrunderii covârșitoare a capitalului străin în economia noastră, Marțian înțelegând nu numai pericolul pe care aceasta îl prezenta, ci și rolul hotărâtor al acumulării interne. Marțian cere cu stăruință mobilizarea și utilizarea judicioasă a resurselor bănești proprii existente, folosirii lor cu grijă, cu economie, subliniază necesitatea reducerii cheltuielilor neproductive la minimum necesar și a folosirii mijloacelor existente în scopuri utile și productive.

Un rol deosebit în propulsarea dezvoltării industriale revine, după părerea lui Marțian, învățământului. De aceea, el subliniază încă din 1860 necesitatea organizării unui învățământ de specialitate corespunzător, a unor școli profesionale, a unei școli politehnice – privită de el ca o adevărată „universitate a industriilor” –, precum și a unei „Academii comerciale”. Același scop îi serveau, în concepția lui, și organizarea unor expoziții anuale ale producției agricole și industriale, precum și participarea la expozițiile internaționale.

Desigur, promovarea de către Marțian a imperativului dezvoltării industriale nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune conlucrarea care trebuie să existe între toate ramurile economiei naționale, și, în primul rând, între cele două ramuri importante – industria și agricultura care trebuie neîntârziat modernizată. Realizarea unei agriculturi moderne este condiționată, în concepția lui Marțian, înainte de toate, de desființarea relațiilor de producție feudale, a relației nedrepte „întră dispunătorul de pământ și întră cultivatorul lui”. Aceste raporturi feudale implică, după părerea lui, existența „clasei sterile” – marii proprietari funciari care consumă fără să producă ei înșiși, ca și situația grea a țăranimii, care, „de-abia are condiția existenței sale”, fapte ce au condus la înapoierea agriculturii. „Chestiunea împrietării țăranilor – sublinia în 1862 Marțian – este chestiunea fundamentală a întăririi naționale”. Totodată, subliniează că „reforma ce va schimba fața economică a țării este legea rurală” vădește înțelegerea de către Marțian a consecințelor favorabile pe care rezolvarea problemei agrare le va avea asupra tuturor sectoarelor economiei naționale.

Și pe plan tehnico-economic Marțian se preocupă pentru edificarea unei agriculturi cu un grad înalt de dezvoltare. Referirile lui la necesitatea introducerii „lucrului mecanic” cu care să se „execute arătura, brăzdatul, semănatul și secerișul”, a „reînnoirii instrumentelor... lucrătoare”, referirile la introducerea unor „săminte de soiuri recunoscute de cele mai bune și mai priitoare felului pământului nostru”, la necesitatea studierii atente a structurii solului și a îmbunătățirii calității acestuia, la diversificarea producției agricole și înfăptuirea unor cauze ce duceau la secetă (printre care exploatarea nerațională a pădurilor din munți și prădarea și stîrpierea celor de câmp), la necesitatea înființării „unei ferme model”, a dezvoltării învățământului agricol, a înființării chiar a unor asociații agricole și a intervenției directe a guvernului pentru a rezolva unele probleme ale progresului agriculturii etc. – atestă înțelegerea de către Marțian a locului și rolului acesteia în economia națională, a căilor pe care se poate realiza o agricultură intensivă.

Concomitent, Marțian preconizează dezvoltarea altor ramuri și domenii importante, a transporturilor, comerțului, creditului, finanțelor și învățământului, care în gândirea sa apar ca principalele sectoare ale economiei naționale.

Rolul deosebit al învățământului public pentru dezvoltarea de ansamblu a economiei este subliniat astfel de către Marțian: „Dintră toate cheltuielile ce face statul, cea mai reproductivă este aceea ce să destină pentru instrucția publică”²⁾. Din cele arătate rezultă că Marțian – cum sublinia cu dreptate Al. D. Xenopol – a gândit „un întreg program de regenerare economică...”.

Tezele și ideile înaintate ale economistului, prinzând viață pe un plan și un cadru social superior, al dezvoltării socialiste a României, dau operii sale o lumină nouă, prin confirmarea practică a unor convingeri izvorite din adîncă dragoste pentru propășirea patriei sale, căreia și-a dedicat întreaga sa viață.

dr. Dumitru MUREȘAN
dr. Mircea ROZOREA

¹⁾ D. P. Marțian, opere economice. Ed. șt., Buc., 1961, p. 459.

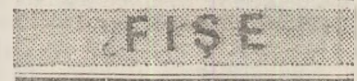
²⁾ Idem, p. 186.

Sotialno-ekonomiceskaia effektivnost noi tehniki (Eficiența socio-economică a tehnicii noi), apărut în VOPROSI EKONOMIKI nr. 2/1979, ca opțiunea pentru o tehnică nouă, care urmează să intre în producție, să se facă nu numai pe baza calculării efectului ei pur economic, ci și a consecințelor ei sociale și ecologice. Indicatorii respectivi – referitori la îmbunătățirea condițiilor de muncă și a conținutului muncii, la ocrotirea și ameliorarea mediului înconjurător – ar trebui să se reflecte încă în cercetările aplicative, în cerințele tehnice de proiectare, în toate stadiile lucrărilor de proiectare, de construcție și experimentare, în con-

dițiile tehnice, modelele experimentale, în calitate de parametri în practica expertizelor, atestării și standardizării tehnice. Printre economiști a căpătat o anumită răspundere, în sfera progresului tehnico-științific, spune L. G., teza „prejudiciului preîntîmpinat”. Conform acestei concepții, efectul economic al introducerii tehnicii noi ar trebui însumat cu efectul economic al lichidării sau reducerii consecințelor negative ale progresului tehnic. Autorul combate acest punct de vedere, considerînd că rezultatele pozitive ale înlăturării consecințelor negative trebuie să fie calculate încă din stadiul proiectării în cheltuielile ce s-au făcut pentru tehnica nouă.

Mașinismul nu reduce locurile de muncă

● Profesorii André Fourçans și Jean-Claude Taronjean combat în articolul Le machinisme et la productivité contre l'emploi? (Mașinismul și productivitatea împotriva ocupării brațelor de muncă?), apărut în LE MONDE (17. IV. 1979), concepția că mașinismul și automatizarea, ducînd la creșterea productivității muncii, determină o creștere a șomajului. Această impresie, alirmă autorii, nu este decît rezultatul unei viziuni „fotografice” statice a fenomenelor care, în esența lor, sînt dinamice. În realitate, creșterile de productivitate în anumite subsectoare industriale nu nu-

mai că pot fi depășite de o creștere superioară a propriei lor producții, dar induc de regulă dezvoltarea în alte subsectoare sau ramuri – de pildă în producția de bunuri de echipament. Dar ceea ce a asigurat în perioada postbelică creșterea ocupării forței de muncă și ar asigura, după autori, în continuare, în condițiile actuale, reducerea șomajului, ar fi întim legat de dezvoltarea nebanuită a serviciilor, printre care un loc important îl ocupă serviciile industriale, îndeosebi cele legate de informatizare.

Pentru a răspunde scrisorilor de solicitare primite de la cititori, începem publicarea a 3 consultații în sprijinul celor ce susțin convorbirile de atestare ce au loc în organizațiile de partid de la orașe cu prilejul închiderii ciclului de 3 ani al învățămîntului politico-ideologic de partid.

Reducerea consumurilor materiale și energetice — factor de bază al dezvoltării economico-sociale

DEZVOLTAREA economico-socială a țării angajează un volum tot mai mare de resurse materiale, umane și financiare, utilizarea lor rațională constituind o condiție esențială în asigurarea ritmurilor susținute de creștere a produsului social și venitului național. Așa cum se subliniază în Programul partidului, una din direcțiile de bază în care trebuie acționat în vederea realizării unei economii moderne o reprezintă creșterea continuă a eficienței economice, reducerea cheltuielilor materiale și a consumului de energie, folosirea cât mai eficientă a mijloacelor materiale și a forței de muncă. Această orientare dobîndește noi și majore semnificații în contextul sarcinilor puse de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 cu privire la accentuarea laturilor calitative ale activității economice, împlinirea exigențelor de randament și economicitate cerute de înscrierea României pînă în 1985 în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie, ținîndu-se, deopotrivă, seama de criza de materii prime și energie de pe plan mondial.

Continuarea procesului de industrializare a țării și ridicarea nivelului de dezvoltare economico-socială măresc cererea de materii prime și materiale, precum și de resurse energetice, necesare creșterii susținute și diversificării producției sociale — evident această cerere impunîndu-se și ea calculată cu o mare rigurozitate. Or, cu toate eforturile mari care se fac în ce privește dezvoltarea mai accentuată a bazei proprii de materii prime și materiale, orientare de seamă a politicii economice a partidului, la unele materii prime și resurse energetice, importurile vor înregistra încă creșteri mari, reducîndu-se gradul de acoperire din producția proprie. Așa cum s-a arătat și la Conferința cadrelor de conducere din economie, producția românească de petrol, de exemplu, este mai mică decît importul. La minereu de fier în 1977 producția internă era de 2,4 milioane tone, iar importul s-a ridicat la 12,4 milioane tone etc. Ca urmare, ținîndu-se seama, totodată, de evoluțiile care au loc pe piața mondială a materiilor prime și resurselor energetice, de creștere în continuare a prețurilor lor, se impune mai mult ca oricînd intensificarea eforturilor, găsirea celor mai bune căi, mijloace și soluții atît pe planul creativ cît și pe planul acțiunii practice concrete, pentru economisirea resurselor energetice și a materiilor prime. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința Națională a partidului: „Trebuie să acordăm toată atenția reducerii mai accentuate a cheltuielilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale... Întreaga activitate economică să se desfășoare sub imperativul obținerii pentru fiecare leu cheltuit, a urui volum cît mai mare de producție-marfă și a unor beneficii sporite — singura sursă de creștere a avuției naționale, de ridicare a nivelului de trai al poporului“.

Programul suplimentar adoptat de Conferința Națională prevede ca față de 1975, nivelul cheltuielilor totale la 1000 lei producție-marfă în industria republicană să se reducă cu 9,5 la sută, față de 8,6 la sută cît prevede planul cincinal, iar cheltuielile materiale cu 6,1 la sută (față de 5,2 la sută prevederi în planul cincinal). Pe această cale, economiile prevăzute inițial urmează să sporească cu 22 miliarde lei, din care în industria republicană cu 16,4 miliarde lei. Prin reducerea consumurilor specifice pentru producție-exploatare se prevede obținerea unor însemnate economii la coals de furnal, feroaliaje, laminate finite pline din oțel, țevi și alte materiale metalice, metale neferoase, acid sulfuric, cauciuc natural, produse sodice, cherestea, hîrtie și cartoane, bumbac, lînă, piei, a unor însemnate economii de energie. Prin prevederile sale, planul național unic pe 1979 accentuează necesitatea reducerii costurilor de producție, cu deosebire a cheltuielilor materiale. Comparativ cu planul pe 1978, volumul economiilor ce urmează a fi realizate din reducerea cheltuielilor de producție, se ridică la 10 miliarde lei, contribuția hotărîtoare revenind industriei.

În vederea realizării tuturor acestor prevederi, pornindu-se de la propuneri concrete ale oamenilor muncii, organele de conducere colectivă din ministere, centrale și întreprinderi, cu participarea directă a cadrelor de cercetare, proiectare și învățămînt, au avut sarcina să stabilească măsurile tehnico-organizatorice pentru reducerea consumurilor specifice pe fiecare

produs în parte, pentru sporirea coeficientului de utilizare a materiilor prime, modernizarea și înnoirea produselor, promovarea și extinderea tehnologiilor avansate. Înfăptuirii acestor măsuri trebuie, deci, să li se acorde toată atenția. **Recomandare:** analiza modului cum se realizează aceste măsuri în întreprinderi, secții etc., poate constitui obiectul convorbirilor recapitulative).

Trebuie avut în vedere un fapt: cheltuielile materiale, reprezentate prin cea parte a costurilor de producție care concretizează consumurile de materii prime, materiale, combustibil, energie și alte materiale, precum și amortizarea fondurilor fixe, ocupă o pondere mare, în aproape toate ramurile economiei naționale. Astfel, ponderea lor în produsul social era în 1977 de 59,0 la sută; în industrie ea se ridică la 61,9 la sută, în construcții la 67,6 la sută, în agricultură 52 la sută, în transporturi și telecomunicații la 43,2 la sută. În 1977, în costul efectiv al producției ponderea cheltuielilor materiale reprezintă 78,7 la sută în industria republicană, peste 81 la sută în industria energiei electrice, 75 la sută în construcțiile de mașini, aproape 80 la sută în confecții și peste 88 la sută în industria alimentară. Este, de asemenea, o realitate faptul că în țara noastră, ponderea cheltuielilor materiale, precum și consumurile energetice și de materii prime sînt sensibil mai mari în comparație cu alte țări și mai ales cu cele dezvoltate (vezi tabelul). În același timp în structura balanței energetice consumul de hidrocarburi în procesele de ardere are încă o pondere mare. Astfel, ponderea consumului de gaze naturale, de păcură și motorină pentru producerea de energie termoelectrică, deși s-a redus față de cincinalele anterioare, era de 1977 de 66,5 la sută, numai gazele naturale reprezentînd 54,6 la sută. În metalurgie, construcții de mașini, în chimie și în alte ramuri ale economiei naționale consumurile de materii prime sînt încă mari.

✓ Din toate acestea rezultă că reducerea cheltuielilor materiale, diminuarea consumurilor specifice reprezintă problema centrală a scăderii costurilor de producție, rezultatele pozitive obținute în acest domeniu avînd o mare însemnătate economico-socială: 1) reducerea cheltuielilor materiale pe fiecare produs și în fiecare întreprindere dă posibilitatea obținerii unor însemnate economii materiale atrase cu efecte salutare în procesul dezvoltării; în mod direct pentru întreprinderi aceasta se concretizează în creșterea producției nete și a beneficiilor. 2) La scara economiei naționale, cu cît cheltuielile materiale au o pondere mai mică în produsul social, cu atît este mai mare venitul național — la un produs social dat. Ca urmare, ținîndu-se seama de posibilitățile create pentru acoperirea materială a creșterii producției, sporesc posibilitățile de satisfacere, mai deplină a necesităților de consum ale populației și de creștere

Consumul de energie pe locuitor și consumul specific de energie pe un dolar produs național brut — 1975 —

	Consum de energie kg echivalent cărbune	P.N.B. în prețuri curente	Consum specific de energie — kg echivalent cărbune pe un dolar P.N.B.
România	3003	1210	3,140
Austria	3700	5070	0,729
Belgia	5584	6580	0,848
Marea Britanie	5265	3860	1,369
Canada	9880	7270	1,357
Danemarca	5268	6950	0,757
Elveția	3642	8760	0,415
Cehoslovacia	7151	3570	2,003
Franța	3944	6070	0,649
R.D.G.	6835	4160	1,643
R.F.G.	5945	6720	0,785
Italia	3012	2910	1,035
S.U.A.	10999	7200	1,527
Suedia	6178	8490	0,727
Japonia	3622	4090	0,787

Sursa: Calculat după World Development Report, 1978, pag. 77 și World Bank Atlas, 1978.

a fondului de dezvoltare. De exemplu calculele arată că, reducerea cu 10% a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social echivalează la nivelul anului 1980 cu un spor de venit național de 13—14 miliarde lei ; 3) Economii de materii prime, materiale, combustibil, energie etc., dau posibilitatea să se realizeze o creștere suplimentară a producției de bunuri materiale fără investiții suplimentare ; 4) În măsura în care realizează reducerea consumurilor la materiile prime sau la energia provenite din import are loc și economisirea de resurse valutare.

În aceste condiții documentele de partid pun în centrul politicii de reducere a costurilor de producție reducerea cheltuielilor materiale, pe seama acestui factor urmînd să se obțină aproape două treimi din reducerea planificată a costurilor de producție. Astfel, Conferința Națională a stabilit ca în perioada 1981—1985 ponderea cheltuielilor materiale în produsul social, să se reducă de la 59 la sută la 53—54 la sută, astfel că la o creștere a produsului social de 45—50 la sută să se realizeze un spor al venitului național de 51—58 la sută.

Trebuie spus că potrivit proiectării prevederilor de dezvoltare pe acest an, reducerea cheltuielilor materiale în fiecare unitate economică se înscrie ca o condiție de bază a asigurării echilibrului material al planului național de dezvoltare economică socială a țării pe 1979 ; nivelele sale se întemeiază pe balanțe materiale echilibrate, care au luat în calcul reducerile substanțiale ale consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie, precum creșterea gradului de recuperare și valorificare, a materialelor secundare. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură, din martie a.c. „Este necesar să se aibă în vedere că aprovizionarea s-a dimensionat și s-a stabilit în raport cu necesitățile, cu normele tehnice, cu cerințele realizării producției în diferite domenii. Orice încălcare, orice depășire a normelor tehnice, duc la consumuri sporite, înscamnă diminuarea mijloacelor de aprovizionare ; orice nerealizare într-un sector sau altul, a producției materiale, creează de asemenea greutăți în funcționarea corespunzătoare a întreprinderilor”.

CĂLE REDUCERII CHELTUIELILOR MATERIALE, ale economisirii materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei sînt multiple și pătrund toate fazele procesului de producție și reproducție, începînd cu activitatea de cercetare-proiectare și de aprovizionare tehnico-materială, continuînd cu producerea valorilor de întrebuintare, cu finisarea ambalarea și expedierea acestora către beneficiari. Rezolvarea problemelor de fond ale economisirii resurselor materiale presupune însă, înainte de toate dezvoltarea unei ample activități de cercetare, menită să contribuie nemijlocit la modernizarea proceselor de producție și a tehnologiilor de fabricație. „Calea reducerii consumurilor materiale, sublinia secretarul general al partidului la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea „23 August” din Capitală, trebuie să fie realizarea de noi produse, de noi tehnologii, perfecționare, care evită reburările și fabricarea de piese cu un grad mare de adaosuri — care necesită și un grad mare de prelucrare”. Ținînd seama de caracteristicile situației economice internaționale, de profundele implicații, actuale și mai ales de perspectivă, ale crizei energetice și de materii prime, conducerea partidului a inițiat recent o serie de măsuri al căror obiectiv final vizează însăși îmbunătățirea radicală a structurii industriei noastre, orientarea hotărîră a eforturilor spre dezvoltarea ramurilor și sectoarelor mici consumatoare de energie.

Promovarea largă a progresului tehnico-științific asigură ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor — prin încorporarea unei cantități mai mari de muncă complexă, de înaltă calificare și inteligență tehnică, în aceeași unitate de materie primă. În acest cadru o însemnătate deosebită o are economisirea metalului, sarcini deosebite revînd industriei construcțiilor de mașini, care în acest an va realiza 2700 produse noi sau reproiectate — a căror pondere va reprezenta 55% din volumul produselor noi realizate în cursul actualului cîincinal de această ramură — economia de metal scontată fiind de circa 65 000 tone.

Introducerea și extinderea tehnologiilor moderne de fabricație, care permit diminuarea adaosurilor de prelucrare și a resturilor de materiale, reducerea consumurilor energetice și în general a costurilor de producție, reprezintă o direcție de bază în acțiunea de reducere a cheltuielilor materiale. Astfel, în construcțiile de mașini un accent deosebit se pune pe turnarea și matrișarea de precizie, ambușarea pieselor grele, extrudarea la cald și la rece, pe debitarea centralizată. În industria metalurgică introducerea și extinderea procedurilor de turnare continuă a oțelului lichid conduce la diminuarea investițiilor prin eliminarea cheltuielilor aferente hanelor și utilajelor de turnare, a laminoarelor degrositoare și a cuptoarelor adînci etc., și micșorarea consumurilor specifice de oțel cu circa 100 kg/t și de combustibil convențional cu 60 kg/t. În industria

chimică, costul fenolului obținut (la Ploiești) prin procedeul via-cumen reprezintă circa 40% din cel al fenolului obținut prin topirea alcaînă (la Combinatul din Făgăraș) etc.

O altă cale importantă de reducere a cheltuielilor materiale o constituie normarea științifică și reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie, diminuarea volumului de resturi materiale ce rezultă în procesele tehnologice, eliminarea reburărilor și a oricăror forme de risipă. Pornind de la faptul că la unele produse și întreprinderi, indicii de utilizare a materiilor prime și materialelor sînt încă reduși, numai 65—68% din cantitățile introduse în fabricație regăsindu-se în produsele finite ale ramurilor prelucrătoare, s-a elaborat un ansamblu de măsuri ce privesc reducerea mai accentuată a consumurilor materiale în toate ramurile productive, reexaminarea de către fiecare întreprindere a produselor la care se realizează consumuri ridicate în comparație cu nivelurile realizate pe plan mondial.

În planul național unic au fost stabilite norme cu fundamentare științifică care acoperă peste 90% din consumuri în principalele ramuri industriale. Normele de consum stabilite pe plan central constituie, desigur, limite maxime, care pot fi îmbunătățite și detaliate în fiecare întreprindere. Pentru prevenirea depășirii acestor norme este necesar ca fiecare întreprindere să asigure urmărirea operativă a consumurilor pe fiecare secție și să analizeze operativ realizarea normelor.

În crearea condițiilor pentru reducerea cheltuielilor materiale un rol important îl joacă, de asemenea, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, a sistemului de depozitare și gospodărire a materiilor prime, a combustibilului etc. precum și ridicarea calității materiilor prime și a materialelor.

Posibilități importante de lărgire a bazei de materii prime și reducerea cheltuielilor materiale, creează reciclarea unor resturi de materiale, recuperarea mai largă a resurselor secundare. Ținînd seama de faptul că gradul de valorificare a acestora în producția industrială este încă insuficient, la Conferința Națională a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că în etapa actuală „se cere schimbarea radicală concepția cu privire la materialele secundare și la deșeurile, acestea trebuind să acopere în măsură însemnată, uneori în proporție de 30—40%, necesarul de materii prime și materiale al economiei naționale”. Eficiența folosirii posibilităților existente în acest domeniu este ridicată. Se poate porni de la faptul că ponderea fierului vechi în producția de oțel reprezintă la noi 42%, în timp ce în Anglia ea este de 52%, în S.U.A. de 53% iar în Italia de 63%. În producția de hîrtie ponderea deșeurilor de hîrtie și cartoane este în România de 21% față de 60% în R.F.G., 40% în Franța și 43% în Anglia.

Pentru sublinierea însemnătății posibilităților pe care le creează utilizarea resurselor secundare trebuie notat că : prin creșterea cu un procent a volumului de materiale secundare și de resturi materiale prelucrate s-ar obține anual, la nivelul economiei naționale, materii prime suplimentare în valoare de circa 150 milioane lei ; 1000 tone maculatură colectată și valorificată pentru fabricarea hîrtiei salvează de la tăiere 17 ha de pădure de rășinoase ; prin utilizarea deșeurilor textile existente în stocurile colectate, s-ar obține o serie de produse ale industriei ușoare în valoare de circa 40 milioane lei.

În ce privește economisirea resurselor energetice se au în vedere : 1) schimbări în balanța energetică a țării prin creșterea, peste prevederile inițiale, a ponderii cărbunilor în producția de energie electrică și intensificarea programului construcției de centrale hidroelectrice ; intensificarea preocupărilor pentru utilizarea unor resurse alternative de energie (energie nucleară, solară, apele termale etc.) ; 2) orientarea eforturilor spre dezvoltarea ramurilor și sectoarelor cu un consum mai mic de energie ; 3) promovarea unei politici riguroase de economisire a resurselor energetice prin adoptarea unor tehnologii și tehnici moderne care permit consumuri energetice reduse ; reducerea ponderii produselor energointensive, a tehnologiilor care conduc la randamente scăzute de transformare energetică. 4) intensificarea preocupărilor și cercetărilor pentru recuperarea și valorificarea resurselor energetice secundare.

Un rol important în reducerea cheltuielilor materiale îl are perfecționarea sistemului de evidență și urmărire a costurilor de producție, prin extinderea normării științifice, pe fiecare reper, semifabricat și produs. De aceea, în cadrul actualului mecanism economico-financiar conducerea de partid și de stat a hotărît promovarea unei noi concepții în domeniul evidenței și anume a sistemului costurilor normate care permite ca în cadrul bugetelor de venituri și cheltuieli întocmite pe fabrici, secții și ateliere să se introducă limite maxime de costuri, să se instituie un sistem ierarhizat de răspundere, începînd cu locurile de muncă pentru respectarea normelor de consum.

Prin aceste măsuri se creează condiții optime pentru înlăturarea operativă a fenomenelor de risipă, reducerea intensă a costurilor.

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

Producția minieră — la nivelul sarcinilor

(Urmare din pag. 2)

bleme mai importante prezintă complexele de susținere mecanizată a abatajelor pentru front mediu și lung, combinele de înaintare în steril, excavatoarele cu rotor port-cupe, autobasculantele de 100 tone, tractoarele grele de 360 CP, aparatele pentru vulcanizarea benzilor de cauciuc de la transportoarele de mare capacitate din carierele de lignit și altele.

Dat fiind volumul important de producție care nu se realizează din această cauză, apare necesar ca întreprinderile constructoare de mașini furnizoare (Întreprinderea de mașini grele București — pentru mori autogene, Întreprinderea mecanică Mirșa — autobasculante de 50 tone, „Unio“ Satu-Mare — transportoare cu racleți, Întreprinderea de utilaj minier Petroșani — agregate hidraulice pentru susținerea mecanizată ș.a.) să se mobilizeze mai amplu pentru respectarea la termen a obligațiilor care le revin din contracte, pentru recuperarea restanțelor în livrarea acestor utilaje tehnologice.

● O influență negativă asupra producției de cărbune a avut-o și nerealizarea indicilor de utilizare a excavatoarelor cu rotor aflate în

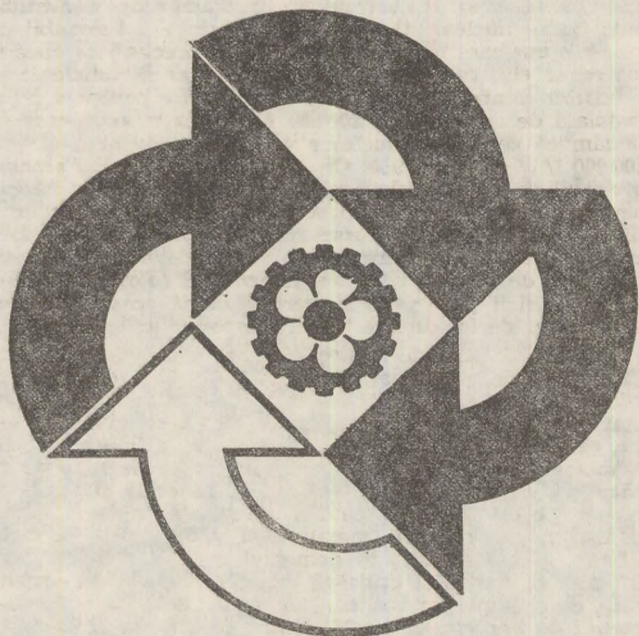
dotare. Astfel, indicele de utilizare la aceste utilaje de mare productivitate s-a ridicat pe trimestrul I 1979 numai la 50% față de 75% cit era planificat. Cauzele rezidă, în primul rând, în defecțiunile mecanice și energetice care au condus la întreruperi pentru reparații accidentale ce au reprezentat 20,6% din timpul disponibil de lucru. La acestea se adaugă întreruperile pentru vulcanizarea benzilor de la transportoare care s-au rupt în această perioadă (circa 10% din timpul disponibil de lucru). **Întreprinderile producătoare („1 Mai“-Ploiești și „Unio“-Satu Mare, Combinatul de articole tehnice din cauciuc — Pitești și altele), trebuie să dea dovadă de mai multă consecvență în realizarea unor produse ale căror caracteristici tehnice și funcționale să respecte prevederile din contracte. Unitățile miniere beneficiare, la rîndul lor, vor trebui să se preocupe mult mai intens de utilizarea și întreținerea mai corectă a utilajelor în exploatare.**

Pentru înlăturarea tuturor acestor neajunsuri și încadrarea în prevederile planului pe acest an se desfășoară multiple acțiuni. Este vorba în principal de :

— conjugarea acțiunilor de cercetare, proiectare și execuție ale unităților de specialitate din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei în vederea realizării la termen a prevederilor din programul de mecanizare ;

— accelerarea ritmului lucrărilor de deschidere și pregătire a unor noi fronturi de lucru în carierele de lignit. Pentru aceasta este necesar ca furnizorii de utilaje din cadrul M.I.C.M. și M.M.P.G. să livreze la termenele stabilite utilajele și instalațiile contractate pentru acest an și pe cele restante de anul trecut ;

— recrutarea și asigurarea forței de muncă, îndeosebi pentru fronturile productive din subteran și în exploatarea suprafață. Se acționează operativ în direcția recalificării și policalificării personalului din activitățile auxiliare și dirijării celui devenit disponibil la locurile de muncă direct productive. În paralel, se intensifică realizarea programului de construcții de locuințe, cămine, unități social-culturale, de creare a unor condiții mai bune de viață și de muncă pentru stabilitatea tuturor cadrelor care lucrează în industria minieră.

**AL 35-LEA
TÎRG INTERNAȚIONAL
PLOVDIV, BULGARIA
3 — 10 septembrie 1979**

PUBLICOM

Pe o suprafață de 165 000 mp vor fi expuse cele mai noi realizări în domeniul științei și tehnicii

Expoziția internațională specializată
„Mașini de ridicat și transport uzinal“

6—12 iunie 1979, Plovdiv
pe teritoriul Tîrgului Internațional

Expoziția internațională specializată
„Articole sportiv-turistice, pentru camping, accesoriile de vînătoare și pescuit, jucării, articole tehnice și științifice create de tineri“.

1—8 noiembrie 1979, Plovdiv
pe teritoriul Tîrgului Internațional

Informații detaliate obțineți la :

— Direcția Tîrgului Internațional Plovdiv, bd. Gh. Dimitrov, 37, telef. : 5-31-90 ; 5-31-45 ; 5-31-46 ; 5-27-22 ; 5-31-77 ;

Telegrame : Panaira Plovdiv ; telex : 044 432 Partet BG.

— Camera Bulgară de Comerț și Industrie — bd. Al. Stamboliiski, 11-a, telef. : 87-26-31 ; telegrame : Torgpalata — Sofia ; telex 22 374

Reprezentanțele comerciale ale R.P.B.
în străinătate.

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

„Pornind de la necesitatea ca țările rămase în urmă să primească un sprijin material mai substanțial și concret în eforturile lor de depășire a decalajelor economico-sociale, propunem constituirea cât mai grabnică a Fondului comun de dezvoltare convenit, și care urmează să se alcătuiască prin participarea țărilor industrializate, precum și prin economiile realizate pe baza reducerii cheltuielilor militare“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Mesajul adresat celei de-a V-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare de la Manila)

DEZARMAREA, SURSĂ A ACCELERĂRII DEZVOLTĂRII ÎN VEDEREA REDUCERII DECALAJELOR

CURSA ÎNARMĂRIILOR a căpătat și capătă proporții fără precedent, în prezent continuând acumularea de armament convențional și competiția pentru perfecționarea și creșterea forței distructive a armamentelor nucleare. Această situație creează grave prejudicii și primejdii pentru securitatea și pacea omenirii constituind, în același timp, un obstacol major în calea stabilirii unor relații internaționale noi, a unei noi ordini economice în lume bazată pe echitate și justiție, a eradicării subdezvoltării. „Ținând seama de amploarea pe care o cunoștea astăzi cheltuielile militare și de risipa de resurse pe care o determină producerea a noi și noi mijloace de distrugere, de pericolele pe care sporirea arsenalului militar le generează la adresa păcii și securității popoarelor, trebuie făcut totul pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rând la dezarmarea nucleară. Marile cuceriri ale științei, ale cunoașterii umane trebuie puse nu în slujba distrugerii, ci în întregime în slujba progresului, a libertății, bunăstării și păcii popoarelor, în slujba întregii omeniri“¹⁾.

Uriașe resurse deturnate de la destinația lor firească

INTR-ADEVĂR, chiar și o sumară trecere în revistă a ceea ce înseamnă pentru omenire cursa înarmărilor relevă uriașele resurse deturnate pe această cale de la destinația lor firească: dezvoltarea, progresul și bunăstarea popoarelor. În intervalul anilor 1956—1977 cheltuielile militare mondiale acumulate s-au ridicat la 5 000 miliarde dolari²⁾, aproximativ echivalentul produsului mondial din anul 1977. Numai în acest din urmă an, cheltuielile sînt estimate la 400 miliarde dolari, sumă echivalentă cu produsul național brut cumulat a 65 de țări din America Latină, Asia și Africa sau de 15 ori valoarea ajutorul oficial primit de țările în curs de dezvoltare. Dacă se ia în considerare faptul că în aceeași anii ritmul de creștere a cheltuielilor militare mondiale a fost de 4—4,5% anual și că în condițiile menținerii lui la același plafon pînă la sfîrșitul secolului în anul 2000 aceste cheltuieli ar atinge valoarea produsului mondial realizat în anul 1970, avem imaginea unei priorități aberante în tot acest interval de timp³⁾.

În arsenalele militare ale țărilor nucleare se găseau, în 1978, în total 4 125 rachete balistice de diverse tipuri; în dotarea celor 22 milioane de militari se află 35 000 avioane de luptă, 124 000 tancuri, 12 400 nave de război, 12 500 focoase nucleare. Numai Europei îi revin aproximativ 44,3% din cheltuielile militare mondiale, aici fiind concentrate cele mai multe forțe — aproape 11 milioane de oameni sub arme (din care un milion pe teritoriul străine), aproximativ 61 000 de tancuri, 15 000 de avioane, peste 11 000 de încărcături nucleare tactice. În Europa sînt depozitate armamente care ar putea ucide pe fiecare locuitor al continentului de... 250 000 de ori! Iată de ce România consideră că cea mai gravă amenințare la adresa securității mondiale o constituie tocmai situația militară existentă în Europa, unde s-au acumulat imense cantități de armament și s-au

concentrat mari efective militare, dotate cu cele mai perfecționate mijloace de distrugere în masă.

În același timp trebuie subliniat că prin cursa înarmărilor se irosesc mari cantități de resurse, multe dintre ele epuizabile sau foarte rare. În anul 1970, o serie de resurse materiale se întrebunțau pentru scopuri militare în următoarele proporții din consumul mondial: bauxită — 14%; cupru — 13,7%; plumb — 11,3%; zinc — 11%; nichel — 9,7%; molișten — 9,3%; cositor — 8,6%; crom — 7,6%; fier — 7,5%; petrol — 4,8%⁴⁾, această pondere menținîndu-se în linii mari aceeași în perioada care a urmat.

Consecințele cursei înarmărilor în ce privește irosirea resurselor naturale pot fi ilustrate și prin situația din domeniul combustibilului nuclear. Deși totalul materialului fisibil din arsenalele nucleare nu este cunoscut, se apreciază că dacă dezarmarea ar elibera 2 000 de tone, acestea ar fi suficiente pentru a furniza combustibil inițial și de înlocuire pentru o capacitate instalată de aproximativ 100 000 MW. Pentru comparație, menționăm că centralele nucleare vor avea o capacitate totală de 200 000 MW în anul 1980. Cu atît mai mult, ținînd seama și de pericolul pe care armele nucleare îl prezintă pentru însăși existența omenirii, România apreciază că un loc prioritar în discuțiile privind încetarea cursei înarmărilor trebuie să îl ocupe crearea condițiilor pentru trecerea la dezarmarea nucleară: înfăptuirea de măsuri pe calea interzicerii folosirii armelor nucleare, opririi producției și perfecționării acestora, negocierea unui acord de interzicere totală a armelor atomice.

În ceea ce privește irosirea resurselor umane în scopuri militare, trebuie menționat că aproximativ 25% din omenia de știință ai lumii sînt legați într-un fel sau altul de domeniul militar⁵⁾, fapt care prejudiciază grav sectoarele civile de producție, cercetarea pusă în slujba progresului și educația. Știința și tehnologia sînt domeniile cu cea mai mare deviație de resurse către scopuri militare⁶⁾. Dezarmarea generală și totală ar elibera și pe cei 20 000 de oameni de știință, ingineri, matematicieni, fizicieni, chimiști, metalurgisti și tehnicieni de înaltă calificare care lucrează în domeniul militar nuclear, al căror transfer în domeniul utilizării energiei nucleare în scopuri pașnice, de exemplu, ar constitui un factor de progres în acest domeniu de importanță vitală pentru rezolvarea problemei energetice în viitor.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la marea adunare populară consacrată zilei de 1 Mai, Șcințea din 1 mai 1979.

²⁾ World Armaments and Disarmament, SIPRI Yearbook 1978, p. 142—143.

³⁾ World Armaments and Disarmament in the Nuclear Age, Stockholm, SIPRI, 1977, p. 11—12.

⁴⁾ Les conséquences économiques et sociales de la course aux armements et des dépenses militaires. Rapport du Secrétaire général, New York, Nations Unies, 1972 p. 149.

⁵⁾ Economic and Social Consequences of the Armaments Race and Its Extremely Harmful Effects on World Peace and Security, Report of the Secretary-General, New York, United Nations, 1977.

⁶⁾ Ibidem.

Majorarea în continuare, irațională, a bugetelor militare ale statelor înseamnă, astfel, a ridica noi obstacole în calea dezvoltării forțelor de producție din toate țările, a satisfacerii aspirațiilor de bunăstare și progres ale tuturor popoarelor, a soluționării multiplelor probleme cu care este confruntată omenirea și în primul rând a gravelor decalaje care o caracterizează.

Dezarmarea — factor de atenuare a decalajelor economice

DETURNAREA DE FONDURI către cheltuielile militare generează cele mai puține locuri de muncă, favorizează fenomenele inflaționiste, provoacă dezechilibre în balanțele de plăți, cursa înarmărilor fiind astfel de natură să agraveze fenomenele economice cu care se confruntă astăzi omenirea, mai ales pe fondul crizei energetice și al penuriei de materii prime de mare însemnătate. Se poate afirma că nu există țară, inclusiv din rindul celor industrializate, care să nu sufere de pe urma goanei înarmărilor. Dar cele care au cel mai mult de suferit din această cauză și ar avea cel mai mult de câștigat prin dezarmare sînt, fără îndoială, țările în curs de dezvoltare, care trebuie să facă față unor probleme economice dintre cele dificile.

Cu atît mai mult cu cît proliferarea cursei înarmărilor este însoțită de apariția unor noi forme de dependență care decurge atît din efectele „asistenței militare străine“ cît și din schimbările intervenite în ducerea războiului convențional modern. În acest context trebuie menționate tratatele sau acordurile de „securitate“ asimetrice, concretizate în livrări de arme și asistență militară. În războiul modern principalii cumpărători ai acestor arme devin astfel strîns legați de furnizorii lor, apărînd un nou tip de dependență — față de furnizorii de arme.

Continuarea cursei înarmărilor pe plan mondial antrenează tot mai mult în această goană și țările în curs de dezvoltare, ceea ce constituie un important obstacol în calea progresului lor economic. În anul 1977, țările în curs de dezvoltare au cheltuit pentru înarmare în total 38,671 miliarde dolari, sau 14,2% din totalul cheltuielilor militare mondiale, față de numai 4,6% în anul 1960. De asemenea, efortul relativ pentru înarmare al țărilor în curs de dezvoltare față de produsul național brut, a continuat să crească sensibil în toți acești ani. Se confirmă astfel pe deplin aprecierea făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu în legătură cu aceste probleme: „Viața internațională demonstrează că folosirea forței, a „ajutorului militar“ de către unele state nu sînt de natură să contribuie la soluționarea problemelor care preocupă astăzi omenirea. Dimpotrivă, aceasta împovărează economia țărilor respective, le determină să aloce din venitul național o parte însemnată pentru scopuri militare. Este de înțeles că aceasta nu ajută la promovarea politicii progresiste în țările respective, ci, dimpotrivă, pune în pericol independența națională, progresul economico-social și bunăstarea acestor popoare, generînd, totodată, noi conflicte ce periclitează pacea și securitatea internațională“ 7).

Este, totodată, firesc să se facă o legătură între faptul că accelerarea cursei înarmărilor de plan mondial duce la diminuarea ajutorului acordat de țările dezvoltate celor rămase în urmă, fapt concretizat în reducerea asistenței oficiale pentru dezvoltare în actualul deceniu de la 0,48 la 0,31 la sută din produsul intern brut al donatorilor. De asemenea, transferul de tehnologie este frînat sub motive „strategice“, limitîndu-se accesul țărilor rămase în urmă la cuceririle de vîrf ale științei și tehnicii.

Se poate afirma, astfel, că intensificarea cursei înarmărilor constituie unul din principalii factori ai menținerii și adîncirii decalajelor, cu implicații asupra tuturor statelor lumii. Una din căile importante pentru sprijinirea procesului de lichidare a subdezvoltării o constituie convertirea, chiar și parțială, a cheltuielilor militare în favoarea dezvoltării țărilor rămase în urmă. România conține dezarmarea generală în contextul unor măsuri ample care să ducă la edificarea unei noi ordini economice internaționale, în acest spirit înscriindu-se propunerile țării noastre privind constituirea cît mai grabnică a Fondului comun de dezvoltare, administrat de O.N.U. și format prin participarea statelor industrializate precum și prin economiile realizate pe baza reducerii cheltuielilor militare.

În concepția țării noastre, exprimată în mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu actualei Conferințe U.N.C.T.A.D. — mesaj primit cu deosebit interes și care a trezit un larg ecou internațional, fiind difuzat ca document oficial al reuniunii — toate statele sînt chemate să-și reducă cheltuielile militare cu 10—15 la sută, jumătate din economiile realizate fiind destinate

7) Nicolae Ceaușescu. Expunere la Sedința activului central de partid și de stat. Ed. politică, 3 august 1978, p. 8.

8) World Armaments and Disarmament in the Nuclear Age, op. cit., p. 36.

sprijinirii țărilor rămase în urmă. Se impune ca acest fond să se afle în primul rînd la dispoziția acelor țări cu un venit național anual pe locuitor de 500—600 dolari, urmînd a fi utilizat pentru dezvoltarea industriei, agriculturii, transporturilor și a altor ramuri ale economiei naționale. România subliniază necesitatea ca aceste ajutoare să fie îndreptate cu prioritate către țările care aloacă cel puțin 20% din venitul național pentru propria lor dezvoltare, constituind totodată pentru aceste țări un îndemn de a nu se lăsa antrenate în cursa înarmărilor, de a nu cheltui pentru înarmare mai mult de 4—5% din venitul lor național — desigur în condițiile unor garanții ferme de securitate și neagresiune pe plan internațional, de respectare a independenței și suveranității lor.

Prin aceste propuneri, România — ea însăși țară în curs de dezvoltare — își aduce o contribuție reală la identificarea căilor către renunțarea la forță și la amenințarea cu forța în relațiile internaționale, intensificarea eforturilor spre propășirea economică și socială a tuturor statelor lumii.

Escaladarea înarmărilor — pericol la adresa securității internaționale

ESCALADAREA continuă a cursei înarmărilor în perioada postbelică nu a făcut altceva decît să primejduiască tot mai mult securitatea internațională în asemenea măsură încît acumularea actuală de armament nuclear ar putea distruge omenirea de mai multe ori și în numai cîteva ore, numărul focoarelor nucleare acumulate în prezent depășind cu mult numărul de obiective pe care le-ar putea inventa pînă și cel mai exaltat strateg 8). Întemeierea securității internaționale pe așa numitul „echilibru al terorii“ este unul din factorii cei mai importanți care determină competiția la care asistăm în prezent în domeniul înarmărilor, sporirea continuă a arsenalelor militare, creează o atmosferă de nesiguranță, de neîncredere și suspiciune în relațiile dintre state.

Nu se poate, desigur, vorbi de asigurarea unei păci durabile în lume fără a se avea în vedere și dizolvarea blocurilor militare care își au originea în perioada războiului rece și a căror prezență anacronică constituie o permanentă sursă de încordare, un pericol la adresa păcii.

Este, desigur, firească, preocuparea statelor pentru asigurarea propriei lor securități, a independenței și suveranității naționale. Dar respectarea acestor drepturi sacre ale popoarelor nu se poate baza pe așa-zisul „echilibru strategic“, pe competiția acerbă la care s-a ajuns în acumularea mijloacelor de distrugere. Așa cum sublinia în decembrie 1978 Apelul Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România către parlamentele și guvernele tuturor statelor, către toate popoarele lumii, „Cursa înarmărilor apasă greu umerii tuturor popoarelor, înveninează atmosfera politică mondială, poartă în sine germeii rușii echilibrului militar și acutizării contradicțiilor internaționale. Iată de ce este de importanță vitală ca echilibrul necesar păcii și securității tuturor statelor să nu se mai asigure prin escaladarea cursei înarmărilor, sporirea cheltuielilor militare și acumularea de noi stocuri de arme, ci prin reducerea efectivelor militare și armamentelor, prin diminuarea treptată a bugetelor militare, pe calea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare“.

În ceea ce privește situația primejdioasă creată pe continentul nostru, România militează activ pentru normalizarea relațiilor în Europa și înfăptuirea în viață ca un tot unitar a documentelor semnate la Helsinki, pentru crearea unui sistem traic de securitate care să ofere tuturor popoarelor europene garanția că se află la adăpost de orice agresiune, de orice amestec în treburile lor interne. De asemenea, țara noastră acordă o mare însemnătate pregătirii temeinice a viitoareii reuniuni de la Madrid, considerînd că trebuie acționat mai intens pentru dezvoltarea unei largi și neîngrădite colaborări economice, științifice și culturale între toate statele și îndeosebi pentru trecerea la măsuri ferme de dezangajare militară, fără de care nu poate fi concepută o pace reală, durabilă, nici în Europa și nici în lume. România insistă asupra faptului că numai cu simple declarații de bune intenții nu se va putea realiza dezarmarea, nu se vor putea asigura pacea și securitatea popoarelor, impunîndu-se trecerea hotărîtă la acțiuni concrete și eficiente de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară. În acest context, țara noastră apreciază importanța înțelegerilor la care s-a ajuns în cadrul SALT-2 și își exprimă speranța că ele ar putea constitui un stimulente pentru abordarea cît mai eficace a problemelor de fond ale dezarmării, fiind de natură să aibă o influență pozitivă asupra destinderii în Europa și pe plan mondial.

Nicolae MORARU
Emilian STANCU

SPANIA: REALIZĂRI ȘI OPTIUNI ÎN POLITICA ECONOMICĂ

PACTUL de la Moncloa, încheiat în octombrie 1977 între guvern și partidele politice, a reprezentat primul program economic al Spaniei democratice, rezultatele fiind considerate începutul restabilirii echilibrului economic al țării. Inflația a fost redusă de la 24,5% în 1977 la 19,7% în 1978, iar balanța plăților curente, care s-a soldat în 1977 cu un deficit de 2,5 miliarde dolari, s-a încheiat în 1978 cu un excedent de 1 miliard dolari, o contribuție semnificativă având intrările de devize din turism, care s-au ridicat la 5,3 miliarde dolari.

Intențiile guvernului în ce privește politica economică pentru anul 1979 au, printre obiectivele centrale, creșterea productivității, scăderea costurilor de producție și introducerea progresului tehnic în scopul sporirii competitivității produselor spaniole, inclusiv în confruntarea cu Piața comună. Se preconizează crearea de noi locuri de muncă, în acest scop propunându-se o creștere economică de 4—4,5%, în special prin realizarea unui masiv program de investiții publice. De asemenea, se speră că rata inflației să coboare la 13—14%.

Spania este considerată astăzi a 10-a putere industrială a lumii, cu toate că unii indicatori o clasifică încă în rândul țărilor în curs de dezvoltare. Produsul intern brut (P.I.B.) pe locuitor s-a ridicat în 1976 la 2 990 dolari. Dar ceea ce caracterizează dezvoltarea Spaniei este ritmul ridicat în care a progresat industria — peste 7% ritm mediu anual de creștere în ultimii șapte ani — superior celui înregistrat în alte țări capitaliste, chiar dintre cele mai dezvoltate.

Spania este cunoscută pe plan mondial pentru construcțiile sale navale, figurând în 1977 printre primii 3 constructori din lume, cu o producție de nave (terminate și livrate în anul respectiv) de 1 807 303 trb. Dată fiind însă situația dificilă în care se află pe plan mondial industria navală, recent a fost elaborat un proiect de restructurare a acestei ramuri industriale prevăzându-se concentrarea și modernizarea șantierelor navale.

O expansiune deosebită cunoaște industria constructoare de mașini, dinamica producției înregistrând în ultimii ani un ritm mediu anual de 15,7%; se remarcă, de asemenea, producția de autovehicule (locul 10 în lume în producția de autoturisme), echipamentul pentru producția, transportul și distribuția energiei electrice și echipamentul electronic pentru telecomunicații. Siderurgia spaniolă, care produce circa 11 milioane tone oțel în prezent, dispune de o înzestrare tehnică ce permite o înaltă productivitate, exportându-se aproximativ 1/3 din producție, în special oțeluri speciale. Și în acest do-

meniu criza ultimilor ani a impus diminuarea capacităților productive și modificarea politicii de investiții, fără a se exclude și o posibilă naționalizare a întreprinderilor mari. O ramură industrială care ia amploare în prezent este industria chimică și în primul rând sectorul produselor de bază (materii prime pentru producția maselor plastice, îngrășămintelor, fibrelor sintetice, medicamentelor), ca strategie de dezvoltare preconizându-se concentrarea întreprinderilor și crearea de tehnologii proprii. Dependența de tehnologia străină până în deceniul al 7-lea, Spania a devenit astăzi exportatoare de tehnologie, în domenii cum sînt ingineria navală, industrială, turismul, urbanismul și altele.

Energetica este de asemenea una din principalele preocupări ale statului spaniol. Planul Energetic Național elaborat pentru perioada 1975—1985 și revizuit în 1978 prevede o restructurare a surselor energetice în scopul reducerii dependenței de exterior, care se ridică în prezent la 75% din energia consumată. Potrivit planului, în 1987 sursele energetice vor avea următoarea structură: energia nucleară — 14,8% (2,2% în 1977); cărbune — 16,2% (15,1%); gaze naturale — 5,3% (1,9%); hidroenergie — 9,4% (14,5%); petrol — 54,3% (66,3%).

O problemă importantă a dezvoltării industriei spaniole o constituie acoperirea necesarului de materii prime, în condițiile în care importul constituie 90% la țitei și 100% la aluminiu, nichel, crom, fosfați, titan și mangan.

Dezvoltarea industriei a determinat și ritmul ridicat în care s-a dezvoltat comerțul său exterior și procentul însemnat (23%) pe care acesta îl are în P.I.B. Greutatea specifică a Spaniei în comerțul mondial se ridică la 1,76% pentru importuri și 1,04% pentru exporturi, o parte însemnată din valoarea totală a importului revenind achizițiilor de țitei, mărfurilor agroalimentare și produselor chimice. La export, o pondere ridicată o dețin produsele chimice, siderurgice, produsele agroalimentare și altele.

Comerțul cu țările socialiste cunoaște o dezvoltare continuă, volumul valoric al schimburilor reciproce majorându-se de circa 2,5 ori în ultimii cinci ani.

În ceea ce privește relațiile economice cu țara noastră, dezvoltarea schimburilor reciproce de mărfuri, deși de dată relativ recentă, s-a concretizat în 1977 într-o valoare de aproximativ 60 milioane dolari. În structura livrărilor românești crește ponderea tractoarelor, fibrelor sintetice, produselor chimice și a produselor industriei electrice. România cumpără din Spania în

special produse siderurgice (laminat și oțeluri speciale) și feroaliaje.

În ultimii doi ani au fost semnate o serie de acorduri și au avut loc importante întâlniri cu caracter economic menite să accelereze atât dezvoltarea relațiilor economice bilaterale cât și cooperarea pe terțe piețe. În 1977 a fost semnat la București acordul pe termen lung, 1977—1985, privind schimburile comerciale și cooperarea economică, industrială și tehnologică, prin care cele două părți și-au acordat clauza națiunii celei mai favorizate și a fost constituită comisia mixtă româno-spaniolă. În același an, la Madrid, a fost semnată convenția de colaborare și cooperare științifică și tehnică în domeniul agriculturii, cu valabilitate nelimitată. În 1978 a fost constituită prima societate mixtă româno-spaniolă, parteneri fiind întreprinderile românești de comerț exterior Chimimportexport și Danubiana și grupul de firme spaniole Corporacion Industrial Catalana. Obiectul societății, care a primit denumirea de Carochem (Catalana-Romanian Chemicals) și are sediul la Barcelona, este comercializarea de produse chimice și petrochimice atât în cele două țări cât și în afara lor.

Tot în 1978, în cursul convorbirilor ce au avut loc la București cu ocazia vizitei delegației parlamentare spaniole, ca și cu ocazia vizitei președintelui Băncii externe a Spaniei, au fost examinate noi căi și mijloace concrete de impulsare a cooperării economice bilaterale și pe terțe piețe, în domenii de interes reciproc (transport maritim, societăți mixte de producție și comercializare și altele), de sporire și diversificare a schimburilor comerciale. S-au multiplicat în același timp contactele pe tărîm politic, cultural și tehnico-științific. Se poate aprecia că dezvoltarea colaborării româno-spaniole pe baza principiilor independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, prezintă și o certă semnificație internațională, contribuind la stimularea cursului spre destindere în Europa.

Opinia publică din țara noastră își exprimă convingerea că apropiata vizită de stat pe care președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, o va face în Regatul Spaniei la invitația regelui Juan Carlos I și a reginei Sofia va determina o dezvoltare și mai puternică a raporturilor de colaborare dintre țările noastre, în folosul reciproc, al cauzei păcii și concilierii rodnice pe continentul european și în întreaga lume.

Rodica GHEORGHIA
Institutul de Economie Mondială

Revitalizarea transportului feroviar

ANUL 1979 este caracterizat prin creșterea eforturilor investiționale precum și prin tendința de utilizare, din ce în ce mai largă, a traficului rapid de mărfuri în țările occidentale — această este concluzia unei recente anchete realizată de publicația britanică de specialitate „International Railway Journal”. Astfel, în afară de S.U.A. și țările socialiste, se prevede o majorare cu 18% a investițiilor care vor totaliza 12 miliarde lire sterline. În Statele Unite, aceste cheltuieli vor crește, se pare, cu 25% urmând să atingă 2,5 mrd. \$, fiind destinate în special modernizării actualei rețele de căi fe-

rate și achiziționării de locomotive și vagoane de marfă. În continuare, cele mai ridicate investiții se pare că vor fi înregistrate în Franța (800 mil. \$), Brazilia (552 mil. \$) și altele. Se așteaptă ca achizițiile de material rulant să ajungă în S.U.A. la 85 mii vagoane și 2 400 locomotive, iar pentru restul țărilor occidentale — la 35 mii vagoane și 1 200 locomotive, în total.

Printre primele orașe care vor face cheltuieli pentru realizarea de noi sisteme feroviare în zonele adiacente sunt enumerate Rio de Janeiro (152 mil.), Hong Kong (156 mil.) și Caracas (107 mil.), în timp ce, referitor la modernizarea actualilor rețele, principalii investitori vor fi cei din Boston — 235 mil., New York — 214 mil., Paris — 210 mil. lire sterline.

așteaptă ca lina australiană să fie cotate în acest an la prețuri majorate în medie cu 7% față de anul trecut.

Consumul mondial de petrol

UN STUDIU elaborat de Ministerul Energiei al Venezuelei afirmă că în 1979 consumul mondial zilnic de petrol se va ridica la 58 milioane barili, principalii consumatori fiind Statele Unite cu 35% din total, țările Europei occidentale — 32%, Japonia — 10%.

În ceea ce privește producția, principalii furnizori din țările membre ale O.P.E.C. vor participa cu 30 milioane barili pe zi, urmate de Uniunea Sovietică cu 10 milioane, diferența până la concurența consumului total urmând să fie acoperită din producția Mexicului precum și din exploatarea din Alaska și Marea Nordului.

Studiul citat apreciază că la nivelul anului 1990, în consumul total de energie petrolul va avea o pondere de 49%, cerea zilnică fiind evaluată la 78 milioane barili. Pentru perioada menționată se pare că vor avea loc modificări față de 1978, în ceea ce privește ponderea unora din principalii beneficiari în totalul consumului: S.U.A. — 31%, țările vest-europene — 20%, Japonia — 10%.

R. F. Germania: previziuni pentru 1979

INSTITUTELE de specialitate vest-germane sînt de acord în a prognoza pentru acest an un ritm de creștere de 4% pentru PNB, față de 3,5% în 1978, în condițiile în care în a doua jumătate a anului inflația va atinge o rată anuală de 4%. Creșterea prețurilor la bunurile de consum este apreciată la 3,5%, față de 2,8% anul trecut, în special datorită majorării prețurilor la materii prime, specialității considerînd că o eventuală reevaluare a monedei vest-germane nu ar fi în măsură să

stăvilească fenomenul inflaționist.

Și în acest an se va menține ridicată cererea de produse vest-germane, atît pe piața internă cît și din partea clienților externi, această apreciere bazîndu-se pe o creștere de 7-8% în investițiile pentru bunurile de echipament. Se speră ca numărul șomerilor să coboare la cifra de 900 000 față de un milion în cursul anului trecut.

În ceea ce privește comerțul exterior, se apreciază că vor crește importurile în condițiile în care și prețurile vor fi majorate — ceea ce va contribui la reducerea excedentului de 40 mrd. DM înregistrat în balanța comercială a R.F. Germania în 1978.

Prețuri la bumbac și lînă

CREȘTEREA prețurilor firelor sintetice — la unele tipuri pînă la 30-40% — datorită creșterii prețurilor la petrol, precum și limitarea producției în țările C.E.E. și Japonia tind să determine, potrivit specialiștilor occidentali, o atenție sporită acordată, începînd cu acest an, producției de bumbac și lînă.

Astfel, la sfîrșitul anului trecut, prețul bumbacului american fusese majorat pe piețele internaționale cu 25,8% față de 1977, atingînd

78,45 cenți pe livră, tendințe asemănătoare înregistrîndu-se și în cazul celorlalți principalii producători, în condițiile unei oferte depășite de cerere. Și la lînă, în sezonul 1978-1979 se pare că oferta va fi cu 5% mai redusă decît în sezonul anterior, în special ca urmare a diminuării rezervelor de lînă ale celui mai mare exportator — Australia. Astfel, la sfîrșitul anului 1978, în această țară prețul urcase cu 4,2% față de 1977, chiar în condițiile unei ușoare creșteri a producției. Dată fiind înviiorarea așteptată pentru 1979 la producția industriei textile, pe piețele occidentale se

Modificări în structura economiei ivoriene

PENTRU 1979 se așteaptă ca economia Coastei de Filde să înregistreze un ritm mediu anual de creștere de 2-3%, nivel mult sub cele atinse în ultimii ani — 12% în 1976, 8% în 1977 și 1978. Intrucît veniturile de pînă acum au provenit în cea mai mare parte din exporturi, limitate la cafea, cacao și lemn, începînd cu acest an specialiștii ivorieni au în vedere măsuri care — deși vor menține pentru 2-3 ani un ritm de creștere mai scăzut — vor determina modificări în structura economică a țării. Se preconizează, astfel, exploatarea potențialului

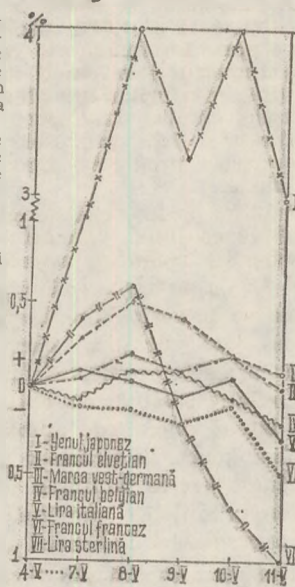
oferit de resursele de țifei off-shore, realizarea de investiții sporite în minerit și prelucrarea lemnului, creșterea producției agricole prin acordarea unei atenții sporite cerealelor și sectorului agro-industrial. Pe un plan mai larg, guvernul are în vedere măsuri și programe antiinflaționiste, întărirea politicii de credit, totul pentru ca, în cursul anilor 1979 și 1980 să se creeze condițiile revenirii la ritmurile de creștere obținute anterior.

Guvernul a mai decis reducerea sau renunțarea la unele proiecte de investiții în obiective de infrastructură, apreciate ca depășind actualele posibilități economice ale țării în condițiile împrumuturilor mari deja contractate pe piețele occidentale.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 7-11 V 1979 s-a caracterizat printr-o redresare parțială a dolarului S.U.A. pe piețele valutare. Factori externi, legați în primul rînd de situația celorlalte valute, au determinat evoluția dolarului pe piețele de schimb. Atenția operatorilor de devize a fost îndreptată în primul rînd asupra a două valute: yenul japonez și lira sterlină.

Yenul japonez, după o lungă și continuă perioadă de slăbire față de dolar, a înregistrat brusc o schimbare de trend, în special ca urmare a remarcilor oficiale nipone legate de faptul că „actualele nivele ale yenului sînt mai scăzute decît cele dorite”, fapt interpretat ca reprezentînd intenția autorităților centrale de a-și mări substanțial intervențiile pe piețele valutare și de a coopera mai strîns cu forurile din alte țări, în special cu cele din S.U.A., pentru stabilizarea cursului yenului. Ca atare, yenul s-a reprecizat față de dolar pînă la un nivel de 213,50 yen/1 dolar, față de închiderea săptămîinii trecute de 222 yen/1 dolar (reprecieră de 4%), terminînd intervalul analizat la 215,50 yen/1 dolar, respectiv cu 3% peste nivelul din 4 V 1979. Lira sterlină — după ce a evoluat într-un trend ușor descendent față de dolar (pînă la data de 8 V 1979, cînd cota la circa 2,0825 dolari/1 liră), a reacționat rapid, atît la publicarea indicelui prețului cu amănuntul (creștere cu 1,7% în aprilie a.c., față de 0,8% în martie a.c.), cît mai ales la zvonurile privind eventuala intrare a lirei în noul sistem valutar vest-european. Ca urmare, lira a fost supusă presiunilor „la baisse”, ter-

minînd săptămîna la circa 2,05 dolari/1 liră, cu 1% sub nivelul din 4 V de 2,07 dolari/1 liră. Francul francez, în opinia observatorilor destul de afectat de noua creștere a prețului țiteiului și al celorlalte materii prime importate de Franța, era cotate la sfîrșitul perioadei la 4,3875 franc/1 dolar, o deprecieră de 0,5% față de nivelul de referință de 4,3650 franc/1 dolar. Cotația de 848,50 lire/1 dolar de pe 11 V 1979 situează lira italiană la 0,3% sub nivelul din 4 V 1979, în timp ce francul belgian era tranzacționat la 30,35 franc/1 dolar, respectiv o deprecieră de 0,2% în comparație cu închiderea săptămîinii trecute. Francul elvețian (1,1715 franc/1 dolar, față de 1,172 franc/1 dolar) a înregistrat o ușoară reprecieră față de dolar (de 0,1%), iar marca vest-germană termină intervalul la un nivel foarte apropiat de cel anterior, respectiv la 1,8075 marci/1 dolar.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au cotate în jur de 11,25% la cele în euro-dolari, 6% la cele în euro-marci vest-germane și 2,375% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a evoluat pe o linie ușor ascendentă, al doilea fixing din ziua de 11 V 1979 de 251,50 dolari/uncie fiind cu 3,05 dolari/uncie peste cel corespunzător din 4 V 1979.

Paul DUMITRĂȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 7-11 V luîndu-se ca bază cursul din ziua de 4 V a.c.

Cehoslovacia: pe prim plan productivitatea muncii

PROBLEMELE ridicării productivității muncii în industrie constituie o problemă de deosebită actualitate în Cehoslovacia, mai ales în contextul stabilirii orientărilor fundamentale ale dezvoltării economiei naționale în cincinalul 1981—1985 și în perspectiva anului 1990. Importanța acestui factor sporește, ținându-se seama de faptul că previziunile indică o încetinire a creșterii efectivului populației apte de muncă; legat de aceasta, în industrie — de pildă — personalul ocupat urmează să se majoreze cu circa 69 mii de persoane în cincinalul următor, față de un spor de peste 98 mii de persoane în anii 1976—1980.

Pe de altă parte, sub influența progresului tehnico-științific se reduce treptat ponderea personalului ocupat direct în producție, în condițiile extinderii efectivului acestuia în munca de cercetare și proiectare, în serviciile de prestații sociale. Se apreciază, de exemplu, că în 1980 la fiecare mie de persoane ocupate în economia cehoslovacă 21,1 persoane vor lucra în domeniul cercetărilor științifice, iar în 1990 ponderea acestor cadre va spori la 24,6 la mie. De aceea, prin aplicarea unui complex de măsuri de stimulare a creșterii productivității muncii se urmărește ca în perioada 1981—1985 pe această cale să fie economisită munca a peste 600 mii de lucrători.

Produsele noi, mijloc important al expansiunii industriale

INTR-UN STUDIU publicat de revista americană **New Products and Processes** se arată că preocuparea pentru lansarea de noi produse pe piață reprezintă o garanție de viitor a rezistenței și expansiunii industriei unei țări.

Pe baza analizei făcute asupra repartiției pe țările de origină a 800 de inovații publicate de revistă (în perioada octombrie 1977—octombrie 1978) studiul evidențiază că acestea au provenit în proporție de 72,7% din S.U.A., de 7,9% din Anglia, de 6,6% din Japonia, de 2,5% din Norvegia, de 2,3% din Elveția, de 1,0% din R.F.G., de 1,0% din Canada, de 0,9% din Australia, de 0,9% din Suedia, de 0,8% din Israel, de 0,6% din Olanda, de 0,4% din Austria, de 0,4% din Franța etc.

Oricât de relative ar fi aceste aprecieri — relatează presa de specialitate din Franța — ele au provocat îngrijorare în rîndul analiștilor care se ocupă de perspectivele pieței și ale căilor de expansiune a industriei franceze. Studiul dus în Franța în acest domeniu au dus la concluzia că investițiile consacrate inovațiilor au suferit reduceri și s-a încercat lansarea a prea puține produse noi. Se arată, între altele, că întreprinderile franceze trebuie să e-laboreze mai multe studii de prospec-tare a evoluțiilor viitoare de pe piață, în sensul depistării unor noi necesități,

a unor noi tehnologii, a schimbărilor ce intervin pe planul concurenței.

„Telecomunicații pentru toți“

ÎNTR-UN 24 septembrie și 30 noiembrie a.c., va avea loc la Geneva, sub egida Uniunii internaționale de telecomunicații (U.I.T.), Conferința administrativă mondială pentru comunicații radio, cea mai importantă reuniune internațională în acest domeniu din ultimii 20 de ani. Această conferință guvernamentală are drept scop revizuirea, punerea de acord și aducerea la zi a reglementărilor internaționale — unele foarte voluminoase de altfel — privind serviciile de comunicații radio ale celor 154 țări membre ale U.I.T. Este vorba în special de reglementările referitoare la utilizarea spectrului de frecvențe, a orbitelor geostaționare, condițiile de exploatare a stațiilor radioelectrice etc. și de cele privind serviciile mobile aeronautice și maritime.

Prima conferință interguvernamentală menită să reglementeze pe plan internațional utilizarea undelor radioelectrice a avut loc în 1903 la Berlin, la mai puțin de doi ani de la prima transmisie peste Oceanul Atlantic a unui semnal radiotelegrafic (12 decembrie

1901). Prima convenție internațională în acest sens a fost semnată în 1906, sub egida U.I.T. Uniunea internațională de telecomunicații este actualmente instituția specializată a O.N.U. pentru tele-

Aviutul transporturilor aeriene este strins legat de progresul telecomunicațiilor

comunicațiile de toate genurile. U.I.T. a fost creată în 1865 în vederea reglementării internaționale a comunicațiilor telegrafice și ulterior și telefonice.

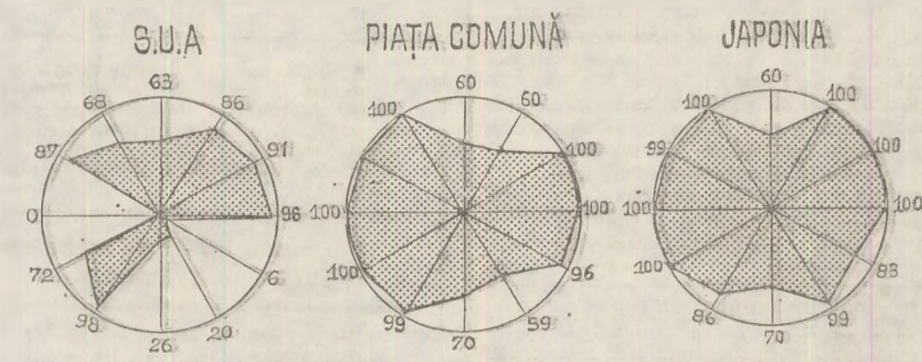
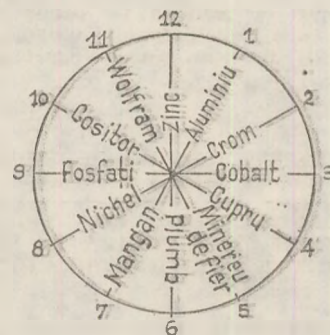
Ziua de 17 mai, aniversată în fiecare an ca **Ziua mondială a telecomunicațiilor**, amintește de semnarea în această zi a anului 1865, la Paris, a primei Convenții telegrafice internaționale. Tema din acest an a Zilei mondiale, „Telecomunicații pentru toți“, a fost aleasă pentru a sublinia caracterul indispensabil al telecomunicațiilor în societatea contemporană.

Roza... importurilor

ÎN GRAFICUL alăturat este înfățișat sugestiv gradul diferit de dependență a economiei principalelor țări capitaliste industrializate — S.U.A., țările Pieței comune vest-europene și Japonia — de importul unor materii prime de bază. Reiese că Japonia este, la cele 12 materii prime luate în considerație, în cel mai înalt grad tributară importurilor, suprafața hașurată tinzând să se apropie de limita cercurilor, Japonia își acoperă într-o anumită măsură din producția proprie necesarul intern de consum doar la cositor (40%), plumb (30%), cupru (17%) și mangan (14%), la celelalte materii prime cuprinse în nomenclatorul din grafic importurile fiind sau apropiindu-se de 100%.

În ceea ce privește S.U.A., proporția

importurilor este ridicată la mangan (98%), nichel (72%), zinc (87%), wolfram (68%), cositor (63%), aluminiu (86%), crom (91%), cobalt (96%). Țările Pieței comune prezintă o situație mult diferită: în afară de mercur, aluminiu, minereu de fier și cositor, la care proporția importurilor reprezintă 59—70%, la celelalte 8 categorii de materii prime amplitudinea acestora variază între 96 și 100%.

(După „Figyelő“)

Proporția importului unor materii prime importante în asigurarea necesităților S.U.A., Japoniei și țărilor Pieței comune (în %)

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 20 din 18 mai 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Producția minieră — la nivelul sarcinilor cantitative și calitative ale planului (Vasile Seripă) 1
- Tipizarea și specializarea producției (V. Boescu, L. Țintea) 3
- Consiliile agroindustriale în plin proces de afirmare a potențialului lor organizatoric și operațional (M. Savu) 5
- Expresie a antrenării tot mai largi a României în circuitul economic mondial (dr. Ion Stoian) 7
- Măsuri pentru stimularea creșterii producției unor bunuri de consum alimentar (N. Săndulescu) 8
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Bugetul de venituri și cheltuieli al unităților economice (Nicolae Săvoiu) 9

CONDUCERE • ORGANIZARE

- „R. E.” militează pentru generalizarea analizei valorii
  - Acțiune organizată, program coordonat de extindere a domeniilor de aplicare (Dan Condrea) 11
  - Conducerea prin costuri și analiza valorii (drd. Dumitru Oprean) 13

TEORII-IDEI

- Procesul circular activ. Economisirea energiei — criteriu fundamental în aprecierea creșterii eficienței economice (I) (dezbateri) 14
- Unitatea dintre teorie și practică — principiu al perfecționării mecanismului economic (I) (prof. dr. Aurel Neguciu I) 20
- Școli • curente • economiști. Emanciparea economică a națiunii în gândirea lui D. P. Marțian (dr. Dumitru Mureșan, dr. Mircea Rozorea) 22

CONSULTATIE ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMINTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Reducerea consumurilor materiale și energetice — factor de bază al dezvoltării economico-sociale (prof. dr. Gheorghe Crețoiu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Dezarmarea, sursă a accelerării dezvoltării în vederea reducerii decalajelor (Nicolae Moraru, Emilian Stancu) 27
- Spania: realizări și opțiuni în politica economică (Rodica Gheorghită) 29
- Tendințe-conjuncturi 30
- Mondorama 31

ÎN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI:
Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- The economic and financial mechanism: functional and efficient. The income-expenditure budget of the economic units (Nicolae Săvoiu) 9
- The active circular process. Energy saving — basic criterion in determining the growth of the economic efficiency (I) 14
- The unity between theory and practice — a principle of improving the economic mechanism (I) (Prof. Dr. Aurel Negucioiu) 20
- Schools • currents • economists. The economic emancipation of the nation in D.P. Marțian's thoughts (Dr. Dumitru Mureșan, Dr. Mircea Rozorea) 22
- Disarmament, a source of speeding up development to reduce the economic gap (Nicolae Moraru, Emilian Stancu) 27
- Spain: Achievements and choices of economic policy (Rodica Gheorghită) 29

DANS LE NUMÉRO

- Le mécanisme économique et financier: bon fonctionnement, efficience. Le budget des revenus et des dépenses de l'unité économique (Nicolae Săvoiu) 9
- Le processus circulaire actif. L'économie d'énergie — un critère fondamental pour évaluer la croissance de l'efficience économique (I) 14
- L'unité entre la théorie et la pratique — principe du perfectionnement du mécanisme économique (I) (prof. dr. Aurel Negucioiu) 20
- Ecoles • courants • économistes. L'émancipation économique de la nation dans la pensée de D.P. Marțian (dr. Dumitru Mureșan, dr. Mircea Rozorea) 22
- Le désarmement, source d'accélération du développement en vue de la réduction des décalages (Nicolae Moraru, Emilian Stancu) 27
- L'Espagne: accomplissements et options de la politique économique (Rodica Gheorghită) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Экономико-финансовый механизм: функциональность-эффективность. Бюджет доходов и расходов экономических единиц (Николае Сăвою) 9
- Активный циркулярный процесс. Сбережение энергии — основной критерий в оценке роста экономической эффективности (I) 14
- Единство теории и практики — принцип совершенствования экономического механизма (I) (проф. др. Aurel Neguciu) 20
- Школы • течения • экономисты. Экономическая эмансипация нации в мышлении Д.П. Марциана (др. Думитру Мурешан, др. Мирча Розоря) 22
- Разоружение — источник ускорения развития с целью сокращения неравенств (Николае Морару, Эмилян Станку) 27
- Испания: достижения и тенденции в экономической политике (Родика Георгица) 29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și diluzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare

Termenul limită de încheiere a abonamentelor pe semestrul II 1979 este 25 iunie a.c. !

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

1 Iunie, ziua copiilor dv. se apropie!

Pentru 1 Iunie, magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat s-au aprovizionat cu un larg sortiment de triciclete, trotinete și biciclete.

Bucuria copiilor dv. va fi deplină, dacă le veți oferi posibilitatea să... conducă un vehicul adecvat vârstei.

1 Iunie - Bucuria copiilor

Momente unice din viața dvs. pot fi retrăite după un minut, după o zi, o lună, după un an, dacă ați fi avut prevederea să le înregistrați pe o bandă a casetofonului STAR MC 12.

CASETOFONUL STAR MC 12 este un aparat portabil, de dimensiuni reduse care înregistrează pe două piste și redă monofonic sunetele.

CASETOFONUL STAR MC 12 poate fi alimentat și de la rețeaua de 220 V. Este echipat cu un microfon, o curea pentru purtare, două cordoane (de alimentare și înregistrare-redare).

Magazinele de specialitate ale comerțului de stat vă oferă casetofonul STAR MC 12 la prețul de 2 058 lei.